

Lukuvuosi 2012–2013

Lukuvuoden suunnittelun tueksi tarkoitettussa tietopaketissa on koottuna keskeisiä sopimusmääräyksiä opettajan työajasta ja palkkauksesta. Tekstit ovat koonneet työmarkkina-asiamiehet Kristiina Johansson, Marjaana Koskinen, Timo Mäki, Mira Parikka, Markku Perttunen, Hanna Tanskanen, Eila Urpilainen ja Johanna Ylinen.

Käytetyt sopimuslyhenteet:

OVTES kunnallinen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimus
KVTES kunnallinen yleinen virka- ja työehtosopimus
YOLTES yksityistä opetusalaan koskeva työehtosopimus
PTYTES palvelulaitosten työnantajajhdistyksen työehtosopimus
PTYOTES palvelulaitosten työnantajajhdistyksen opetusalan työehtosopimus
SOSTES yksityisen sosiaalipalvelualan työehtosopimus

OAJ:n kotisivuilta, www.oaj.fi, pääset jäsenille suunnattuun tietomateriaaliin. Tämä tietopaketti ei sisällä opettajien palkkoja.

Voimassa olevat ajantasaiset palkat ja palkkiot löytyvät aina OAJ:n jäsensivuilta. Uudet palkkataulukot ovat tulleet myös kevään Opettaja-lehtien mukana.

Sisältö

Kunnallisten yhteisiä määräyksiä	22
Yleissivistävä koulu: yhteisiä määräyksiä	32
Peruskoulu	35
Lukio	39
Aikuislukio	41
Yleissivistävän koulun rehtori ja apulaisrehtori	42
Yksityinen yleissivistävä oppilaitos	44
Kunnallinen ammatillinen oppilaitos	46
Ammatillinen aikuiskoulutuskeskus	48
Ammattikorkeakoulu	48
Musiikkioppilaitos	49
Lasten ja nuorten taidekoulut	51
Vapaan sivistystyön oppilaitos	52
Yliopisto	53
Päiväkot	55

Sopimuskaudet ja korotukset sopimuksittain

OVTES 1.1.2012–28.2.2014	
Korotukset 1.1.2012	Korotukset 1.2.2013
yleiskorotus 1,6 %	yleiskorotus 1,36 %
järjestelyerä 0,8 %	järjestelyerä 0,7 %

KVTES 1.1.2012–28.2.2014	
Korotukset 1.1.2012	Korotukset 1.2.2013
yleiskorotus 1,7 %	yleiskorotus 1,46 %
järjestelyerä 0,7 %	järjestelyerä 0,6 %

YOLTES 1.3.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.3.2012	Korotukset 1.4.2013
yleiskorotus 1,6 %	yleiskorotus 1,2 %
järjestelyerä 0,8 %	järjestelyerä 0,7 %

Yliopistojen työehtosopimus 1.3.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.3.2012	Korotukset 1.4.2013
yleiskorotus 1,7 %	yleiskorotus 1,2 %
järjestelyerä 0,7 %	järjestelyerä 0,7 %

Yksityisten aikuiskoulutuskeskusten työehtosopimus 1.3.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.3.2012	Korotukset 1.4.2013
yleiskorotus 1,9 %	yleiskorotus 1,1 %
järjestelyerä 0,5 %	järjestelyerä 0,8 %

PTYTES 1.2.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.2.2012	Korotukset 1.3.2013
yleiskorotus 1,9 %	yleiskorotus 1,56 %
järjestelyerä 0,5 %	järjestelyerä 0,5 %

PTYOTES 1.2.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.2.2012	Korotukset 1.3.2013
yleiskorotus 1,6 %	yleiskorotus 1,75 %
järjestelyerä 0,8 %	järjestelyerä 0,31 %

SOSTES 1.2.2012–28.2.2014	
Korotukset 1.2.2012	Korotukset 1.3.2013
yleiskorotus 1,7 %	yleiskorotus 1,3 %
järjestelyerä 0,68 %	järjestelyerä 0,6 %

Valtion virka- ja työehtosopimus 1.3.2012–31.3.2014	
Korotukset 1.3.2012	Korotukset 1.4.2013
yleiskorotus 1,9 %	yleiskorotus 1,4 %
virastoerä 0,5 %	virastoerä 0,5 %

Kunnallisten yhteisiä määräyksiä

Palkkausjärjestelmä

Opettajalla tarkoitetaan kaikkia opetushenkilöstöön kuuluvia viranhaltijoita ja työntekijöitä, ellei siitä ole erikseen mainittu, ja kunnalla tarkoitetaan myös kuntayhtymää.

Tehtävien vaativuuden arviointi

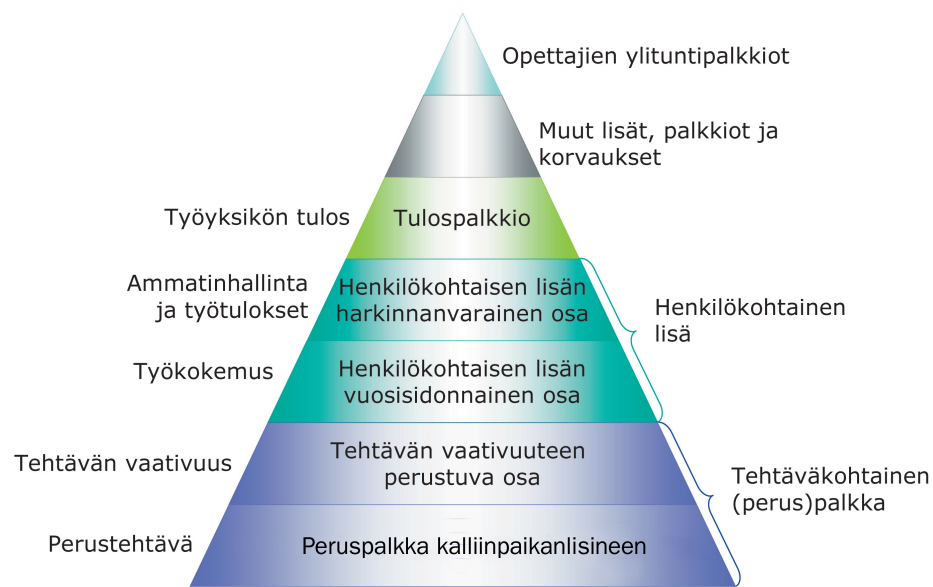
Kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimuksen mukaan opettajan tehtäväkohtaista palkkaa päätettäessä on otettava huomioon tehtävien vaativuus (OVTES osio A 6 § 3 momentti). Tehtäväkohtainen palkka on osa varsinaista palkkaa.

Töiden ja tehtävien vaativuuden objektiivinen arviointi edellyttää paikallista palkkausjärjestelmää. Palkkausjärjestelmän tavoitteena on motivoida henkilöstöä hyviin työsuorituksiin, pitää kunta-alan palkat kilpailukyisinä ja edistää kunnan ja kuntayhtymän toiminnan tuloksellisuutta. Tavoitteeseen pyritään oikeudenmukaisella palkalla, jonka perusteena ovat tehtävien vaativuus, työkokemus, henkilökohtaiset työsuoritukset ja työyksikön tuloksellisuus.

Arvioinnissa ei vertailla eri opettajaryhmiä keskenään vaan arviointi tehdään hinnoittelutunnuksittain ja/tai ammattinimikkeittäin. Tavoitteena on, että samaan ryhmään kuuluvien tehtäväkohtaiset palkat ovat tehtävän vaativuuden edellyttämässä suhteessa toisiinsa. Järjestelmässä ei siis arvioida henkilökohtaista osaamista.

Tehtävien vaativuutta arvioitaessa otetaan huomioon:

–työn edellyttämä osaaminen (tiedot, taidot,

harkinta)

–työn vaikutukset ja vastuu (laajuus, pysyvyys, johtaminen ja vaikutukset toimintaedellytyksiin)

–työn edellyttämät yhteistyötaidot (vuorovaikutus, ihmissuhdevaatimukset)

–työolosuhteet (tavanomaisesta poikkeavat fyysiset ja henkiset työolosuhteet, ei työsuojelutoimenpiteen poistettavissa).

Paikallisesti voidaan käyttää myös muita objektiivisia vaativuustekijöitä.

Paikallisessa tehtävien vaativuuden ar-

vioinnissa pyritään löytämään opetusalan tehtävien vaativuuteen vaikuttavia tekijöitä. Arviointi suoritetaan nimikkeittäin ja/tai hinnoittelutunnuksittain. Esimiesten ja alaisten (rehtorien ja opettajien) palkkojen tulee kuitenkin olla oikeassa suhteessa toisiinsa näiden hinnoittelutunnuksesta riippumatta. Esimiesasemassa olevan tehtäväkohtaisen palkan pitää olla selvästi hänen alaisensa palkkaa korkeampi.

Vaikka arvioinnissa ei löytyisikään olennaisia vaativuuseroja jonkin nimikkeen osalta, se

ei tarkoita sitä, että käytettäisiin pelkästään hinnoittelutunnuksen mukaisia peruspalkkoja. Tehtävät ovat voineet muotoutua niin, että kaikkien samalla nimikkeellä työskentelevien opettajien tehtävät ovat perustehtävää vaativampia.

Tehtävän vaativuuden arviointijärjestelmän kehittäminen on jatkuva prosessi. Vaativuuden arvioinnissa on kyse myös arvoista, arvostuksista ja sopimisesta. Koska arvioinnissa noudatetaan yhteisesti hyväksyttyjä kriteereitä, on hyväksyttävä myös vaativuuden arvioinnin tuomat palkkaerot.

Työn vaativuuden arviointijärjestelmä koskee kunnan tai kuntayhtymän koko opetushenkilöstöä yleissivistävissä kouluissa, ammatillisissa oppilaitoksissa, musiikkioppilaitoksissa sekä taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistystyön oppilaitoksissa. Järjestelmää käytetään soveltuvin osin myös ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa ja ammattikorkeakouluissa.

Lisätyö

Opettajalle määrätty projekti-, suunnittelu- tai kehittämistyö, jonka tekemiseen yhteissuunnittelutyön, koulukohtaisen lisätehtävän ja opettajatyöpäivien tuoma resurssi ei riitä, voidaan korvata myös ns. lisätyöpykälän perusteella. Tällöin korvaus määräytyy siten, että 1,5 tunnin työ määrä vastaa yhtä ylittuntipalkkiota. Ennen kuin työnantaja määrää opettajalle lisätyön, opettajan ja työnantajan täytyy yhdessä arvioida työhön tarvittava tuntimäärä ja sen aikana tehtävän työn laatu, määrä ja painopisteet.

Lisätyön korvaaminen perustuu lisätyöpykälään (OVTES 2001–2003 osio B 14 § 4 mom.), joka on siirretty määräajaksi, 31.7.2014 saakka, soveltamishenkilökirjeeseen. Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeen 27/2011 liitteessä 1 todetaan: ”Työnantajalla on poikkeuksellisesti erityisestä syystä peruskoulussa ja lukiossa mahdollisuus yksittäistapauksessa korvata suunnittelu- ja kehittämistyötä, jota muulla sopimuksen perusteella ei korvata.” Asia on todettu jo aiemmin yleiskirjeen 6/2005 liitteessä 2.

Lisätyön korvaaminen edellyttää erillistä määrärahavarausta. Rahoitusta ei tule toteuttaa esimerkiksi niin, että määrärahat otetaan tuntiresurssista suurentamalla ryhmäkokoja tai vähentämällä lähiopetusta.

Henkilökohtainen lisä

OVTES osio A § 11, KVTES Luku II § 11 Viranhaltijalle ja päätoimiselle opettajalle voidaan maksaa varsinaiseen palkkaan kuuluvaa euromääräistä henkilökohtaista lisää. Lisää maksetaan pääsääntöisesti opettajan työsuorituksen arvioinnin perusteella. Lisän perusteena ovat opettajan ammatinhallinta, henkilökohtaiset työsuoritukset ja sekä muut paikallisesti määritellyt henkilökohtaiset taidot.

Henkilökohtainen lisä on osa kannustavaa palkkausta. Kannustavalla palkkauksella pyritään parantamaan toiminnan tuloksellisuutta ja tukemaan johtamista. Kannustavuus perustuu siihen, että jokainen voi työsuorituksellaan vaikuttaa palkkaukseensa. Henkilökohtaisten tulosten palkitseminen on keskeinen tekijä motivaation syntymisessä. ➤

■ I kalleusluokkaan kuuluvat Enontekiö, Espoo, Helsinki, Hyrynsalmi, Hyvinkää, Hämeenlinna, Ii, Inari, Joensuu, Jyväskylä, Järvenpää, Kauniainen, Kemi, Kemijärvi, Keminmaa, Kerava, Kirkkonummi, Kittilä, Kolari, Kuhmo, Kuopio, Kuusamo, Muonio, Oulu, Pelkosenniemi, Pello, Posio, Ranua, Ristijärvi, Rovaniemi, Salla, Savukoski, Simo, Sodankylä, Tampere, Tervola, Tornio, Utsjoki, Vaasa, Vantaa, ja Ylitornio.

■ Muut kunnat kuuluvat II kalleusluokkaan.

■ Palkan kalleusluokan määräytyy opettajan pääasiallisen viranhoitopaikan perusteella. Jos opettaja opettaa useassa toimipisteessä, pääasialliseksi viranhoitopaikaksi katsotaan se, jossa hän on useimpina päivinä opettamassa. Jos opettaja opettaa saman verran useammassa toimipisteessä, pääasiallinen viranhoitopaikka on se, josta hän saa välittömät toimintaohjeet.

Vuosisuunnitelma

■ Työnantajan on pyrittävä ennen työvuoden alkua suunnittelemaan opettajan työ etukäteen koko lukuvuodeksi. Oppilaitoksen lukuvuositaitin laadittava työsuunnitelma, joka sisältää kaikki opettajille lukuvuoden aikana määrättävät opetus- ja muut työt, on keskeinen työnjohdon väline.

Opettajien kanssa yhteistyössä tehty vuosisuunnitelma takaa oppilaitoksen työn sujumisen. Opettajat tietävät, mitä

tulee tehdä ja minkälaiset resurssit työnantaja on tehtäviin antanut.

Opintokäynnit, opintoretket ja leirikoulut on merkittävä vuosisuunnitelmaan poikkeamisena tavanomaisesta työskentelystä. Tällöin opettaja on virantoimituksessa ja hänellä on opettajan oikeudet ja velvollisuudet.

Vuosisuunnitelmaan merkitty retki tai leirikoulu on samalla niihin osallistuvalla opettajalle virkamatkamääräys, joka tuo

oikeuden matkakustannusten korvaukseen, esimerkiksi päivärahaan. Opettajaa ei voida määrätä ilman suostumustaan käyttämään opetusmenetelmänään koulun ulkopuolista opetusta. Perusteena voi olla sekä turvallisuus että opettajan valitsemat opetusmenetelmät. Tällöin vuosisuunnitelmaan ei myöskään merkitä tältä osin koulun ulkopuolista toimintaa.

Kesäaikana opettajia ei voida määrätä opetustyöhön laa-

jemmin tai pidemmäksi aikaa niin kuin ennen vuotta 1999 oli mahdollista, ellei kesäopetuksesta sovita paikallisesti luottamusmiehen kanssa. Myös muut oppilaitoksen loma-ajat ovat samalla tavoin suojattuja.

Kunta-alan sopimuksen soveltamishojeessa (KT 5/2003 ja 17/2007) todetaan tulopoliittiseen kokonaisratkaisuun viitaten, että myös opetuslallat tulisi pyrkiä välttämään liian lyhyitä päivittäisiä työrupeamia

tapauksissa, joissa viranhaltijan tarpeet tai toiminnan kannalta perusteltu syy eivät muuta edellytä.

Jos lukuvuoden alkaessa vahvistettu opettajan ylittuntien määrä lisääntyy lukuvuoden aikana, pitää opettajan vuosisuunnitelma ja palkkaus korjata mahdollisimman pian vastaamaan muuttunutta tuntimäärää. Ylittunnit on maksettava viimeistään työn tekemistä seuraavan kalenterikuukauden

aikana.

Toisinaan kaikki opettajalle vuosisuunnitelmassa määrätty palkkauksen perusteena olevat tunnit eivät toteudu. Opettajan palkkaus on korjattava silloin mahdollisimman pian oikean tuntimäärän mukaiseksi koko lukuvuodelta.

Viranhaltijalla on kuitenkin aina oikeus saada vuositasolla opetusvelvollisuustuntimäärää vastaava varsinainen palkka ja päätoimisella tuntiopettajal-

la päätoimisuuden tuntirajan edellyttämä palkka. Mahdollisesta palkan takaisinperinnästä on tehtävä viranhaltijapäätös. Opettajan pyytäessä hänelle on annettava erittely takaisinperitävistä palkasta. Takaisinmaksuaikataulusta tulee sopia opettajan kanssa. Takaisinperintätilanteessa kannattaa ottaa yhteyttä kunnan luottamusmieheen.

Kokonaistyöajassa ja vuositunteihin perustuvassa työajassa olevien opettajien kaikki työ on

merkittävä vuotuisen työaika-suunnitelmaan. Aikaressurssin käytön seuraaminen on opettajan tehtävä, jotta tehtävään varatun ajan riittävyttä voidaan seurata. Mikäli aikaa ei ole varattu riittävästi, tulee opettajan neuvotella esimiehen kanssa työaika-suunnitelman muuttamisesta. Opettajan kokonaistyöaika ei voida ylittää lukuun ottamatta ammattikorkeakouluja ja aikuiskoulutuskeskuksia, joissa ylitys korvataan erikseen.

Vuosisidonnainen lisä

Opettajat	Vuosisidonnainen lisä				
	5 v	8 v	10 v	15 v	20 v
Peruskoulu	4 %	5 %	6 %	6 %	6 %
– Esiluokanopettaja	6 %	4 %	9 %	6 %	6 %
Lukio ja aikuislukio	6 %	3 %	10 %	4 %	6 %
Ammattioppilaitos	6 %	5 %	6 %	6 %	6 %
Kauppaoppilaitos	6 %	5 %	6 %	6 %	6 %
Taide- ja viestintäkuultuurioppilaitos	2 %	5 %	6 %	6 %	6 %
Sosiaali- ja terveystalon oppilaitos	2 %	4 %	6 %	–	6 %
Metsä- ja puutalousoppilaitos	2 %	5 %	6 %	4 %	6 %
Merenkulkuoppilaitos	6 %	5 %	6 %	6 %	6 %
Ammatillinen aikuiskoulutuskeskus	–	–	5 %	–	–
Musiikkioppilaitos	2 %	4 %	9 %	6 %	6 %
Kansalaisopisto	2 %	4 %	9 %	6 %	6 %
Kansalaisopiston suunnittelijaopettaja	2 %	4 %	10 %	10 %	10 %
Kansanopisto vaihtoehto 1	2 %	4 %	9 %	6 %	6 %
Kansanopisto vaihtoehto 2	2 %	4 %	5 %	–	–
Lasten ja nuorten taidekoulu	2 %	4 %	5 %	10 %	10 %
Kansalaisopiston ja kansanopiston tuntiopettaja, vähintään 16 viikkotuntia	3 vuotta 6 %				

Rehtorit, apulaisrehtorit, opinto-ohjaajat ym.	Vuosisidonnainen lisä				
	5 v	8 v	10 v	15 v	20 v
Peruskoulun, lukion ja aikuislukion rehtori ja apulaisrehtorinviran haltija	–	–	5 %	5 %	10 %
Peruskoulun oppilaanohjaaja	2 %	4 %	5 %	11 %	–
Ammatillisen oppilaitoksen rehtori, apulaisrehtori, aikuiskoulutusjohtaja – Opinto-ohjaaja	–	–	5 %	4 %	4 %
	2 %	4 %	5 %	4 %	4 %
Ammatillisen aikuiskoulutuksen rehtori ja apulaisrehtori	–	–	5 %	–	–
Musiikkioppilaitoksen rehtori ja apulaisrehtori	–	–	5 %	4 %	6 %
Kansalaisopiston ja kansanopiston rehtori ja apulaisrehtori	–	–	5 %	4 %	6 %
Lasten ja nuorten taidekoulun rehtori	–	–	5 %	4 %	6 %

Työnantajan ja henkilöstön edustajat määrittelevät paikallisesti yhdessä henkilökohtaisen lisän yleiset maksamisperusteet. Peruste ja niiden painoarvo voivat vaihdella eri yksiköissä. Henkilökohtaisia lisiiä maksettaessa on eri työntekijäryhmiä kohdeltava tasapuolisesti.

Henkilökohtaisen lisän perusteina voivat ammatinhallinnan ja työsuorituksen lisäksi olla esimerkiksi monitaitoisuus ja luovuus sekä erityistiedot ja -taidot, joita hyödynnetään laajemmin kuin vain omassa opetustyössä. Henkilökohtainen lisä voi perustua myös tulokellisuuteen, henkilön yhteistyökykyyn, vastuuntuntoon, oma-aloitteisuuteen ja kehityshakuisuuteen. Lisän perusteena ei kuitenkaan voi olla ominaisuus, joka on jo otettu huomioon OVTEs:n palkkamääräyksissä (mm. luokanopettajan kaksoiskelpoisuus on huomioitu peruspalkassa).

Henkilökohtainen lisä myönnetään yleensä toistaiseksi. Lisän myöntämisen ja muuttamisen pitää perustua henkilön työsuorituksen arviointiin, joka voidaan suorittaa esimerkiksi vuosittain kehityskeskustelun yhteydessä. Opettajalle on hänen pyytäessään annettava häntä koskevan henkilökohtaisen lisän maksamisen perustelut.

Vuosisidonnainen lisä

OVTEs osio A 12–17 § ja asiaa koskeva osio tai liite
Opettajien palveluliset ja määrävuosiliset yhdistettiin 1.3.2007 henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiseksi osaksi, joka OVTEs:ssa 2012–2013 nimettiin vuosisidonnaiseksi lisäksi. Vuosisidonnaiseen lisään oikeuttava palvelusaika, sen laskenta, virantoimituksen keskeytykset ja hakeminen määräytyvät kuten aikaisemmin palvelulissässä.

Vuosisidonnainen lisä on luonteeltaan takuumääräys, ja siihen oikeuttavat vuodet ja prosentit on esitetty oheisissa kaavioissa.

Vuosisidonnaiseen lisään oikeuttavaan palvelusaikaan luetaan kaikki päätömiseksi katsottava palvelu seuraavin ehdoin:

- vähintään 18 vuoden ikä palvelussuhteen aikana
- kotimainen tai ulkomainen työnantaja
- opetusalan työ
- yrittäjän työ, josta olennaista hyötyä nykyisissä tehtävissä yhteensä enintään viisi

vuotta (1.2.2013). Pelkkä omistussuhde tai osakkuus ei riitä

- muu työ, josta on olennaista hyötyä nykyisissä tehtävissä
- vähintään 30 kalenteripäivää tai täysi kuukausi
- vuoden 2000 siirtymäsäännöksen perusteella palvelulisiin luettava aika.

Oikeus vuosisidonnaiseen lisään alkaa sen jälkeisen kuukauden ensimmäisestä päivästä lukien, jona lisään oikeuttava palvelusaika on täyttynyt. Palvelusaikaa laskettaessa vähennetään ne kalenteripäivät, joina virantoimitus tai työssäolo on ollut keskeytyneenä. Vähennykset lasketaan kalenteripäivinä, jolloin 30 päivää on yksi kuukausi. Vähentävä aika siirtää vuosisidonnaiseen lisään oikeuttavan ajan täyttymistä vastaavan ajan verran eteenpäin.

Palvelusaikaan luetaan kuitenkin vuosiloma-aika ja virkavapaa tai työloma seuraavissa tapauksissa:

- 1) opettaja on saanut palkkaetuja äitiysloman/sairausloman ajalta,
- 2) opettaja on saanut sairausvakuutuslain mukaista päivärahaa taikka äitiys-, isyys- tai vanhempainrahaa,
- 3) opettaja on saanut tapaturma- tai muuta korvausta ajalta, jolta hänellä olisi ehdoton oikeus sairausajan palkkaan,
- 4) opettaja on ollut suorittamassa asevelvollisuuttaan, aseetonta palvelusta tai siviilipalvelusta, josta hän on palannut laissa säädettyssä ajassa virantoimitukseen tai työhön,
- 5) koulutus- tai opiskeluaika siltä osin, kun se ei ylitä yhteensä enintään 30 päivää kalenterivuodessa ja
- 6) opettaja on ollut muun kuin kohdissa 1–5 mainitun syyn perusteella virkavapaalla/työlomalla enintään 30 päivää saman kalenterivuoden aikana edellyttäen, että hän on ollut samana kalenterivuonna virkavapaan/työloman myöntäneen työnantajan palveluksessa koulutyön aikana virantoimituksessa vähintään 30 päivää.

Vuosisidonnainen lisä lasketaan virkanimikkeen hinnoittelukohdan mukaisesta peruspalkasta tai väläksen alarajasta kertomalla se vuosisidonnaisen lisän prosenttien mukaisilla kertoimilla (esimerkiksi 2 % = 1,02) korkea korolle periaatteella pyöristämättä tuloa välissä. Pyöristys täysiin sentteihin tehdään vasta loppupalkassa.

Jos opettajan peruspalkassa on epäpätevyyssalennus, vuosisidonnainen lisä lasketaan alennetusta peruspalkasta. Myös osa-aikaisesti virkaa hoitavan vuosisidonnainen lisä lasketaan osa-aikapalkasta. Peruspalkkaa korkeam-

pi tehtäväkohtainen palkka ei vaikuta vuosisidonnaiseen lisään.

Esimerkki

Peruskoulun luokanopettajan hinnoittelutunnuksen mukainen peruspalkka II kalleusluokassa on 1.1.2012 lähtien 2494,02 euroa.

Vuosisidonnainen lisä on 20 palveluvuoden jälkeen: (1,04 x 1,05 x 1,06 x 1,06 x 1,06 x 2 494,02 €) – 2 494,02 € = 749,68 €.

Vuosisidonnainen lisä on haettava kirjallisesti viimeistään kahden vuoden kuluessa siitä, kun oikeus lisään on syntynyt. Tätä myöhemmin haettuna vuosisidonnainen lisä voidaan myöntää takautuvasti vain vuoden ajalta. Työnantaja voi päättää, että vuosisidonnainen lisä myönnetään ilman hakemusta, mikäli opettajalle on aikaisemmin myönnetty samassa kunnassa aiempi palvelulisiä tai määrävuosilisiä, vuosisidonnainen osa tai nykyinen vuosisidonnainen lisä.

Ammattikorkeakoulussa (osio D) on palveluvuosiin perustuva vähimmäispalkka-as-teikko. Palveluvuosien määräytymiseen ja niiden hakemiseen sovelletaan vuosisidonnaisen osan määräyksiä.

Syrjäseutulisiä

OVTEs osio A 19 §
Opettajalle, jolla on 31.12.2011 voimassa olleiden kunnallisen opetusalan virka- ja työehtosopimuksen määräysten mukaisesti ollut oikeus syrjäseutulisiin, maksetaan edelleen samansuuruisia syrjäseutulisiä niin kauan, kun palvelussuhde kuntaan jatkuu keskeytymättä.

Siirtymäkauden lisä

OVTEs osio B 27 §, osio C 14 §, osio F 3 §
Aikaisemmin kertoimien avulla lasketut lisätehtävapalkkiot tai rahamääräisesti korvatut lisätehtävät otetaan huomioon tehtävän vaativuutta tai henkilökohtaista lisää arvioitaessa 1.3.2007 alkaen. Samalla niitä koskevat lisäpalkkiomääräykset poistuivat sopimuksesta. Jos opettajan tehtävän vaativuuden perusteella muodostunut kokonaisansio 1.3.2007 lukien oli pienempi kuin samalla tuntimäärällä 28.2.2007 maksettu kokonaisansio, erotuksesta muodostui henkilökohtainen siirtymäkauden lisä.

Henkilökohtainen siirtymäkauden lisä poistuu viran tehtäväkohtaisessa peruspalkassa tapahtuvia muutoksia vastaavasti tai opettajan siirtyessä muuhun virkaan. Lisä poistuu myös silloin, kun opettaja ei enää hoida tehtävää (esimerkiksi koulunjohtaja, apulaisreh-

tori, osastonjohtaja), jonka perusteella lisä on maksettu. Myös muu olosuhteen muutos, jonka vuoksi siirtymäkauden lisä on muodostunut, poistaa lisän perusteen.

Rekrytointilisiä

OVTEs osio A 20a §
Opettajalle voidaan maksaa rekrytointilisiä, jos se asianomainen viranomainen pitää sitä perusteltuna. Perusteluna lisän maksamiselle voivat olla mm. henkilöstön saatavuuteen liittyvät ongelmat. Rekrytointilisiä on varsinaista palkkaa, mutta luonteensa vuoksi se on pääsääntöisesti määräaikainen lisä.

Ylituntipalkkio ja kertatuntipalkkio

OVTEs osio A 26 § ja 27 §
Ylituntipalkkio lasketaan viran tehtäväkohtaisen palkan ja opetusvelvollisuuden perusteella. Tehtäväkohtaisessa palkassa ei oteta huomioon vuosisidonnaisia eikä henkilökohtaisia lisä eikä muita erikseen liitteissä mainittuja palkkatekijöitä.

Opettajan ylituntipalkkion suuruus kuukaudessa lasketaan kertomalla tehtäväkohtainen peruspalkka I kalleusluokassa luvulla 0,83 ja II kalleusluokassa luvulla 0,84. Tulo jaetaan huojentamattomalla opetusvelvollisuudella.

Yhden yksittäisen ylitunnin hinta (kertatuntipalkkio) saadaan siten, että vuosiviikkoylituntipalkkio kuukaudessa muutetaan vuotuiseksi kertomalla se luvulla 12 ja jakamalla saatu tulo koulun/oppilaitoksen opetustyöviikkojen lukumäärällä. Peruskoulussa ja lukiossa opetustyöviikkoja on 38, aikuislukiossa 33 ja musiikkioppilaitoksessa 35.

Kertatuntipalkkio sisältää myös koulun loma-aikojen palkkaosuuden. Ylitunnit maksetaan kertatuntipalkkion mukaan viranhaltijoille ja toistaiseksi otetuille päätöisille tuntiopettajille, jos opettaja on työssä vain osan lukuvuotta ja osan lukuvuotta pitkällä palkattomalla virkavapaalla kuten perhevapaalla.

Ylituntipalkkio sekä muut palkkiot ja erityistehtävien korvaukset maksetaan kuukausittain jälkikäteen joko kuukauden lopussa tai seuraavan kuukauden alussa, jollei paikallisesti toisin sovit. Elokuulta tulevat ylituntipalkkiot sekä muut lisäpalkkiot voidaan maksaa lokakuun palkanmaksun yhteydessä, ellei niitä pystytä maksamaan edellä mainitun aikataulun mukaisesti (osio A 25 § 3 mom.).

Sijaisuusjärjestelyt

OVTEs osio A 24 §, osio B 21 §
Koulutusta koskeva lainsäädäntö edellyttää, että koulutuksen järjestäjä hoitaa lakisäätei-

set velvoitteensa asianmukaisesti myös opettajien virkavapaiden aikana. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että virkavapaalla olevalle opettajalle tulee aina ottaa sijainen.

Mikäli sijaista ei opettajan äkillisen sairastumisen takia heti löydy, voidaan koulun muu opettaja määrätä suostumuksellaan huolehtimaan poissaolevan opettajan luokasta oman oppituntinsa tai muun palkatun tehtävän kanssa samanaikaisesti. Erityisesti on huomattava, että tällaisen oto-määräyksen voi antaa vain silloin, jos kahden luokan yhtä-aikainen hoitaminen on työsuojelumääräykset huomioon ottaen mahdollista. Viimeinen vaihtoehto on jättää oppitunti pitämättä. Peruskoulun oppilaita ei voi jättää kesken koulupäivän valvomatta.

Luokasta huolehtivalle opettajalle maksetaan oto-tunnista lisäpalkkaa 30 % oman viran ylittuntipalkkiosta. Palkkio on maksettava myös tilanteissa, joissa opettaja huolehtii toisesta luokasta yhdistämällä poissaolevan opettajan oppilaat omaan ryhmäänsä.

Mikäli opetusvelvollisuustyöajassa oleva opettaja määrätään suostumuksellaan toimimaan toisen opettajan sijaisena, korvausperusteena on hänen oma kertatuntipalkkionsa.

Pääsääntö on, että opettajaa ei voida ilman suostumusta määrätä huolehtimaan toiseen virkaan kuuluvista tehtävistä eli toisen opettajan luokasta tai opettamaan toisen opettajan ryhmää omalla hyppytunnillaan.

Jos koulunkäyntiavustajaa halutaan käyttää opettajan sijaisena, hän tarvitsee tehtävään määräyksen. Tällöin hänet vapautetaan avustajan tehtävästä ja hän siirtyy OVTES:n piiriin ja saa opettajan sijaisen palkkaa kelpoisuutensa mukaisesti.

Sijaisen palkka

OVTES osio A 30 §, osio B 24 § 3 mom. Viransijaisen palvelussuhteen kestäessä enintään viisi koulun työpäivää maksetaan opettajalle tuntipalkkio tuntiopettajia koskevien palkkioperusteiden mukaan. Tuntipalkkioon ei makseta vuosisidonnaista lisää eikä henki-

lökohtaista lisää. Lukion lyhytaikaiselle sijaiselle ei makseta kerroin- tai lukioressurssitunteja.

Jos sijaisuus kestää yli viisi koulun työpäivää, maksetaan palkka ensimmäisestä sijaisuuspäivästä alkaen päiväpalkkana.

Varsinainen palkka

OVTES osio A 21 §

Varsinaiseen palkkaan kuuluvat seuraavat palkanosat:

- tehtäväkohtainen palkka
- henkilökohtaisen lisä
- vuosisidonnainen lisä
- syrjäseutulisiä ja yleissivistävän koulun kehitysaluelisiä
- rekrytointilisiä
- koulu- ja oppilaitoskohtainen lisätehtävä ja taito- ja taideaineiden korvaus
- siirtymäkauden lisä/henkilökohtainen palkanlisä.

Opetusvelvollisuustyöajassa opetusvelvollisuustuntimäärä vastaa täyttä työaikaa.

Varsinaisen palkan käsitettä tarvitaan maksettaessa mm. sairausloman ja äitiysvapaan palkkaa, lomarahaa ja kahden tai useamman oppilaitoksen tuntien varassa päätoimiseksi tulevan tuntiopettajan palkkaa.

Vuosiloma, laskennallinen vuosiloma ja lomapäiväkorvaus

Oikeus vuosilomaan

OVTES osio A 33 1 mom., 35 §;

KVTES IV luku

Kokonaispalkkaus- ja työaikajärjestelmässä olevalla opetushenkilöstöllä on oikeus vuosilomaan. Tähän kuuluvat rehtorit ja apulaisrehtorinviran haltijat, sosiaali- ja terveysalan oppilaitosten opettajat, metsä- ja puutalousoppilaitosten opettajat, ammatillisten oppilaitosten aikuiskoulutusjohtajat ja opinto-ohjaajat, merenkuluooppilaitosten laborato-

rioinsinöörit ja kansanopistojen opettajat, joiden työaika määräytyy vaihtoehdon 2 mukaan. Katso **sivu 52**.

Vuosiloma määräytyy kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n IV luvun mukaan lomanmääräytymiskuukautta, virantoimituspäivien veroisia päiviä ja vuosiloman pituuteen vaikuttavaa palvelusaikaa koskevin, OVTES:ssä mainituin poikkeuksin.

Vuosiloman pituutta osoittavista vuosilomataulukoista poistetaan B-taulukko (KVTES IV luku, 5 § 2 mom.). A-taulukko säilyy ennallaan. Jatkossa sekä vuosiloma että lomakorvaus määräytyvät samasta taulukosta. Uusia määräyksiä sovelletaan OVTES:n soveltamisalalla oleviin virka- ja työsuhteisiin henkilöihin 1.2.2013 alkaen.

Joustava kokonaistyöaika ei edellytä opettajan työskentelevän oppilaitoksessa kesäkekeytksen aikana vuosilomapäiviensä ulkopuolella.

Laskennallinen vuosiloma

OVTES osio A 33 § 2–3 mom., 41 §

Opettajilla, joilla ei ole vuosilomaoikeutta, on laskennallinen vuosiloma sairausvakuutuslain päivärahaetuksien kohdentamiseksi. Sairauspäiväraha, äitiysraha, vanhempainraha, määräaikainen kuntoutustuki ja kuntoutusraha maksetaan laskennallisen vuosiloman ajan opettajalle riippumatta siitä, onko hän hakenut virkavapaata vai ei.

Laskennallisen vuosiloman pituus määräytyy siten, että lomanmääräytymisvuoden täydet lomanmääräytymiskuukaudet kerrotaan lomarahan prosenttilukua vastaavalla kokonaisluvulla ja jaetaan kahdella. Jos tulokseksi ei tule kokonaislukua, pyöristys tehdään ylempään kokonaislukuun. Laskennallisten vuosilomapäivien lukumäärä asetetaan kalenterille 16.6. alkaen ja laskennallisen vuosiloman päiviä ovat kaikki arkipäivät juhannusaattoa lukuun ottamatta.

Esimerkki: Opettajan lomarahaa on 5 % kuukaudessa. Lomanmääräytymiskuukausia on 12. Laskennallisen vuosiloman pituus on 12 x 5/2 arkipäivää = 30 arkipäivää.

Lomarahaa

OVTES osio A 34 §, KVTES IV luku 18 – 19 § Lomarahaa maksetaan elokuun palkanmaksun yhteydessä, ellei paikallisesti toisin sovi. Jos palvelussuhde päättyy ennen elokuun palkanmaksun ajankohtaa, lomarahaa maksetaan palvelussuhteen päättyessä.

Ammattikorkeakoulun palkkausjärjestelmässä (osio D) opettajille ei makseta erillistä lomarahaa vaan se sisältyy opettajan vähimmäispalkkaan. Sivutoimisille tuntiopettajille ei makseta lomarahaa.

Lomarahaa lasketaan heinäkuun varsinaisesta palkasta. Lomarahaa määräytyy palvelusajan, palvelusvuosien ja 31.3. päättyneen lomanmääräytymisvuoden lomanmääräytymiskuukausien perusteella.

Lomarahaa on kutakin täyttä lomanmääräytymiskuukautta kohti

- 1) 6 %, jos opettaja on ollut omassa kunnassa välittömästi ja yhtäjaksoisesti 31.3. mennessä palvelussuhteessa vähintään 6 kuukautta ja vuosisidonnaiseen lisään oikeuttavaa palvelusaikaa on vähintään 15 vuotta
- 2) 5 %, jos opettaja on ollut omassa kunnassa välittömästi ja yhtäjaksoisesti 31.3. mennessä palvelussuhteessa vähintään 6 kuukautta ja vuosisidonnaiseen lisään oikeuttavaa palvelusaikaa on vähintään 5 vuotta
- 3) 5 %, jos opettaja on ollut omassa kunnassa palvelussuhteessa 31.3. mennessä vähintään vuoden
- 4) 4 % muussa tapauksessa.

Täysi lomanmääräytymiskuukausi on lomanmääräytymisvuoden kalenterikuukausi, jonka aikana pääviranhaltija tai päätoiminen tuntiopettaja on ollut virantoimituksessa vähintään 16 kalenteripäivää. Virantoimituspäivien veroisia päiviä ovat kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen KVTES:n IV luvun 4 §:ssä mainitut työssäolopäivien veroiset päivät eli mm. äitiys-, isyys- tai vanhempainvapaa, vuosiloma ja sairausloma, jolta on ehdoton oikeus palkkaan.

Lomanmääräytymisvuosi alkaa 1. huhtikuuta ja päättyy seuraavan vuoden maaliskuun viimeisenä päivänä. Kesällä 2012 maksettava lomarahaa määräytyy lomanmääräytymisvuoden 1.4.2011–31.3.2012 lomanmääräytymiskuukausien mukaan.

Opettajalla ei ole oikeutta sopia lomarahaa vaihtamisesta vapaaksi.

Määräaikaisen opettajan lomapäiväkorvaus

OVTES osio A 36 §, 54 §

Koko lukuvuoden työajan palveluksessa ol-

leelle määräaikaiselle päätoimiselle opettajalle, jolla ei ole oikeutta vuosilomaan, maksetaan palvelussuhteen päättyessä lomapäiväkorvauksena kahden päivän varsinainen palkka jokaista palvelussuhteeseen sisältyvää lomanmääräytymiskuukautta kohden. Lomapäiväkorvausta vähentävät palvelussuhteeseen sisältyvät kesäkeskeytyspäivät.

Lukuvuoden työaikaa lyhyemmissä palvelussuhteissa kesäkeskeytyspäivien lisäksi myös syys-, joului-, urheilu- ja pääsiäisloman arkipäivät vähentävät lomapäiväkorvausta. Arkipäiviä ovat muut päivät paitsi kalenterin ”punaiset päivät”, jouluaatto, juhannusaatto ja pääsiäislauantai.

Jos opettajalla on lukuvuoden aikana useita peräkkäisiä yhtäjaksoisia palvelussuhteita, joiden välillä ei ole yhtään sellaista päivää, jolloin hän ei ole palvelussuhteessa samaan kuntaan, katsotaan määräaikaisuudet yhdeksi palvelussuhteeksi lomapäiväkorvausta laskettaessa.

Päiväpalkka lasketaan jakamalla varsinainen palkka sen kalenterikuukauden päivien lukumäärällä, jonka aikana palvelussuhde päättyy.

Lomapäiväkorvaus ei koske toistaiseksi otettuja (vakinaisia) viranhaltijoita. Lomapäiväkorvaus ei koske opettajia, joilla on oikeus vuosilomaan ja jotka ovat oikeutettuja vuosilomamääräysten mukaiseen lomakorvaukseen. Lomapäiväkorvaus ei koske sivutoimisia tuntiopettajia.

Palkallisia virka- ja työvapaita

Sairausloma-ajan palkka

OVTES osio A 38–39 §, 41 §,

KVTES V luku 1–5 §

Sairausloma-ajan palkka määräytyy pääasiasa kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen V luvun 1–5 §:n mukaan tietyin opettajia koskevin poikkeuksin.

Päätoimisella opettajalla on saman kalenterivuoden aikana oikeus saada sairausloman ajalta täysi palkka 60 kalenteripäivän ajalta ja sen jälkeen kaksi kolmasosaa 120 kalenteripäivän ajalta. Lisäksi voidaan harkinnan perusteella maksaa enintään kaksi kolmasosaa palkasta enintään 185 kalenteripäivän ajalta.

Yhdessä tai useammassa erässä 12 kuukautta kestäneiden sairaslomien jälkeen ei saa enää palkkaa, jollei sairaslomaa katkaise 30

työssäolopäivää koulun/oppilaitoksen työajalla.

Edellytyksenä sairausajan palkalle on, että palvelussuhde on välittömästi ennen sairauslomaa jatkunut vähintään 60 kalenteripäivää. Jos palvelussuhde on kestänyt lyhyemmän aikaa, on oikeus saman kalenterivuoden aikana saada sairausloman ajalta varsinainen palkkansa 14 kalenteripäivän ajalta, minkä jälkeen ei suoriteta mitään palkkaetuja. Palkan maksaminen edellyttää lisäksi, että opettajan virantoimitus tai työsuhte on jo alkanut eli opettaja ollut työssä työpaikalla ennen sairastumistaan.

Sairausajan karenssiaikaa laskettaessa opettajan palvelussuhde katsotaan yhdenjaksoiseksi, jos hän on ollut saman kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa opettajana edellisen lukukauden työajan päättymiseen saakka ja palvelus jatkuu samassa kunnassa tai kuntayhtymässä seuraavan lukuvuoden työajan alkaessa.

Suurin osa opettajista on opetusvelvollisuuteen tai vuositunteihin perustuvassa työaikajärjestelmässä, johon ei kuulu vuosilomaoikeutta. Heidän ei ole mahdollista siirtää sairauden takia kesälomaansa, jota ei ole, pidettäväksi myöhemmin. Sen tähden opettajien ei ole pakko hakea sairauslomaa oppilaitoksen kesäkeskeytysajaksi, vaikka he olisivat silloin työkyvyttömiä ja heillä olisi oikeus sairauspäivärahaan.

Laskennallisen vuosiloman päiviä ei lasketa sairausloman, työtapaturman, ammatitaudin ja eläketapahtumaan tai kuntoutukseen johtavan sairauden palkallisten sairaspäivien lukumäärään. Sen sijaan sairaspäiviksi lasketaan laskennallisen vuosiloman ulkopuolelle jäävät sellaiset päivät, joiksi asianomainen opettaja ei ole hakenut virkavapautta, jos virkavapaa on alkanut ennen kesäkeskeytksen alkua ja jatkuu sen päättyttyä (OVTES, osio A, 39 §).

Jos opettaja, jolla on vuosilomaoikeus, on sairauden takia työkyvytön vuosiloman alkaessa, hänen vuosilomansa siirretään myöhäisempään ajankohtaan, mikäli hän pyytää sitä ennen loman alkamista. Samoin menettellään, jos vuosiloman alkaessa tiedetään, että opettaja joutuu sellaiseen sairaanhoidtoon, jonka aikana hän on työkyvytön. Jos sairaus alkaa vuosiloman aikana ja jatkuu yhdenjaksoisena yli 7 kalenteripäivää, ei tämän ajan ylittävää osaa työkyvyttömyysajasta lue ta vuosilomaksi, jos opettaja pyytää sitä ilman aiheetonta viivytystä.

Jos sairaus johtaa eläkkeelle jäämiseen tai ►

Palkat ja palkkiot

www.oaj.fi → jäsensivut

jälkeen edellytyksiä perheenjäsenen hoitamislle ei enää ole, tai sitä, että hoitajan omat edellytykset selviytyä hoitamisesta muuttuvat oleellisesti.

Säädöksen mukaan työntekijällä on oikeus poissaolon päätyttyä palata ensisijaisesti aikaisempaan työhönsä. Jos tämä ei ole mahdollista, työntekijälle on tarjottava aikaisempaa työtä vastaavaa työsopimuksen mukais-ta työtä ja jos tämäkään ei ole mahdollista, muuta työsopimuksen mukaista työtä.

Opintovapaa

Opintovapaata voi pitää enintään kaksi vuot-ta viiden vuoden aikana, kun päätoiminen palvelussuhde on kestänyt yhdessä tai useam-massa jaksossa vähintään vuoden. Jos palve-lussuhde on kestänyt vähintään kolme kuu-kautta, henkilöllä on oikeus enintään viiden päivän opintovapaaseen. Vapaan voi käyttää yhdessä tai useammassa jaksossa.

Opintovapaalla oleva voi saada aikuiskou-lutustukea, jonka myöntää ja maksaa Koulu-tusrahasto. Tuen kestoajan ja määrän voi las-kea Koulutusrahaston laskureilla.

www.koulutusrahasto.fi

Vuorotteluvapaa

Vuorotteluvapaa on harkinnanvarainen virka-vapaa, joten sen saamisen ehtoista kannat-taa kysyä oman kunnan/oppilaitoksen luotta-musmiehiltä tai omalta esimieheltä.

Vuorotteluvapaan saamisen edellytyk-sistä, jaksottamisesta jne. löytyy tietoa mm. OAJ:n Jäsensivuilta, Opettajien työttömyys-kassan kotisivuilta tai työ- ja elinkeinominis-teriön kotisivuilta.

www.opetk.fi

www.mol.fi

Tuntiopettaja

Tuntiopettajan peruspalkka ja opetusvelvolli-suus ovat pääsääntöisesti samat kuin vastaa-valla viranhaltijalla. Tuntiopettajan palvelus-

suhteen ehtoja koskevat määräykset ovat OV-TES:n osion A 51–54 §:ssä sekä ao. osiossa ja liitteessä.

Jos päätoimisen tuntiopettajan tuntimää-rä on alle viranhaltijan opetusvelvollisuustun-timäärän, maksetaan hänelle se osa varsinaisesta palkasta, mikä vastaa hänen tuntimää-ränsä suhdetta viran opetusvelvollisuuteen.

Sivutoimiselle tuntiopettajalle maksetaan tuntipalkkio kultakin pidetyltä tunnilta. Kat-so sivu 25.

Jos kunnassa tai kuntayhtymässä on osoi-tettavissa tarvetta päätoimiselle tuntiopet-tajalle, tulee toistaiseksi otettu tuntiopettaja määritellä päätoimiseksi. Avointa tuntimää-rää ei saa käyttää annettaessa virkamääräystä (tuntiopettaja toistaiseksi). Jos tarvetta pää-toimiselle tuntiopettajalle ei ole, tuntiopetta-ja on sivutoiminen.

Päätoisuus

OVTES osio A 51 §

Tuntiopettaja on päätoiminen, jos hän opet-taa yhdessä tai useammassa koulussa tai op-pilaitoksessa yhteensä vähintään 16 tuntia. Päätoimuuden raja aikuislukiossa ja lukion aikuislinjalla on 14 tuntia ja ammattikorkea-koulun tekniikan ja liikenteen koulutuslalla vanhassa palkkausjärjestelmässä 18 tuntia vii-kossa. Kokonaistyöajassa ja ammattikorkea-koulujen työaikajärjestelmässä päätoimuus-uden raja on 760 tuntia. Tunnit voivat kertyä myös useamman eri kunnan tai muun ylläpi-täjän kouluista tai oppilaitoksista.

Koululla ja oppilaitoksella tarkoitetaan ammattikorkeakoulua ja valtion tai valtion-osuutta saavaa yksityistä tai kunnallista kou-lua tai oppilaitosta, lukuun ottamatta kansa-laisopistoja, kansanopistoja, lasten ja nuor-ten taidekouluja ja ammatillisia aikuiskoulu-tuskeskuksia.

Luokkatunneiksi katsotaan myös sellaiset luokan ulkopuoliset tehtävät, joista palkkio maksetaan vuosiviikkoylituntipalkkiona.

Jos tuntiopettaja opettaa kahdessa tai useammassa koulussa tai oppilaitoksessa ja hänellä on yhdessä näistä oppilaitoksis-

ta opetusvelvollisuutta vastaava tuntimäärä, niin hän on siinä oppilaitoksessa päätoiminen ja muissa oppilaitoksissa sivutoiminen tunti-opettaja.

Eri työnantajan oppitunnit lasketaan yh-teen päätoimisuutta varten, jos tuntiopet-taja antaa selvityksen työnantajalle muiden työnantajien oppitunneista ennen palvelus-suhteen alkua. Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa olevaan sivutoimiseen tun-tiopettajaan, joka palvelussuhteen kestäessä menee toisen työnantajan palvelukseen tun-tiopettajaksi, sovelletaan päätoimuisuuden yh-teen laskemista koskevaa määräystä sen jäl-keen, kun ilmoituksesta on kulunut työnan-tajalle sovitut irtisanomisaika.

Painotettu peruspalkka ja opetusvelvollisuus

OVTES osio A 52–53 §

Jos päätoiminen tuntiopettaja opettaa samas-sa oppilaitoksessa eri aineita, joissa opetusvel-lollisuus ja/tai hinnoittelutunnuksen mukai-nen peruspalkka ovat erisuuret, lasketaan hänelle aineiden luokkatuntimäärillä paino-tettu peruspalkka ja/tai opetusvelvollisuus. Painotettua opetusvelvollisuutta ja painotet-tua peruspalkkaa laskettaessa otetaan huo-mioon vain varsinaiset oppiainetunnit, ei eri-tyistehdävätunteja.

Tehtävien vaativuus otetaan huomioon tuntiopettajan palkan painotuslaskelmassa. Esimerkiksi, jos monialaisessa ammatillisessa oppilaitoksessa tuntiopettajan palkka mää-räytyy ammattioppilaitoksen (liite 4) ja kaup-paoppilaitoksen (liite 5) tuntien perusteella ja tehtävät ammattioppilaitoksessa ovat olen-naisesti vaativammat ja tehtäväkohtainen palkka tämän takia hinnoittelutunnuksen pe-ruspalkkaa korkeampi, palkan painotuksessa käytetään tehtäväkohtaista palkkaa.

Saman kunnan peruskouluja (vuosiluokat 1–6, 7–9 ja erityisopetus) pidetään samana oppilaitoksena. Myös saman kunnan lukioi-ta ja aikuislukioita pidetään keskenään sama-na oppilaitoksena (ei yhdessä peruskoulujen kanssa).

Esimerkki:

Peruskoulun vuosiluokkien 7–9 päätoiminen tuntiopettaja, 14 luokkatuntia äidinkieltä ja kirjallisuutta, opetusvelvollisuus 18, historiaa ja yhteiskuntaoppia 6 luokkatuntia, opetus-velvollisuus 23 tuntia:

Painotettu opetusvelvollisuus on =

$(14 \times 18 + 6 \times 23) / (14 + 6) = 19,50 \approx 19$

Painotettu peruspalkka pyöristetään nor-maalin pyöristyssäännön mukaisesti. Paino-tettu opetusvelvollisuus pyöristetään koko-naisluvuksi, paitsi ammattioppilaitoksessa (lii-te 4), jossa se pyöristetään kahden desimaa-lin tarkkuuteen. Opetusvelvollisuuden olles-sa yhtä lähellä kahta lukua, pyöristys tehdään alaspäin.

Useamman koulun/oppilaitoksen tuntien perusteella päätoimisen tuntiopettajan palkka

OVTES osio A 52 § 3 mom.

Useamman eri koulun tai oppilaitoksen tun-tien perusteella päätoimiseksi tulevan tun-tiopettajan palkka määräytyy kunkin koulun tai oppilaitoksen osalta erikseen asiaa koske-van sopimusliitteen mukaisesti.

Jokaisessa oppilaitoksessa lasketaan se tuntien määrä, joka siinä oppilaitoksessa kuu-luu maksettavan varsinaisen palkan piiriin ja se tuntien määrä, joka siinä oppilaitoksessa muodostuu ylitunneiksi ja joilta maksetaan ylituntipalkkio. Varsinaisen palkan määrittä-vät tunnint pyöristetään lähimpään tai lähim-pään alempaan kokonaislukuun.

Sivutoiminen tuntiopettaja

Sivutoimiselle tuntiopettajalle maksetaan op-pitunneista tuntipalkkio, joka määräytyy sen mukaan, missä ja mitä opetusta tuntiopet-taja antaa. Tuntipalkkiot maksetaan jokaisesta oppiaineesta erikseen. Painotuslaskelmia ei tehdä.

Sivutoimisen tuntiopettajan tuntipalkkio pidetyltä tunnilta muissa kuin yleissivistävis-sä kouluissa lasketaan samoin kuin kertatun-tipalkkio. Katso sivu 25.

Yleissivistävän koulun sivutoimisen tun-tiopettajan tuntipalkkio saadaan kertomalla kertatuntipalkkio (yhden ylitunnin hinta) pe-ruskoulussa luvulla 0,94 ja lukiossa ja aikuis-lukiossa luvulla 0,96 (liite 1, 29 §; liite 2, 16 §; liite 3, 13 §).

Sivutoimiselle tuntiopettajalle maksetaan työnantajan määräämän koulutuksen ja re-servinkertausharjoitusten sekä itsenäisyyspäi-vän ajalle sijoittuvien oppituntien palkkio.

Jos sivutoimisen tuntiopettajan palvelus-

suhde on jatkunut vähintään 60 kalenteri-päivää, on hänellä oikeus saada sairausajal-ta pitämättä jääneiltä tunneilta tuntipalkkio sairastumispäivältä ja sitä seuraavalta yhdek-sältä arkipäivältä, kuitenkin enintään siihen saakka, kun hänen oikeutensa sairauspäivä-rahaan alkaa.

Irtisanomisajat

OVTES osio A 58 §

Työnantajan irtisanoessa toistaiseksi ote-tun opettajan virka- tai työsuhteen irtisa-nomisaika on vähintään

– 14 päivää, jos palvelussuhde on jatkunut enintään yhden vuoden

– 1 kuukauden, jos palvelussuhde on jatku-nut keskeytyksettä yli vuoden mutta enin-tään 4 vuotta

– 2 kuukautta, jos palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä yli 4 mutta enintään 8 vuotta

– 4 kuukautta, jos palvelussuhde on jatku-nut keskeytyksettä yli 8 mutta enintään 12 vuotta

– 6 kuukautta, jos palvelussuhde on jatkunut keskeytyksettä yli 12 vuotta.

Toistaiseksi otetun virka- ja työsuhteisen opettajan irtisanoutuessa irtisanomisaika on vähintään

– 14 päivää, jos palvelussuhde on jatkunut enintään 5 vuotta

– yksi kuukausi, jos palvelussuhde on jatku-nut keskeytyksettä yli 5 vuotta

– 2 kuukautta, jos viranhaltijan ottaminen kuuluu valtuustolle.

Määräaikaisen virkasuhteisen opettajan irtisanomisaika on molemmin puolin 14 ka-lenteripäivää.

Irtisanomisaika alkaa kulua sitä päivää seuraavasta päivästä, jona irtisanominen on annettu tai saatettu tiedoksi. Opettajan pyyn-nöstä tai suostumuksella voidaan noudattaa määräyksiä lyhyempää irtisanomisaikaa.

Määräaikaista työsopimusta ei pääsään-töisesti voi irtisanoa. Sekä opettaja että työn-antaja ovat sidottuja työsopimukseen mää-räajan päättymiseen asti, ellei määräaikaises-sa työsopimuksessa ole erikseen sovittu mah-dollisuudesta päättää työsuhte myös irtisa-nomalla. Työnantaja ja opettaja voivat tie-tenkin sopia määrääjän lyhentämisestä eli työsuhteen päättymisestä sovittua aikaisem-min.

Palkat, palkkiot, palvelussuhde, lakiasiat

www.oaj.fi → jäsensivut

Yleissivistävä koulu: yhteisiä määräyksiä

Työaika

Oppilastyöpäivät

Perusopetuslain 23 §:n mukaan peruskoulun lukuvuosi alkaa 1. päivänä elokuuta ja päättyy 31. päivänä heinäkuuta. Lukuvuodessa on 190 työpäivää. Lukuvuoden työpäivistä vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuvat itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä. Perusopetusasetuksen 7 §:n mukaan lukuvuoden koulutyö päätetään viikon 22 viimeisenä arkipäivänä.

Lukuvuoden 2012–2013 vähennyspäivistä itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä ovat arkipäivänä, joten oppilastyöpäiviä on 188.

Kunnallisen opetushenkilöstön virka ja työehtosopimuksen osion A 32 §:ssä on sovittu, että työpäivien lukumäärä, opetustyön ja muun työnantajan määrättävissä olevan työajan sijoitus sekä oppitunnin pituus määräytyvät 31.12.1998 voimassa olleen lainsäädännön ja työsuunnitelmasta tai sitä vastaavasta asiakirjasta ilmenevän vakiintuneen käytännön mukaisesti. Määräyksen tarkoituksena on säilyttää työnantajan määrättävissä oleva osuus opettajan työajasta entisellään.

Työnantajan määrättävissä oleva opettajan työaika tulee sijoittaa siten, että opettajalle annetaan esimerkiksi syys-, joulu- ja urheiluloma sekä kesällä entistä vastaava vapaa-aika opetuksesta ja muusta opettajan työstä.

Oppitunnin pituus

Perusopetusasetuksen 3 §:n 4 momentin mukaan oppitunnin pituus on 60 minuuttia, josta opetukseen tulee käyttää peruskoulussa tuntia kohti vähintään 45 minuuttia. Opetukseen käytettävä aika jaetaan tarkoituksenmukaisiksi opetusjaksoiksi.

Lukiossa ja aikuislukiossa on edelleen noudatettava oppilaitoksessa vakiintunutta käytäntöä, joka oli voimassa ennen 1.1.1999. Pääsääntöisesti lukion oppitunti kestää 45 minuuttia. Aikuislukion oppitunnin pituus on 40 minuuttia.

Jos kuitenkin luottamusmiehen kanssa erikseen sovitaan lukion tai aikuislukion opetukseen käytettävän ajan ja välituntien järjestämisestä vakiintuneesta käytännöstä poikkeavalla tavalla, se ei saa johtaa opettajien työpäivän pitenemiseen eikä siihen, että yhdistettyjen välituntien aikana teetetään muita töitä.

Kesäopetus

Opettajia ei voida määrätä opetustyöhön kesäaikana laajemmin tai pidemmäksi aikaa

kuin ennen vuotta 1999 on ollut mahdollista, ellei kesäopetuksesta sovita paikallisesti luottamusmiehen kanssa. Myös muut oppilaitoksen loma-ajat ovat samalla tavoin suojattuja. Peruskoulussa lomaopetuksen kieltää lainsäädäntö.

Kesäkeskeytysaikana voidaan edelleen pitää uusintakuulusteluja yhtä paljon ja samoina aikoina kuin vakiintuneesti ennen vuotta 1999. Aikuislukiodien elokuun kesäkurssit ovat olleet vakiintunutta toimintaa. Muuna aikana annettavasta kesäopetuksesta pitää sopia paikallisesti luottamusmiehen kanssa.

Työaikaa lyhentävät arkipyhät

OVTES osio B, 15 §

Vaikka muuksi kuin lauantaiksi tai sunnuntaiksi sattuvat itsenäisyyspäivä, loppiainen ja vapunpäivä vähentäisivät oppilaiden vuotuisten koulutyöpäivien määrää, ovat ne opettajalle työjärestyksen mukaisia palkallisia päiviä. Opettajan palkanmaksussa lukuvuoden työpäivien lukumäärä on siis päiväkoulussa 190 ja aikuislukiossa laskennallisesti 165. Vastavasti työviikkoja on tasan 38 tai 33.

Laskettaessa opettajan työpäiviä tai tuntimääriä sellaiselta lukuvuoden osalta, joka sisältää näitä arkipyhiä, käsitellään pyhäpäiviä samalla tavalla kuin muitakin jaksoon kuuluvia työpäiviä.

Opettajatyöpäivät

OVTES osio B, 14 §

Suunnittelu- ja koulutuspäivät eli vesopäivät

Peruskoulun, lukion ja aikuislukion toistaiseksi otetulla opettajalla ja vähintään lukuvuoden työajaksi otetulla määräaikaisella opettajalla on velvollisuus osallistua lukuvuoden aikana kolmeen kuusi tuntia kestävään suunnittelu- ja koulutustyöpäivään (vesopäivät). Nämä opettajatyöpäivät voivat olla koulu- tai kuntakohtaisia.

Yksi päivästä voidaan jakaa pidettäväksi kahtena eri tilaisuutena, joiden yhteispituus on kuusi tuntia. On myös mahdollista sopia työnantajan kanssa vesopäivän korvaamisesta muulla vastaavalla koulutuksella.

Jos päätoimisen opettajan palvelussuhde, esimerkiksi sijaisuus, kestää vain osan lukuvuoden työajasta, hänellä ei ole osallistumisvelvollisuutta, ei myöskään sivutoimisella tuntiopettajalla.

Mikäli opettaja on osittaisella hoitopaalla, osa-aikaeläkkeellä tai muuten osittaisella virkavapaalla, vesopäiviin voi osallistua samassa suhteessa kuin työaika on täydes-

tä työajasta. Opetusvelvollisuus vastaa täyttä työaikaa.

Kehittämispäivät

Vesopäivien lisäksi työnantaja voi määrätä opettajan osallistumaan enintään kahteen kuuden tunnin pituiseen suunnittelu-, koulutus- ja työyhteisön kehittämispäivään lukuvuodessa. Päivät on sijoitettava välittömästi lukukauden työajan päättymisen tai alkamisen yhteyteen.

Jos kehittämistyöpäiviä on lukuvuodelle määrätty kaksi, toinen niistä saadaan järjestää kahtena kolmen tunnin oppilastyöpäiville ajoitettavana tilaisuutena. Kehittämistyöpäivästä opettajalle maksetaan päiväpalkka. Maksatus tapahtuu kehittämistyöpäivää seuraavan kuukauden palkanmaksun yhteydessä.

Kehittämispäiviin voi osallistua, sen mukaan kuin työnantaja määrää, koko kunnan opettajisto (esimerkiksi opetussuunnitelmien päivittämispäivä, koulutyön arvioinnin perusteet -päivä, työyhteisön kehittämispäivä), osa kunnan opettajista (esimerkiksi vuosiluokkien 7–9 opettajat) tai osa jonkin koulun opettajista (esimerkiksi koulujen välisen yhteistyön kehittämisryhmä). Kehittämispäiviä ei tulisi pääsääntöisesti ajoittaa lauantailla.

Muu henkilöstökoulutus

Kunta-alan henkilöstökoulutuksesta on sovittu koulutussopimuksessa. Sen mukaan täydennyskoulutukseen osallistuvalla henkilölle maksettavat koulutusajan palkka ja kustannusten korvaukset riippuvat siitä, miten tarpeellisenä kuntatyönantaja pitää koulutusta.

Jos koulutusta pidetään henkilön virka- tai työtehtävien kannalta välttämättömänä, henkilö vapautetaan normaaleista tehtävistään ja määrätään osallistumaan koulutukseen virkatmatkana. Työntaja huolehtii tällöin matkajamajoituskustannuksista mahdollisine päivärahoinen sekä koulutuskustannuksista. Virkatmatkan ajalta ei tehdä palkanvähennyksiä mutta ei myöskään makseta lisäpalkkaa.

Opettajalle maksetaan koulutuksen ajalta normaali palkka. Tämän vuoksi opetusvelvollisuuteen perustuvassa työaikajärjestelmässä oleva opettaja ei ole velvollinen osallistumaan vesopäivien lisäksi muuhun kuin työjärjestyksen mukaisten tuntien aikaiseen koulutukseen. Muu koulutus tapahtuu opettajan omalla ajalla.

Kokonaistyöaikaa tai vuositunteihin perustuvaa työaikaa noudattavien opettajien koulutukseen käytetty aika luetaan vuositunteihin.

Palkkamääräyksiä

Kehitysaluelisä

OVTES osio A, 20 §

Opettajanviran haltijalle, jolla oli 31.12.2011 voimassa olleen OVTES:n määräysten mukaisesti oikeus kehitysaluelisään, maksetaan edelleen samansuuruista kehitysaluelisää niin kauan, kun palvelussuhde kuntaan jatkuu keskeytymättä.

Demonstraatioiden valmistelutunnit

OVTES osio B, 17 §

Fysiikan ja kemian demonstraatioiden viikoittaisista valmistelutunneista 20 % luetaan peruskoulussa ja lukiossa aineenopettajanviran haltijan ja vuosiluokkia 7–9 opettavan erityisopettajan/erityisluokanopettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen. Aikuislukion opettajilla näiden aineiden valmistelutunneista 10 % sisältyy opetusvelvollisuuteen.

Biologian, maa- ja metsätalouden sekä puutarhanhoidon demonstraatioiden ja laborointien valmistelutunteina luetaan 5 % peruskoulussa, lukiossa ja aikuislukiossa aineenopettajanviran haltijan sekä vuosiluokkia 7–9 opettavan erityisopettajan ja erityisluokanopettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen.

Demonstraatioiden viikoittaiset valmistelutunnit lasketaan peruskoulussa ja lukiossa luokkaopetustunneista. Aikuislukiossa ne lasketaan luokkatuntien ja aikuislukiolisän yhteismäärästä. Lisäksi demonstraationtunnit ovat luokkatuntien veroisia laskettaessa lukion kerrointunteja. Viikkotuntimäärät pyöristetään kokonaisluvuksi.

Demonstraatiotunteja koskevia määräyksiä sovelletaan myös sivutoimisiin tuntiopettajiin ja sijaisiin, joiden palvelussuhde kestää enintään viisi koulun työpäivää. Demonstraatiotunnit maksetaan sopimusedellytysten täytyessä myös oman koulun opettajalle, joka on määrätty hoitamaan poissa olevan opettajan oppitunteja omien palkattujen tehtäviensä ulkopuolisena aikana.

Peruskoulun lehtorin lukion oppitunnit vaikuttavat demonstraatiotunteihin siltä osin kuin ne luetaan hänen opetusvelvollisuuteensa. Vastaava vaikutus on lukion lehtorin peruskoulun oppitunneilla.

Demonstraatioiden valmistelutunnit ovat oppitunnin pitämiseen liittyvä osa. Ne eivät ole harkinnanvaraisia tehtäviä. Tunnit on merkittävä opettajan työjärjestykseen.

Palkkaperusteryhmä

OVTES osio B, 2 §

Sopimusmääräyksissä esiintyvä palkkaperusteryhmä on koulun kokoa kuvaava laskennallinen käsite. Sen avulla mitoitetaan mm. erikokoisten koulujen koulukohtaiseen suunnitteluun ja erityistehtäviin käytettävissä olevat resurssit sekä peruskoulun rehtorin vähimmäispalkka ja opetustuntimäärä.

Vuosiluokilla 1–6 koulun palkkaperusteryhmien lukumäärä on yhtä suuri kuin päätoimisten opettajien lukumäärä. Päätoimisella opettajalla tarkoitetaan opettajaa, joka opettaa kyseisessä koulussa vähintään 16 tuntia viikossa. Palkkaperusteryhmien lukumäärään lasketaan myös päätoimiset esiopeuksen opettajat ja rehtorin viranhaltija riippumatta rehtorin opetustuntimäärästä.

Vuosiluokilla 7–9 palkkaperusteryhmällä tarkoitetaan kunkin vuosiluokan alkavaa 32 oppilasta kohden määräytyvää laskennallista ryhmää.

Esimerkki: 7. luokka, 72 oppilasta/32 = 2 jää 8. Tästä muodostuu kolme ryhmää. 8. luokka, 102 oppilasta/32 = 3 jää 6. Tästä muodostuu neljä ryhmää. 9. luokka, 156 oppilasta/32 = 4 jää 28. Tästä muodostuu viisi ryhmää. Yhteensä 12 palkkaperusteryhmää.

Eritysluokalla annettavassa opetuksessa palkkaperusteryhmä lasketaan alkavaa kymmentä oppilasta kohti. Pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä oleville annettavassa opetuksessa palkkaperusteryhmä lasketaan kuitenkin alkavaa kahdeksaa oppilasta kohti. Eritysisopetuksen ryhmien määrää laskettaessa kaikkien vuosiluokkien oppilaat luetaan yhteen.

Lukiossa palkkaperusteryhmä lasketaan 1) kuluvana lukuvuonna opiskelijaksi otettu ja alkavaa 36 opiskelijaa kohti, 2) edellisenä lukuvuonna opiskelijaksi otettuja alkavaa 36 opiskelijaa kohti ja 3) sitä edellisenä ja edellisinä lukuvuosina yhteensä opiskelijaksi otettuja alkavaa 36 opiskelijaa kohti.

Koulu- ja kuntakohtainen lisätehtävä

OVTES osio B, 19 §

Koulu-/oppilaitoskohtaisen opetuksen kehittämiseen, suunnitteluun tai hallintoon liittyvästä erikseen määrätystä tehtävästä maksetaan opettajalle tehtävän vaativuuden ja vastuullisuuden perusteella korvaus, jonka työnantaja vahvistaa palkkaliitteestä.

Peruskoulussa koulukohtainen rahamäärä määräytyy palkkaperusteryhmien lukumäärän mukaan.

Peruskoulu, jossa vuosiluokilla 1–6 ja/tai

7–9 ja/tai erityiskoululla on yhteinen johtaja, käytettävä rahamäärä vahvistetaan vuosiluokkien 7–9 kiintiön mukaan.

Jos kunnan peruskouluilla ei ole käytettävissään koulukohtaista kiintiötä, kunnan toimivaltaisella viranomaisella on harkintansa mukaan käytettävissä erillinen kiintiö kunta- tai koulukohtaisen opetuksen kehittämiseen, suunnitteluun tai hallintoon. Tällöin kiintiö saadaan koulujen yhteenlaskettujen palkkaperusteryhmien lukumäärästä, ja jokaista täyttä kymmentä palkkaperusteryhmää kohden on käytettävissä palkkaliitteessä ilmenevä rahamäärä kuukaudessa.

Lukiossa on käytettävä koulukohtaisesti oppilasmäärästä laskettava palkkaliitteestä ilmenevä rahamäärä kuukaudessa.

Aikuislukiossa kunnan toimivaltaisella viranomaisella on käytettävissä harkinnan mukaan seuraava rahamäärä:

Tehtävästä, johon on hyväksytty tavoitteet ja joiden toteutumisen seurannasta on etukäteen opettajan kanssa sovittu, maksetaan määräaikaisesti sen vaativuuden ja vastuullisuuden perusteella palkkaliitteestä ilmenevä euromäärä kuukaudessa jokaista päätoimista kymmentä aikuislukion viranhaltijaa ja aikuislukion tuntien varassa päätoimiseksi tulevaa tuntiopettajaa kohden.

Peruskoulun ja lukion koulu- ja oppilaitoskohtainen lisätehtäväkorvaus ei ole harkinnanvarainen palkkatekijä. Koulun palkkaperusteryhmien mukainen euromäärä tulee käyttää kokonaisuudessaan. Peruskoulun kuntakohtaisen ja aikuislukion lisätehtäväkorvauksen maksaminen sen sijaan on harkinnanvaraista.

Kiertävän opettajan työn lukeminen opetusvelvollisuuteen

OVTES osio B, 18 §
Jos opettajanviran haltija opettaa kahdessa tai useammassa toimipaikassa, joiden välinen matka on yli kilometrin, ja hän joutuu vaihtamaan toimipaikkaa työsuunnitelman mukaan kesken päivän, hänen opetusvelvollisuuteensa luetaan yksi viikkotunti.

Vaihdot keskimäärin viikossa vähintään	Lukeminen opetusvelvollisuuteen h/vko
kerran	1
kolme	1,5
viisi	2
kahdeksan	2,5

Vaihtoehtoisesti jos hän asunnostaan tai asuntoaan lähimmästä toimipaikasta toiseen tai toisiin toimipaikkoihin matkustaessaan joutuu oppituntien pitämistä varten matkustamaan lyhintä käyttökelpoista matkareittiä käyttäen yhteensä vähintään 30 kilometriä viikossa, on opetusvelvollisuuden huojennus yksi viikkotunti ja lisäksi puoli vuosiviikkotuntia jokaista seuraavaa edellä mainituin tavoin laskettua täyttä 50:tä kilometriä kohti.

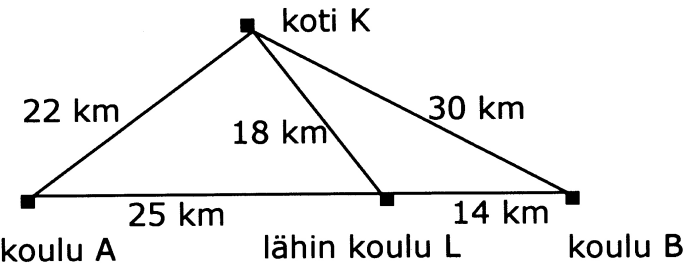
Matka km/vko	Lukeminen opetusvelvollisuuteen h/vko
väh. 30	1
väh. 80	1,5
väh. 130	2
väh. 180	2,5
jne. +50	+0,5

Opetusvelvollisuuteen laskemisessa tarvittava päivittäinen laskennallinen matka alkaa aamulla opettajanviran haltijan asuntoa lähimpänä olevalta koululta ja päättyy sinne, vaikka opettaja todellisuudessa ei koko päivänä kävisi tällä koululla lainkaan (ikään kuin opettaja asuisikin lähimmällä koululla). Tämän laskennallisen matkan pituutta verrataan opettajan todella kulkemaan matkaan. Lyhyempi matka oikeuttaa opetusvelvollisuuteen lukemiseen. Lähin koulu on se opettajan asuntoa lähimpänä oleva koulu, jossa hän jonakin viikon päivänä opettaa ainakin yhden tunnin.
Jos molemmat perusteet toteutuvat, las-

ketaan tuntimäärä kummastakin erikseen ja vahvistetaan opettajalle edullisemman vaihtoehdon mukaan.
Tuntiopettajalla ei oikeutta kiertävän opettajan huojennukseen.
Opetusvelvollisuuteen lukeminen koskee myös sellaisia peruskoulun opettajanviran haltijoita, joilla on opetusvelvollisuuden yli meneviä tunteja lukiossa/aikuislukiossa sekä vastaavasti lukion/aikuislukion opettajanviran haltijoita, joilla on yli opetusvelvollisuuden meneviä tunteja peruskoulussa, koska kyseiset tunnit ovat ylitunteja.
Jaksojärjestelmää noudattavassa koulussa, jossa vaihdot ajoittuvat vain osalle luvuotta, lasketaan vuotuisten vaihtojen lukumäärän selvittämiseksi. Osamäärän on oltava yhtä suuri tai suurempi kuin yksi (il-

man pyöristystä), jotta oikeus opetusvelvollisuuteen lukemiseen syntyisi. Toisin sanoen vaihtoja pitää olla yhteensä vähintään 38 (aikuislukioissa 33).
Tilapäisiä siirtymisiä koululta toiselle ei lasketa mukaan kesken päivää tapahtuviin toimipaikkojen vaihtoihin. Sen sijaan koulun remontin tai muun vastaavan synn vuoksi esimerkiksi koko lukuvuodeksi/-kaudeksi muuhun tilaan siirretty opetus oikeuttaa opetusvelvollisuuteen lukemiseen. Opetusvelvollisuuteen lukeminen tehdään tällöin vuositasolla kuten jaksojärjestelmää noudattavassa koulussa, ja vähintään 38 toimipaikan vaihtoa (aikuislukiossa 33) oikeuttaa opetusvelvollisuuteen lukemiseen.
Opetusvelvollisuuteen lukeminen määräytyy lyhyemmän matkan tai vaihtojen perusteella sen mukaan kumpi on opettajan viranhaltijalle edullisempi.

Esimerkki kiertävän opettajan työn lukemisesta opetusvelvollisuuteen.
Matkat on mitattu lyhintä käyttökelpoista tietä pitkin.

Päivä	Koulut	Vaihdot	Laskennallinen matka		Todellinen matka		OPV:een lukemis-matka
			Reitti	km	Reitti	km	
ma	A	0	L–A–L	50	K–A–K	44	44 km
ti	L	0	ei matkaa		K–L–K	36	0 km
ke	B	0	L–B–L	28	K–B–K	60	28 km
to	A ja L	1	L–A–L	50	K–A–L–K	65	50 km
pe	A ja B	1	L–A–B–L	78	K–A–B–K	91	78 km
yhteensä		2					200 km
huojennus		(1 h)					2,5 h

Opetusvelvollisuuteen lukeminen kuljetun matkan perusteella on suurempi kuin vaihtojen perusteella, joten opettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen luetaan 2,5 viikkotuntia.

Kiertävän opettajan matkakorvaukset

OVTES osio B, 25 §
a) Viranhaltija samana päivänä kahdessa tai useammassa toimipaikassa:
Koulujen väliset matkat korvataan viranhaltijalle. Tämän lisäksi kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavan viranhaltijan matkakustannusten korvaukseen oikeuttavaksi matkaksi katsotaan matka asunnolta, tai jos opettaja asuu kunnan ulkopuolella, kunnan rajalta ensimmäiselle koululle siltä osin kuin matkan pituus ylittää kuusi kilometriä. Samoin edellytyksin korvaukseen oikeuttavaksi katsotaan matka viimeiseltä koululta asunnolle.
Poikkeus: Kunnan palveluksessa 31.5.1979 olleen ja edelleen olevan opettajan matkakustannusten korvaukset lasketaan pitäen lähtökohtana opettajan asuntoa siinä tapauksessa, että hän asui ja asuu edelleen kunnan ulkopuolella ja hänellä oli kevätlukukauden 1979 lopussa oikeus matkakustannusten korvauksiin 31.1.1979 voimassa olleen sopimuksen määräysten mukaisesti.

b) Viranhaltija samana päivänä vain yhdessä toimipaikassa:
Jos opettajanviran haltija opettaa samana päivänä vain yhdellä koululla, korvataan matka siltä osin kuin matkasta opettajan asunnosta pitemmällä sijaitsevaan kouluun aiheutuu suurempia kustannuksia kuin matkasta opettajan asuntoa lähimpään kouluun.

c) Tuntiopettaja
Tuntiopettajalle korvataan matkakustannukset koulujen välisiltä matkoilta, matka työpisteestä toiseen, virantoimitusmatkoina (KVTES liite 16, 1 § 2 ja 3 mom., 3–5 §, 6 § 2 mom., 11 § 2 mom., 12–14 §).

Matkalasku
Kiertävän opettajan matkalasku on laadittava kunnan matkalaskulomakkeelle päivä- ja matkakohtaisesti. Matkalasku on esitettävä mahdollisimman pian matkan päätyttyä – kuitenkin se on pyrittävä esittämään kahden kuukauden kuluessa matkan päättymisestä laskun hyväksyjälle.
Matkalaskua koskevat määräykset ovat KVTES:n liitteen 16 23–24 §:ssä.

MIRA PARIKKA, MARJAANA KOSKINEN

Peruskoulu

Oppilaanohjauksen lehtori

Tehtäväkohtainen palkka
OVTES osio B, 6 §
Kelpoisen peruskoulun oppilaanohjauksen lehtorin peruspalkka I kalleusluokassa ja II kalleusluokassa kerrotaan mm. **palkkaliitteessä Opettajan numerossa 5/2012 sekä OAJ:n Jäsensivuilla www.oaj.fi.**

Oppilaanohjauksen lehtorin, jolla ei ole oppilaanohjaajan kelpoisuutta, mutta jolla on muu perusopetuksen tai lukio-opetuksen opettajan kelpoisuus, palkka on enintään 5 % peruspalkkaa alempi. Opettajan kelpoisuutta vailla olevan oppilaanohjauksen lehtorin peruspalkka on enintään 30 % alempi.
Peruskoulun vuosityötunteihin perustuvassa työajassa olevien oppilaanohjaajien tehtäväkohtaista palkkaa määritettäessä on otettava huomioon tehtävän vaativuus (OVTES osio A, 6 § 3 mom.). Esimerkiksi jos peruskoulun oppilaanohjauksen lehtori määrätään hoitamaan myös lukion opinto-ohjausta, sen tulee tehtävän vaativuutta lisäävänä tekijänä korottaa hänen palkkaansa.
Jos oppilaanohjauksen lehtorille halutaan määrätä apulaisrehtorin tehtävä tai peruskoulun erityistehtävä (liite 1, 11–22 §), tulee ennen määräyksen antamista käydä neuvottelut tehtävän vaikutuksesta palkkaukseen. OVTES:n osion A 6 § 3 momentin soveltamisohjeessa todetaan, että lisätehtävä ja -vastuu sekä esimiesasema ovat erityisiä vaativuustekijöitä, jotka pitää ottaa huomioon palkkauksessa.

Työaika
OVTES osio B, 13 §
Oppilaanohjauksen lehtorin vuosityöaika muodostuu työnantajan ajan ja paikan suhteen määrättävissä olevasta ja omavalintaisesta työajasta. Sidottu työaika on 1 221 tuntia lukuvuodessa.

Jos itsenäisyyspäivä, loppiainen tai vapunpäivä ajoittuu arkipäivään (ma–pe), lyhenee vuotuinen sidottu työaika seitsemällä tunnila kutakin mainittua arkipyhää kohden. Lukuvuonna 2012–2013 itsenäisyyspäivä ja vapunpäivä vähentävät sidottua vuosityöaikaa. Näin sidottu vuosityöaika on 1 207 tuntia.
Sidottuun työaikaan kuuluvat mm. ohjaustyö, luokkaopetustunnit (enintään 500 h), vesopäivät (3 x 6 h) ja kesäkeskeytysajan yhteisvalintatyö (30–50 h) sekä muut määrätty työt, kuten kokoukset, tet-jaksojen järjestelyt, vanhempainillat ja oppilashuoltoryh-

mä. Sidotun työajan ulkopuolista, ajan ja paikan suhteen omavalintaista työaikaa ei määritellä ajallisesti. Esimerkkinä omavalintaiseen työaikaan kuuluvista tehtävistä on oppituntien valmistelu.
Koska suurin osa oppilaanohjaajan työstä on muuta kuin luokkaopetusta, pelkkien luokkaopetustuntien vahvistaminen vuosisuunnitelmassa ei riitä. Rehtorin ja oppilaanohjaajan tulee lukuvuoden alkaessa yhteistyössä laatia työaikasuunnitelma oppilaanohjaajan vuosityöaikaan kuuluvista tehtävistä. Työaikasuunnitelmaan ei oteta mukaan vuosityöajan ulkopuolista omavalintaista työaikaa.
Jos oppilaanohjaajalle halutaan määrätä apulaisrehtorin tehtävä tai peruskoulun erityistehtävä, tulee tehtävään käytettävä tuntimäärä merkitä hänen vuotuisen työaikasuunnitelmaansa. Lisätehtävä ei saa aiheuttaa vuotuisen sidotun työajan ylittymistä, jolloin erityistehtävä vähentää muun työn määrää, mm. henkilökohtaista ohjausta.
Mikäli oppilaanohjauksen lehtori haluaa hoitaa virkaansa osa-aikaisena ja kerryttää palvelusaikaa vuosisidonnaista lisää varten, tulee sidotun työajan olla vuodessa vähintään 640 tuntia.

Peruspalkat

Peruspalkat on kerrottu palkkaliitteessä Opettajan numerossa 5/2012 sekä OAJ:n Jäsensivuilla www.oaj.fi.

Kaksoiskelpoisuus
Ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneella luokanopettajalla on aineenopettajakelpoisuuden perusteella korkeampi peruspalkka. Kaksoiskelpoisuus on pätevyyslisä, eikä se edellytä kyseisen aineen opettamista.
Eräissä kunnissa on vaadittu kaksoiskelpoisuuden osoittamiseksi vastaavuustodistus, jos aineenhallintaa osoittavat opinnot on suoritettu luokanopettajakoulutuksen yhteydessä. Opetusministeriön 13.2.2002 antaman lausunnon mukaan luokanopettajakoulutuksen yhteydessä suoritettut aineenhallintaa osoittavat opinnot tuottavat aineenopettajakelpoisuuden, jos opinnot on suoritettu ennen 1.1.1999. Vastaavuustodistuksia ei tarvita.
Perusopetuksen aineenopettajan kelpoisuusvaatimuksista on säädetty opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) 5 §:ssä. Siten esimerkiksi asetuksen 6 §:n mukainen oppilaanoh-

jaajan kelpoisuus tai 8 §:n mukainen erityis-opetusta antavan opettajan kelpoisuus ei oikeuta korotettuun palkkaan.

Opettajalla tulee olla aineenopettajan kelpoisuus perusopetuslain 11 §:n 1 momentissa tarkoitettussa kaikille yhteisinä opetettavissa aineissa. Lisäksi edellytetään, että aineen opettaminen on hyväksytty kunnan jonkun koulun opetussuunnitelmassa.

Oppilaille voidaan antaa opetusta muisakin kuin perusopetuslain 11 §:n 1 momentissa mainituissa perusopetukseen soveltuvissa aineissa (valinnaisaineissa) opetussuunnitelman niin määrätessä. Vaikka opettajalla olisi aineenopettajan kelpoisuus esimerkiksi psykologian opettamiseen ja sitä opetetaan kunnan peruskoulussa, ei opettaja ole oikeutettu kaksoiskelpoisen palkkaan, koska kysymys ei ole perusopetuslain 11 §:n 1 momentissa tarkoitetusta kaikille yhteisesti opetettavasta aineesta.

Yhteissuunnittelu-työaika

OVTES osio B, liite 1, 6 §, 27 §

Opettajalle määrättyjen viikoittaisten opetus- ja muiden tehtävien lisäksi opettajan tulee osallistua koulussa kolmen tunnin ajan viikossa opetuksen yhteissuunnitteluun, aine- ja asiaryhmittäisiin neuvonpitoihin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen suunnitteluun ja koulun toiminnan kehittämiseen liittyvien tehtävien tekemiseen.

Yhteissuunnittelua koskeissa soveltamisohjeissa todetaan, että yhteissuunnittelutyöaikana tehtävää työtä on esimerkiksi:

- yhteistyö oppilaiden huoltajien kanssa
 - koulun kasvatustyön suunnittelu
 - koulun toimintaan liittyvien tapahtumien, juhlien, retkien ym. suunnittelu
 - yhteistyö muiden koulujen ja päiväkotien opettajien kanssa
 - yhteistyö koulupsykologin, koulukuraattorin, terveydenhuoltohenkilöiden tai muiden viranomaisten kanssa oppilasasioissa
 - kahden tai useamman opettajan yhteistyönä tapahtuva opetuksen suunnittelu.
- Yhteissuunnittelutyöaikaan luetaan siis oppituntien ulkopuolinen työ lukuun ottamatta:
- omien oppituntien suunnittelua, valmistelua ja jälkityötä
 - muiden sopimusmääräysten perusteella korvattavia tehtäviä (esimerkiksi musiikkiesi-

tysten hoito, luokanvalvojan tehtävät)

– opettajatyöpäiviä (veso)

– tehtäviä, joita varten opettaja on vapautettu tavanomaisesta opetustyöstään

– välitunti on osa oppituntia, joten välituntien aikana tehtyä työtä ei voida lukea yhteissuunnittelutyöaikaan kuuluvaksi.

Sopimusmääräykseen liittyvässä soveltamisohjeessa sopijaosapuolet, Kunnallinen työmarkkinalaitos ja OAJ, ovat yhteisenä näkemyksenään todenneet, että opettaja voi yhteissuunnitteluajalla yksinäänkin tehdä koulun toiminnan kehittämiseen liittyviä suunnittelu- ja valmisteluitä.

Kodin ja koulun välisen yhteistyön tulisi korostua erityisesti esiopetuksen, vuosiluokkien 1–6 ja erityisopetuksen opettajien yhteissuunnittelutyössä. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määrätään, että koulun on oltava yhteistyössä huoltajien kanssa niin, että he voivat tukea lastensa ta-voitteellista oppimista ja koulunkäyntiä.

Opettajankokoukset kuuluvat yhteissuunnittelutyöaikaan. Viikoittaiset kaikkia koskevat yhteistyökokoukset tai tiimit eivät kuitenkaan ole järjestelmän tarkoitus. Yhteissuunnittelutyöajalla tehtäväksi tarkoitetut työt ovat sellaisia, että niitä tehdään muuallakin kuin koululla. Mm. tästä johtuen yhteissuunnittelutyöaika ei kuulu lukujärjestykseen. Voi silti olla tarkoituksenmukaista, että työjärjestykseen jätetään tilaa opettajien käytännön yhteistyölle. Tällöin on tärkeä muistaa, ettei yhteissuunnittelutyöaika ole sidottua työaikaa.

Yhteissuunnittelutyön painopistealueet, resursointi ja toteuttaminen päätetään yhdessä opettajien kanssa koulun lukuvuoden toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä. Yhteissuunnittelutyöaikaan luettavat työt on voitava aina tehdä OVTES:n mukaisen tuntimäärän sisällä.

Yhteissuunnittelutyövelvollisuus ei koske sivutoimisia tuntiopettajia eikä enintään viiden koulun työpäivän pituisessa palvelussuhteessa olevia määräaikaisia opettajia kuten viransijaisia.

Soveltamisohje: Kunnallisen sopimusvaltuuskunnan kirje A21/1985, www.kuntatyonantajat.fi

Opetusvelvollisuus

OVTES liite 1, 7 §

Luokanopetuksen ja erityisopetuksen opettaja	opv/vko
Esiluokanopettajan virassa	23
Luokanopettajan virassa	24
Erityisopettajan virassa	24
Erityisluokanopettajan virassa	22
Aineenopettaja	opv/vko
Äidinkieli ja kirjallisuus (myös suomi/ruotsi toisena kielenä)	18
Toinen kotimainen ja vieras kieli myös vieraskielisten oppilaiden äidinkieli (opp. kotikieli)	20
Matematiikka, fysiikka, kemia, tietotekniikka, kuvataide ja musiikki	21
Uskonto, elämäncätsomus-tieto, historia, yhteiskunta-oppi, kotitalous, kaupalliset aineet, terveystieto, biologia ja maantieto	23
Tekstiilityö, tekninen työ, liikunta, maa- ja metsätalous ja puutarhanhoito, oppilaanohjaus	24
Muut aineet	23

Jos aineenopettajanviran haltija opettaa kah-ta tai useampaa ainetta, joissa on eri ope-tusvelvollisuus, lasketaan hänelle painotettu opetusvelvollisuus.

Jos erillisen esiluokan opettajan virassa oleva viranhaltija opettaa esiopetuksen lisäksi muussa perusopetuksessa, lasketaan hänelle painotettu opetusvelvollisuus.

Painotetun opetusvelvollisuuden laskemi-nen, **sivu 30**.

Sellaisen peruskoulun ja lukion yhteisen viranhaltijan tai peruskoulun viranhaltijan, joka joutuu opetusvelvollisuutensa täytteek-si opettamaan lukiossa, lukion luokkaopetus-tunnit kerrotaan opettajakohtaisella lukioker-toimella. Nämä kerrontunnit voidaan lukea opetusvelvollisuuteen. Jos peruskoulun ope-tajalle on määrätty lukiossa tehtävä, johon on osoitettu lukioressurssitunteja, luetaan nämä tarvittaessa opetusvelvollisuuteen.

Opetusvelvollisuus voidaan määrätä vuo-tuisena kertomalla viikoittainen opetusvelvol-lisuus luvulla 38.

Tehtävien lukeminen opetusvelvollisuuteen

Koulunjohtaja

OVTES osio B, liite 1, 8 §

Yhden tai useamman vuosiluokkien 1–6 kou-lun ja erityiskoulun (myös vuosiluokkien 1–6 koulun ja erityiskoulun yhteisen) johtajan opetusvelvollisuuteen luetaan seuraava tun-timäärä (voimaan 1.8.2012):

Koulun palkka-perusteryhmien lukumäärä	Tuntimäärä/ viikko
1–2	1
3	2
4–5	3
6–7	6
8	7
9–12	9
13–	12

Jos vuosiluokkien 1–6 koululla ja erityis-koululla on yhteinen johtaja, määräytyy tun-timäärä edellä olevan taulukon mukaan kun-kin koulun osalta erikseen, kuitenkin niin, että johtajalle jää opetustyötä vähintään neljä tun-tia viikossa.

Jos kahdella tai useammalla vuosiluokkien 1–6 koululla on yhteinen johtaja, työnanta-ja voi lukea koulun johtajan opetusvelvolli-suuteen edellä mainitun lisäksi enintään kak-si viikkotuntia.

Apulaisjohtaja

OVTES osio B, liite 1, 9 §

Yhden tai useamman vuosiluokkien 1–6 kou-lun apulaisjohtajan tehtäviä hoitavan opetus-velvollisuuteen luetaan seuraava tuntimäärä (voimaan 1.8.2012):

Koulun/koulujen palkkaperuste-ryhmien lukumäärä	Tuntimäärä/ viikko
30–35	2
36–41	5
42–	10

Muun kuin edellä mainitun peruskou-lun/peruskoulujen apulaisjohtajaksi määrä-ty:n opettajan opetusvelvollisuuteen luettava tuntimäärä:

Koulun/koulujen palkkaperuste-ryhmien lukumäärä	Tunnit/ viikko
15–20	2
21–25	4–6
26–30	7–12
31–	9–14

Jos peruskoululla ja lukiolla on yhteinen rehtori ja apulaisjohtajaksi on määrätty perus-koulun opettaja, peruskoulun ja lukion palk-kaperusteryhmät lasketaan yhteen määritel-täessä apulaisjohtajan huojoennusta.

Muiden kuin johtamistehtävien lukeminen opetusvelvollisuuteen

OVTES, osio B, yleissivistävä koulu § 18, liite 1 Peruskoulu 10 §

Katso kaavio sivun alalaidassa.

a) Luokanopettajanviran haltijan, jonka luok-kaan kuuluu kahden tai useamman vuosiluo-kan oppilaita, opetusvelvollisuuteen luetaan yksi vuosiviikkotunti. Vastaavasti menetellään erityisluokanopettajanviran haltijan kohdalla, lukuun ottamatta vaikeimmin kehitysvam-maisten opetusta.

b) Kun perusopetusryhmässä on yksi tai useampi esiopetuksen oppilas, luokanope-tajan- tai erityisluokanopettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen luetaan yksi vuosiviik-kotunti. Edellä mainittua ei kuitenkaan sovel-

leta, kun opetusryhmässä on vain pidenne-ty:n oppivelvollisuuden piirissä olevia esiope-tuksen oppilaita.

Edellä mainittujen määräysten soveltami-nen edellyttää, että luokanopettaja tai erityis-luokanopettaja opettaa yhdysluokalla vähin-tään puolet koko opetusryhmän opetuksesta. Sekä a- että b- kohtien täyttyessä opetusvel-lollisuuteen luetaan kaksi vuosiviikkotuntia.

c) Jos aineenopettajanviran haltija tai (ai-neenopetuksen) tuntiopettaja poikkeukselli-esti määrätään huolehtimaan vuosiluokkien 1–6 luokasta ja eikä luokalla ole omaa luo-kanopettajaa, opettajan opetusvelvollisuu-teen luetaan yksi vuosiviikkotunti.

d) Kiertävän opettajan opetusvelvollisuuteen lukeminen, katso **sivu 34**.

Muut opetusvelvollisuuteen luettavissa olevat tehtävät

Jos opettajalle ei voida osoittaa hänen ope-tusvelvollisuutensa edellyttämää tuntimää-rää, hänen opetusvelvollisuuteensa onluet-tavissa seuraavat erityistehtävät tarpeellisilta osin:

- Oppilaanohjaus (osio A, 23 §)
- Kirjaston hoitaminen (osio B, liite 1, 11 §)
- Biologian kokoelmien hoitaminen (osio B, liite 1, 12 §)
- Fysiikan ja kemian kokoelmien hoitaminen (osio B, liite 1, 12 §)
- Musiikkiesitysten hoitaminen (osio B, liite 1, 13 §)
- Vuosiluokkien 6–9 luokanvalvonta (osio B, liite 1, 14 §)
- Ruokapalvelutoiminnan ohjaus ja valvonta (osio B, liite 1, 15 §)

Peruskoulun opettaja	Yhdysluokka	Esiluokan oppilas opetus-ryhmässä	Vuosiluokkien 1–6 luokasta huolehtiminen	Kiertäminen
esiluokan-opettaja				d)
luokanopettaja	a)	b)		d)
erityisopettaja				d)
erityisluokan-opettaja	a)	b)		d)
harjaantumis-luokan erityis-luokanopettaja	a)			d)
lehtori			c)	d)
tuntiopettaja			c)	

- Av-välineiden kunnossapito (osio B, liite 1, 16 § 1 mom.)
- Tietotekniikkavastaavan työ (osio B, liite 1, 16 § 2 mom.)
- Vuosiluokkien 7–9 oppilaskunnan ohjaus (osio B, liite 1, 17 §)
- Kerhotyö (osio B, liite 1, 19 §)
- Koulumatkakuljetusta odottavien ohjaus (osio B, liite 1, 20 §)
- Oppilaskodin oppilaiden ohjaus (osio B, liite 1, 21 §)
- Opetuksen ohjaus (osio B, liite 1, 22 §)
- Demonstraatioiden valmistelutunnit (**sivu 33**)
- Kiertävän opettajan tehtävät (**sivu 33**)

Muita erityistehtävien palkkioita ovat:

- Tukiopetuspalkkio (osio A, 22 §)
- Toisen opettajan tunnin hoitopalkkio (osio A, 24 §)
- Yksityisopiskelijan kuulustelupalkkio (osio A, 25 §)
- Koulukohtainen lisätehtävä (osio B, 19 § 1–3 mom.)
- Kuntakohtainen lisätehtävä (osio B, 19 § 4 mom.)
- Rehtorin hallinnollisten tehtävien hoitamisen rehtorin virantoimituksen keskeytyksen ajan (osio B, 20 §)
- Kielistudion esimies (osio B, liite 1, 24 §)
- Kuulolaitteiden huolto kuulovammaisten koulussa (osio B, liite 1, 25 §)

Jos työnantaja katsoo tarkoituksenmukaiseksi, voidaan kirjaston, kokoelmien ja av-välineiden hoitamisen, tietotekniikkavastaavan työn ja oppilaskunnan ohjauksen korvauksista muodostaa yhteistuntimäärä. Työnantaja voi jakaa enintään tämän tuntimäärän näiden tehtävien hoitamiseksi toisin kuin pykälissä on määrätty (osio B, liite 1, 18 §).

Demonstraatioiden valmistelutunnit, koulukohtainen lisätehtäväkorvaus ja taitoja taideaineiden korvaus eivät ole harkinnanvaraisia. Ne on maksettava sopimuksen mukaisina.

Tukiopetustunnit voidaan maksaa vuosi- tai viikkoylituntipalkkiona, jos tukiopetus on koko lukuvuoden jatkuvaa, vakiintunutta ja säännönmukaista toimintaa ja vahvistettu työsuunnitelmassa.

Jos opettajalle määrätään jokin edellä mainittu erityistehtävä, siitä on maksettava sopimuksen mukainen palkkio. Jos työnantaja ei määrää esimerkiksi av-välineiden hoitajaa, välineitä käyttävät opettajat huolehtivat niistä samalla tavalla kuin muistakin koulun opetusvälineistä.

Viranhaltijan ylituntipalkkio

OVTES osio A, Yleinen osa, Palkkaus, 26 §
Opettajalle maksetaan viran opetusvelvollisuuden ylittävistä tunneista ylituntipalkkio.

Katso aineenopettajan painotettu opetusvelvollisuus **sivu 30**.

OVTES osio B, liite 1, 26 §
Jos luokanopettajanviran haltijalla on ylitunteja vuosiluokkien 7–9 opetuksessa, erityisopetuksessa tai lukiossa, ylituntipalkkioperuste näistä tunneista on sama kuin vastaavan opetuksen tuntiopettajalla.

Jos erityisopetuksen opettajanviran haltijalla on ylitunteja peruskoulun yleisopetuksessa tai lukiossa, ylituntipalkkioperuste näistä tunneista on sama kuin vastaavan opetuksen tuntiopettajalla.

Jos aineenopettajanviran haltijalla on ylitunteja vuosiluokilla 1–6 tai erityisopetuksessa, ylituntipalkkioperuste näistä tunneista on oman viran mukainen.

Jos aineenopettajanviran haltijalle määrätään ylitunteja tai erityistehtäviä lukiosta, maksetaan ne lukion tuntiopetuspalkkioperusteen mukaan. Jos lukion opettajanviran haltijalle määrätään ylitunteja tai erityistehtäviä peruskoulusta, maksetaan ne peruskoulun tuntiopetuspalkkioperusteen mukaan.

Jos esiluokanopettaja opettaa sekä erillistä esiluokkaa että muussa perusopetuksessa, lasketaan opettajalle painotettu palkka ja opetusvelvollisuus, **sivu 30**. Painotetussa palkassa otetaan huomioon opettajan oma kelpoisuus. Ylituntipalkkio maksetaan käyttäen painotettua palkkaa ja opetusvelvollisuutta. (OVTES osio B, liite 1, 3 § 2 mom. ja 7 § 4 mom.)

Poikkeavat tuntipalkkiot

OVTES osio B, liite 1, 33 §
OVTES:n 2001–2002 liitteen 1 59 §:n 6 momentissa tarkoitettun opettajan tuntipalkkioihin (oppikoulun virasta peruskouluun tai lukioon siirretyt lehtorit) sovelletaan pykälän mukaista määräystä niin kauan kuin hän on siinä virassa, johon hänet on siirretty ja jonka siirron yhteydessä oikeus tuntipalkkioon on syntynyt.

Peruskoulun tuntiopettaja

OVTES osio B, liite 1, 7 §, 26 § 5 mom. ja 27 § 2 mom.
Vuosiluokkien 7–9 (aineenopetus), erityisopetuksen, vuosiluokkien 1–6 (luokanopetus) sekä esiopetuksen tuntiopettajan peruspalkat I kalleusluokassa ja II kalleusluokassa ovat palkkaliitteenä Opettajan numerossa 5/2012 sekä jäsen sivuilla, www.oaj.fi.

Päätoimisen tuntiopettajan palkkaukseen sovelletaan myös vuosisidonnaisen lisän määräyksiä.

Tuntiopettaja, joka opettaa joko ainoastaan vuosiluokilla 1–6 tai ainoastaan 7–9 tai erityisopetuksessa, määräytyy palkka, opetusvelvollisuus ja ylituntipalkkio kuten viranhaltijalla. Aineenopettajan painotetun opetusvelvollisuuden laskeminen, **sivu 30**.

Kun opettajalle lasketaan painotettu opetusvelvollisuus ja/tai painotettu palkka, ylituntipalkkio lasketaan käyttäen niitä.

Päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa sekä vuosiluokilla 1–6 että 7–9 ja/tai erityisopetuksessa, lasketaan painotettu opetusvelvollisuus ja painotettu palkka. Palkka määräytyy opettajan kelpoisuuden mukaan.

Esimerkki

Luokanopettaja, jolla on myös englannin aineenopettajan kelpoisuus.

Opettaja opettaa englantia 6 tuntia 7–9 vuosiluokille ja antaa luokanopetusta 20 tuntia.

Painotettu opetusvelvollisuus on $(6 \times 18 + 20 \times 24) / (6 + 20) = 22,62 \rightarrow 23$.
Painotettu peruspalkka (I kl) on $(6 \times 2735,71 + 20 \times 2673,64) / (6 + 20) = 2687,96$ euroa.

Painotettu palkka lasketaan tehtäväkohtaisista palkoista, kun tehtäväkohtainen palkka on peruspalkkaa korkeampi.

Jos aineenopetuksen tuntiopettaja antaa vuosiluokkien 7–9 lisäksi vuosiluokilla 1–6 opetusta tai erityisopetusta ja hänellä ei ole siihen kelpoisuutta, hänen opetusvelvollisuutensa on 24 tuntia luokanopetuksessa ja erityisopetuksessa. Hänelle lasketaan painotettu opetusvelvollisuus ja painotettu palkka hänen kelpoisuutensa mukaan.

Esiopetuksen tuntiopettajalla määräytyy palkka, opetusvelvollisuus ja ylituntipalkkio kuten viranhaltijalla.

Muuta tuntiopettajaa koskevaa

OVTES osio B 28 §, liite 1, 27–32 §
Tuntiopettajan palkkaukseen sovelletaan erityistehtäviä koskevia määräyksiä pääsääntöisesti samoin kuin viranhaltijoihin.

Päätoimisella tuntiopettajalla on yhteissuunnittelutyövelvollisuus ja koko lukuvuoden työajaksi otetulla päätoimisella tuntiopettajalla myös velvollisuus osallistua opettajatyöpäiviin.

Vieraskielisten oppilaiden äidinkieltä (oppilaan kotikieltä) opettavalle tuntiopettajalle maksetaan palkkaliitteen mukainen tuntipalkkio. Mikäli tuntiopettajan hinnoittelutunnuksen mukainen peruspalkka on korkeampi, tuntipalkkio määräytyy kelpoisuuskohdan mukaan ja opetusvelvollisuus on 20.

Suomea/ruotsia toisena kielenä (S2) opettavalle tuntiopettajalle maksetaan palkkaliitteen mukainen tuntipalkkio. Mikäli tuntiopettajan hinnoittelutunnuksen mukainen peruspalkka on korkeampi, tuntipalkkio määräytyy kelpoisuuskohdan mukaan opetusvelvollisuuden ollessa 18 tuntia.

Jos tuntiopettajalla ei ole peruskoulussa oppitunteja, mutta hän hoitaa sellaista erityistehtävää, jonka palkkion määrittelemiseen ei ole vahvistettu opetusvelvollisuutta, on opetusvelvollisuus 23 tuntia.

Jos aineenopetuksen tuntiopettaja poikkeuksellisesti määrätään huolehtimaan vuosiluokkien 1–6 luokasta eikä luokalla ei ole omaa luokanopettajaa, aineenopettajan opetusvelvollisuuteen luetaan yksi vuosi- tai viikkotunti.

Kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavalle tuntiopettajalle korvataan matkakustannukset, kun hän joutuu siirtymään saman kunnan alueella kesken päivän työpisteestä toiseen (osio B, 25 § 1 mom., pöytäkirjamerkintä).

Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole yhteissuunnitteluvelvoitetta eikä sitä vastaavaa työaikaa. Tuntipalkkion laskeminen **sivu 25**.

Sivutoimisen tuntiopettajan tuntiopetuspalkkion 0,94-kertointa ei sovelleta saman kunnan lukion sellaiseen viranhaltijaan, jolla on yli opetusvelvollisuuden meneviä tunteja peruskoulussa.

MIRA PARIKKA, MARJAANA KOSKINEN

Lukio

Viranhaltijoiden palkka

OVTES osio B, liite 2, 1 §
Lehtorin (aineenopettajan) peruspalkat I kalleusluokassa ja II kalleusluokassa on kerrottu **palkkaliitteessä Opettajan numerossa 5/2012 sekä jäsen sivuilla www.oaj.fi**.

Yhteissuunnittelutyöaika

OVTES osio B, liite 2, 2 §, 15 § 1 mom.
Aineenopettajan työaikaan kuuluu osallistuminen yhteissuunnitteluun siten, että opettajankokouksiin, aineryhmäkokouksiin ja neuvotteluihin varataan koulukohtaisesta toteutuksesta riippuen 2–5 tuntia opettajaa kohhti kahdessa viikossa. Katso yhteissuunnittelutyöaikaa koskevia soveltamisohjeita peruskoulun kohdalta, **sivu 36**.

Opetusvelvollisuus

OVTES osio B, liite 2, 3 §

Äidinkieli ja kirjallisuus	16
Suomi/ruotsi toisena kielenä eli S2 kieli	18
Toinen kotimainen kieli, vieras kieli (myös vieraskielisten oppilaiden äidinkieli, oppilaan kotikieli) ja tietotekniikka	19*)
Matematiikka, fysiikka, kemia, kuvataide, tekninen työ	20
Uskonto, filosofia, psykologia, elämäntutkimus, biologia, maantieto, historia, yhteiskuntaoppi, terveystieto	21
Opinto-ohjaus, kotitalous, tekstiilityö, tekninen työ	22
Liikunta sekä muu yllä mainittuihin aineisiin välittömästi liittymätön valinnaisaine (soveltava kurssi)	23

*) A1, A2 ja B1-kielissä opetusvelvollisuus on 18 tuntia viikossa.

Opetusvelvollisuus, opetusvelvollisuuteen luettavat tehtävät ja ylitunnit lasketaan vuotuisena opetustuntimääränä. Jos opettaja opettaa kahta tai useampaa ainetta, jossa opetusvelvollisuus on erisuuruinen tai jos opettaja toimii ns. sekalehtorina, lasketaan painotettu opetusvelvollisuus vuositunteina. Painotettu opetusvelvollisuus lasketaan osion A 53 §:n määräämin perustein, katso **sivu 30**.

Opetusvelvollisuuteen lukeminen

OVTES osio B, liite 2, 4 §
Apulaisrehtoriksi määrätyn opettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen luettava tuntimäärä on seuraava:

Opiskelijoiden lukumäärä	Tunnit/ viikko
200–400	2–4
401–600	5–8
601–	6–11

Jos lukiolla ja peruskoulun vuosiluokkien 7–9 koululla on yhteinen apulaisrehtori, opiskelijoiden lukumäärään luetaan lukion opiskelijoiden lisäksi peruskoulun vuosiluokkien 7–9 koulun oppilaat.

Kiertävän opettajan opetusvelvollisuuteen lukeminen, katso **sivu 33**.

Kerrointunnit

OVTES osio B, liite 2, 6 §
Luokkaopetustuntimäärä kerrotaan palkanmaksun perusteena olevan kokonaistuntimäärän saamiseksi luvulla 1,10. Luokkaopetustunneilla tarkoitetaan tässä yhteydessä oppiaineen luokkatunteja, oppilaanohjauksen luokkatunteja, tukiopetustunteja sekä demonstraatioiden valmistelutunteja.

Esimerkki

Opettajalla on 15 fysiikan ja kemian luokkatuntia viikossa. Demonstraatiotunteja on 3.
Yhteensä 1,10x(15+3) tuntia = 19,8 tuntia. Kerrointunnit ovat 1,8.

Lukioresurssitunnit

OVTES osio B, liite 2, 7 §
Työsuunnitelmassa opettajalle osoitettuihin töihin ja tehtäviin, joita rehtori ja opettajat pitävät tärkeinä lukion tavoitteelle, on lukion käytettävä 20 viikkotuntia lukiota kohden ja 0,14 viikkotuntia opiskelijaa kohden. Tällaisia keskeisiä tehtäviä ovat esimerkiksi ylioppilaskirjoituksiin kuuluvien kokeiden valmistava tarkistaminen ja lukion päättötutkintoon sisältyvät suulliset kuulustelut. Lukion opettajat voivat myös päättää, että lukuvuoden aikana käytetään pienempää resurssia. Tällöin viikkotuntimäärä, jota ei käytetä luokan ulkopuolisiin tehtäviin, on käytettävä opetustyöhön.

Jotta opettajat tietävät, mistä ovat päättämässä, tulee heille etukäteen selvittää lukioresurssituntien määrä ja se, mistä tehtävistä tunteja kertyy, kenelle ja kuinka paljon. ➤

Sopimus määrittelee opiskelijamäärästä johd-
tuvan tuntikiintiön, joka tulee käyttää lukion
muiden tehtävien kuin oppituntien ja niihin
rinnastettavien tukiopetuksen ja demonstra-
tiotuntien korvaamiseen. Mikäli kiintiötä
poikkeuksellisesti käytetään opetustytöhön,
tarkoittaa se sitä, että opettajakunta kustan-
taa oppitunteja resurssista, jonka se on saa-
nut käyttöönsä muita tehtäviä varten. Lisäk-
si on huomattava, että yhden kurssin (38 op-
pituntia) kustantamiseen tarvitaan vähintään
41,8 lukioresurssituntia.

Lukioresurssitunneista pääosa tulee käyt-
tää ylioppilaskirjoituksiin kuuluvien kokeiden
valmistavaan tarkistamisen ja päättötutkin-
toon kuuluvien suullisten kuulustelujen ai-
heuttamien tehtävien korvaamiseen lukio-
kohtaisesti päätettävällä tasapuolisella ja oi-
keudenmukaisella tavalla. Lisäksi lukioresurs-
situnteja voidaan käyttää muihin lukion tär-
keinä pitämiin luokan ulkopuolisiin tehtäviin,
esimerkiksi ryhmänohjaajan tai tietotekniikka-
vastaavan tehtäviin.

Lukioresurssituntikiintiö ei ole harkinnan-
varainen. Se tulee käyttää kokonaisuudes-
saan. Opettajille määrätyt lukioresurssitun-
nit kirjataan työsuunnitelmaan palkanmak-
sun perusteeksi (KT:n yleiskirje A 25/1995).
Ne vaikuttavat mm. sairausloman ja äitiysva-
paan palkkaan ja lomarahen määrään.

Lukioresurssikiintiö ei useimmiten kata
edes kaikkea ylioppilaskirjoituksiin ja tarpeel-
lisiin erityistehtäviin liittyvää työtä. Työnan-
tajan tulee turvautua yhä useammin lisätyö-
pykälän tarkoittamaan määräykseen, jolloin
opettajalla on oikeus saada korvaus tekemäs-
tään työstä.

Lisätyö, katso sivu 23.

Opiskelijan kuulustelu ja ylioppilaskokeen valmistava tarkistus ja arvostelu

OVTES osio B, liite 2, 8 §
Lukion oman opiskelijan ylioppilastutkintoon
kuuluvan kokeen valmistavasta tarkistamises-
ta ja arvostelusta maksetaan lukioresurssitun-
tikiintiöstä opettajan oman ylituntipalkkiope-
rusteen mukainen korvaus. Maksettava tun-
timäärä päätetään lukiokohtaisesti. (Katso
edellä lukioresurssitunnit.)

Lukion oman opiskelijan kuulustelusta ja
ylioppilaskokeen valmistavasta tarkistukses-
ta ja arvostelusta maksetaan yksityisoppilaan
kuulustelumaksun (9 §) suuruinen korvaus,
jos opiskelijaa kuulustellaan aineessa, jota täs-
sä lukiossa ei opeteta. Jos kuulusteltavia on
samassa kuulustelussa useampia, porraste-

taan korvaus kuten yksityisoppilaan kuulus-
telussa.

Ylioppilastutkinnon valvonta kuuluu lu-
kion opettajan virkatehtäviin, eikä siitä mak-
seta erillistä korvausta. Peruskoulun opettajal-
le, joka ei lainkaan opeta lukiossa, maksetaan
valvontapalkkio. Hänelle maksettava korvaus
saadaan jakamalla hänen peruskoulun varsi-
nainen palkkansa luvulla 152.

Peruskoulun opettajalle, jolla on tunte-
ja peruskoulussa ja lukiossa, ei makseta val-
vontakorvausta. Sivutoimiselle tuntiopettajal-
le maksetaan valvontakorvaus, joka on puolet
hänen tuntipalkkiostaan.

Lukion oppiaineen kuulustelusta ennen
päättötodistuksen antamista, kurssien päät-
tökuulusteluista mukaan lukien hylätyn kuu-
lustelun uusimiskuulustelut tai lukioon otta-
misen yhteydessä järjestettävästä kuulustelus-
ta tai kokeesta ei makseta erikseen korvaus-
ta.

Päätoimiselle opettajalle ei makseta eril-
listä korvausta hänen pitämästään lukion op-
piaineen oppimäärän kuulustelusta ennen
päättötodistuksen antamista, kurssien kuu-
lusteluista eikä lukioon ottamisen yhteydessä
järjestettävistä kokeista.

Etäopetus

OVTES osio B, liite 2, 11 §

Opiskelijan etäopiskelusta opettajalle mää-
rätystä luokan ulkopuolisesta työstä luetaan
opetusvelvollisuuteen työnantajan ja opetta-
jan etukäteen yhdessä arvioima ja työnanta-
jan työsuunnitelmassa vahvistama tuntimää-
rä. Palkanmaksun perusteena 1,5 tuntia etä-
opetustyötä vastaa yhtä oppituntia.

Opetusvelvollisuuteen luettavissa olevat erityistehtävät

OVTES osio B, liite 2, 5 §

Jos opettajanviran haltijan opetusvelvolli-
suus ei täyty luokkaopetustunneista, opetus-
velvollisuuteen voidaan lukea kerrottunteja
ja lukioresurssitunteja. Muita opetusvelvolli-
suuteen luettavissa olevia tehtäviä ovat de-
monstraatioiden valmistelutunnit (osio B 17
§), kiertävän opettajan työaika (osio B 18 §)
ja oppilaan ohjaus (osio A 23 §). Opetusvel-
vollisuuden ylimeneviltä tunneilta maksetaan
opettajan oman ylituntipalkkioperusteen mu-
kainen korvaus.

Muita erityistehtäviä ja palkkioita

Seuraavia erityistehtävien palkkioita ei lueta
opetusvelvollisuuteen:

– Palkkio toisen opettajan tunnin hoitamises-

ta (osio A 24 §, osio B 21 §)

– Tukiopetuspalkkio (osio A 22 §)

– Koulu- ja oppilaitoskohtainen lisätehtävä
(osio B 19 § 5 mom.), katso **sivu 33**.

– Rehtorin hallinnollisten tehtävien hoitami-
nen rehtorin virantoimituksen keskeytyksen
ajan (osio B 20 §)

– Lukion opiskelijan kuulustelu ja ylioppilasko-
keen valmistava tarkistus ja arvostelu ainees-
sa, jota siinä lukiossa ei opeteta (liite 2, 8 §)

– Yksityisopiskelijan kuulustelu ja ylioppilaskir-
joituksiin liittyvät tehtävät (liite 2, 9 §)

– Ylioppilaskirjoitusten järjestelytehtävä reh-
torin ollessa jäävi (liite 2, 10 §)

– Etäopetukseen liittyvä työ (liite 2, 11 §)

– Kerhotyö (liite 2, 12 §)

Ylituntipalkkio

Ylituntipalkkion laskeminen, katso **sivu 25**.

Jos opettajanviran haltijalle määrätään yli-
tunteja tai erityistehtäviä peruskoulusta, mak-
setaan ne peruskoulun tuntiopetuspalkkiope-
rusteen mukaan (liite 2, 13 § 2 mom.).

Päätoimisen tuntiopettajan ylituntipalk-
kioperuste on painotettu tehtäväkohtainen
palkka, jos hänelle on laskettu mukaan pai-
notettu palkka ja/tai painotettu opetusvelvol-
lisuus (liite 2, 13 § 2 mom. soveltamisohje).
Katso **sivu 30**.

Tuntiopettajat

OVTES osio A, 51–57 §; osio B, 28 §; liite 2,
14–19 §
Päätoimisuus, painotettu palkka ja opetusvel-
vollisuus, katso **sivu 30**.

Palkka

Tuntiopettajan peruspalkka I kalleusluokas-
sa ja II kalleusluokassa ovat **palkkaliitteessä
Opettajan numerossa 5/2012 sekä Jäsensi-
vuilla www.oaj.fi**.

Tuntiopettajan opetusvelvollisuus on
sama kuin vastaavaa ainetta opettavalla leh-
torilla. Äidinkielessä ja kirjallisuudessa tunti-
opettajan opetusvelvollisuus on 31.7.2012
saakka 18 tuntia, 1.8.2012 alkaen sama kuin
lehtorilla.

Päätoimisen tuntiopettajan työaikaan
kuuluu yhteissuunnittelutyöaika. Koko luku-
vuoden työajaksi otetulla päätoimisella tun-
tiopettajalla on velvollisuus osallistua opetta-
jatyöpäiviin.

Jos opettaja on otettu lukuvuoden al-
kaessa päätoimiseksi tuntiopettajaksi (yhden

lukion tuntien varassa) muttei päätoimi-
suuden edellyttämä tuntimäärä (16 x 38)
tule lukuvuodessa täyteen, maksetaan hä-
nelle kuitenkin päätoimisuuden edellyttä-
män tuntimäärän mukainen palkka.

Vieraskielisten opiskelijoiden äidinkiel-
tä (opiskelijan kotikieli) opettavalle tunti-
opettajalle maksetaan ja suomea/ruot-
sia toisena kielenä (S2) opettavalle tunti-
opettajalle maksetaan palkkaliitteen mu-
kainen korvaus. Mikäli opettajan hinnoit-
telutunnuksen mukainen peruspalkka on
korkeampi, tuntipalkkio määräytyy kel-
poisuuskohdan mukaan. Opetusvelvolli-
suudet ovat vastaavasti 19 ja 18.

Tuntiopettajaan sovelletaan pääsään-
töisesti samoja OVTES:n määräyksiä kuin
lukion lehtoreihin. Sovellettavat määrä-
ykset on lueteltu OVTES:n liitteen 2 19
§:ssä.

Sivutoiminen tuntiopettaja

Tuntipalkkion laskeminen, katso **sivu 25**.

Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole
yhteissuunnitteluvloitetta eikä sitä vas-
taavaa työaikaa.

Mikäli sivutoiminen tuntiopettaja on
ennen 1.8.2003 alkaneessa toistaiseksi
voimassa olevassa tai määräaikaisessa pal-
velussuhteessa ja hänen palvelussuhteen-
sa jatkuu yhdenjaksoisena saman kunnan
lukiossa, 0,96 kerrointa ei sovelleta niin
kauan kuin hän jatkaa yhdenjaksoista pal-
velustaan.

Sivutoimisen tuntiopettajan tuntiope-
tuspalkkion 0,96-kerrointa ei sovelleta sa-
man kunnan peruskoulun viranhaltijaan,
jolla on yli opetusvelvollisuuden meneviä
tunteja lukiossa.

MIRA PARIKKA, MARJAANA KOSKINEN

Aikuislukio

Yhteissuunnittelutyöaika

OVTES osio B liite 3, 3 §, 13 § 2 mom.

Aineenopettajan työaikaan kuuluu osallistu-
minen yhteissuunnitteluun siten, että opet-
tajankokouksiin, aineryhmäkokouksiin ja neu-
votteluihin varataan koulukohtaisesta toteu-
tuksesta riippuen 2–5 tuntia opettajaa kohti
kahdessa viikossa.

Katso yhteissuunnittelutyöaikaa koske-
via soveltamisohjeita peruskoulun kohdalta,
sivu 36.

Lehtorin opetusvelvollisuus

OVTES osio B liite 3, 4 §

Aikuislukion lehtorin opetusvelvollisuus on 18
tuntia viikossa, A1-, A2- ja B1-kielessä kuiten-
kin 17 tuntia viikossa.

Vuotuinen opetusvelvollisuus saadaan
kertomalla viikoittainen opetusvelvollisuus lu-
vulla 33. Samalla kertoimella muutetaan ope-
tusvelvollisuuden huojennus ja opetusvelvol-
lisuuteen luettavat tehtävät sekä viikkotun-
tien perusteella erikseen korvattavat tehtävät
vuositunneiksi. Ohje koskee myös niitä lehto-
reita, joilla on sekä aikuislukion (liite 3) että
lukion (liite 2) tunteja.

Jos opettajanviran haltija opettaa kah-
ta tai useampaa ainetta, jossa opetusvelvolli-
suus on erilainen tai toimii sekalehtorina, las-
ketaan hänelle painotettu opetusvelvollisuus
vuositunneina.

Jos opettajanviran haltijan opetusvelvolli-
suus ei tule lukuvuoden aikana täyteen, opet-
tajalle maksetaan kuitenkin varsinainen palk-
ka koko lukuvuodelta.

Opetusvelvollisuuden huojennukset

OVTES osio B, liite 3, 5 §

Yhden tai useamman koulun apulaisrehtoriksi
määrätyn opettajanviran haltijan huojennet-
tu opetusvelvollisuus vahvistetaan lukuvuo-
sittain 10–16 tunniksi. Opetusvelvollisuuden
suuruutta määritessä otetaan huomioon op-
ilaitoksen koko ja muut paikalliset olosuh-
teet.

Kiertävän opettajan huojennus, katso
sivu 33.

Aikuislukiolisiä

OVTES osio B, liite 3, 6 § 1 mom.

Opettajanviran haltijan opetusvelvollisuuteen
luetaan aikuislukiolisanä seuraavat tuntimää-
rät:

1) lukion päättötutkintoon kuuluvien suul-
listen loppukuulustelujen vastaanottamises-
ta sekä ylioppilaskokeen valmistavasta tarkas-
tamisesta ja arvostelusta kutakin pakollisen ja

valinnaisen oppimäärän lukio-opetuksen 28
oppitunnin kurssista 5 tuntia sekä
2) perusopetuksen kurssista ja lukio-opetuk-
sen muusta kuin yllämainitusta 28 oppitun-
nin kurssista 3 tuntia.

Jos kurssin tuntimäärä on pienempi tai
suurempi kuin 28 oppituntia, tuntimäärään
lisätään kuitenkin lukio-opetuksen vapaaeh-
toisesta ja valinnaisesta kurssista 33/28-osaa
sekä perusopetuksesta ja lukio-opetuksen
muusta kurssista 31/28-osaa.

Opetusvelvollisuuteen luettavissa olevat tehtävät

– Demonstraatioiden valmistelutunnit (osio B
17 §), **katso sivu 33**.

– Aikuislukiolisiä (liite 3, 6 § 1 mom.)

– Äidinkielen ja kirjallisuuden harjoitusten oh-
jaus ja valvonta (liite 3, 6 § 2 mom.)

– Ryhmänohjaajan tehtävät (liite 3, 6 § 3
mom.)

– Opinto-ohjauksen luokan ulkopuoliset teh-
tävät (liite 3, 6 § 3 mom.)

– Kokoelmien, av-välineiden, tietokone-
laitteistojen ja kirjaston hoito (liite 3, 6 § 4
mom.), yhteensä enintään 10 viikkotuntia.

Muita erityistehtäviä ja palkkioita

Seuraavia erityistehtäviä ei lueta opetusvel-
vollisuuteen:

– Toisen opettajan tunnin hoitopalkkio (osio
A 24 §, osio B 21 §), **katso sivu 26**.

– Tukiopetus (osio A 22 §)

– Yksityisoppilaan kuulustelu ja ylioppilaskir-
joituksiin liittyvät tehtävät (liite 3, 1 §)

– Ylioppilaskirjoitusten järjestelytehtävä reh-
torin ollessa jäävi (liite 3, 1 §)

– Koulu/oppilaitoskohtainen lisätehtävä (osio
B 19 § 6 mom.), katso sivu ??.

– Rehtorin hallinnollisten tehtävien hoitami-
nen rehtorin virantoimituksen keskeytyksen
ajan (osio B 20 §)

– Ylioppilaskirjoitusten valvonta (liite 3, 7 §)

– Kielistudion esimies (liite 3, 8 §)

– Kesäkurssin järjestely- ja valvontatehtävä
(liite 3, 9 §)

Ylituntipalkkio

OVTES osio B, liite 3, 10 §

Ylituntipalkkion laskeminen, katso **sivu 25**.

Jos opettajanviran haltijalle määrätään yli-
tunteja tai erityistehtäviä peruskoulusta, mak-
setaan ne peruskoulun tuntiopetuspalkkiope-
rusteen mukaan.

Päätoimisen tuntiopettajan ylituntipalk-
kioperuste on painotettu tehtäväkohtainen
palkka, jos hänelle on laskettu osion A mu-

kaan painotettu palkka ja/tai painotettu opetusvelvollisuus. Katso **sivu 30**.

Tuntiopettaja

OVTES osio A 51–57 §, osio B 28 §, liite 3, 11–13 §
Päätoimisuus, painotettu palkka ja opetusvelvollisuus **sivu 30**.

Tuntiopettajan opetusvelvollisuus on 18, A1-, A2- ja B1-kielissä kuitenkin 17 viikotuntia. Tuntiopettajan opetusvelvollisuus maa- ja metsätaloudessa, kaupallisissa aineissa, tiedotusopissa, perhekasvatuksessa, näyttämötaiteen ja teatteritaiteen opetuksessa sekä puheopetuksessa on 20 tuntia viikossa.

Jos tuntiopettajalla ei ole aikuislukiossa minkään oppiaineen tunteja opettavana vaan hän hoitaa yksinomaan luokan ulkopuolisia erikseen korvattavia tehtäviä, on laskennallinen opetusvelvollisuus näistä tehtävistä 20 viikkotuntia.

Jos päätoimisen tuntiopettajan päätoimisuuteen tarvittava tuntimäärä ei tule lukuvuoden aikana täyteen, hänelle maksetaan kuitenkin päätoimisuusrajaa vastaava varsinainen palkka koko lukuvuodelta. Päätoimisuusraja on 14 viikkotuntia, 462 vuosituntia. Päätoimisen tuntiopettajan työaikaan kuuluu yhteissuunnittelutyöaika. Koko lukuvuoden työajaksi otetulla päätoi-

misella tuntiopettajalla on velvollisuus osallistua opettajatyöpäiviin.

Vieraskielisten opiskelijoiden äidinkieltä (opiskelijan kotikieli) opettavalle tuntiopettajalle maksetaan 30,69 euroa/tunti ja suomea/ruotsia toisena kielenä (S2) opettavalle tuntiopettajalle 32,40 euroa/tunti. Mikäli opettajan hinnoittelutunnuksen mukainen peruspalkka on korkeampi, tuntipalkkio määräytyy kyseisen kelpoisuuskohdan mukaan (liite 2, 17 § ja 18 §).

Tuntiopettajaan sovelletaan pääsääntöisesti samoja OVTES:n määräyksiä kuin lehtoreihin. Ne on lueteltu liitteen 3 19 §:ssä.

Sivutoiminen tuntiopettaja

Tuntipalkkion laskeminen, katso **sivu 25**.

Sivutoimisella tuntiopettajalla ei ole yhteissuunnitteluvuoroitetta eikä sitä vastaavaa työaikaa.

Mikäli sivutoiminen tuntiopettaja on ennen 1.8.2003 alkaneessa, toistaiseksi voimassa olevassa tai määräaikaisessa palvelussuhteessa ja hänen palvelussuhteensa jatkuu yhdenjaksoisena saman kunnan aikuislukiossa, 0,96 kerrointa ei sovelleta niin kauan kuin hän jatkaa yhdenjaksoista palvelustaan.

Sivutoimisen tuntiopettajan tuntioetuspalkkion 0,96-kerrointa ei sovelleta sellaiseen saman kunnan peruskoulun viranhaltijaan, jolla on yli opetusvelvollisuuden meneviä tunteja aikuislukiossa.

MIRA PARIKKA, MARJAANA KOSKINEN

Yleissivistävän koulun rehtori ja apulaisrehtori

OVTES osio B 3–5 §

Tehtäväkohtainen peruspalkka

Rehtorin tehtäväkohtainen peruspalkka ja palkkaperusteryhmien lukumäärä eri kouluasteilla I kalleusluokassa ja II kalleusluokassa **palkkaliitteessä Opettajan numerossa 5/2012 sekä jäsensivuilla www.oaj.fi**.

Jos peruskoulun rehtorilla ei ole aseuksen (986/1998) mukaista kelpoisuutta, palkka-asteikon alaraja on 3–15 % palkkaliitteen asteikkojen alarajaa alempi.

Jos peruskoulun rehtori on määrätty vastaamaan sellaisen kouluyksikön toiminnasta, jossa on sekä ala- että yläkoululuokkien palkkaperusteryhmiä tai vähintään kuusi erityisopetuksen palkkaperusteryhmää, määräytyy rehtorin palkka-asteikko yläkoulun määräyksen mukaan. Kouluyksiköllä tarkoitetaan sekä yhtä hallinnollisesti itsenäistä koulua että useampia itsenäisiä kouluja, joiden hallinto on määrätty yhdelle rehtorille.

Peruskoulun ja lukion yhteisen rehtorin palkka-asteikon alarajasta ei ole erillistä määräystä vaan palkkausmääräyksen soveltamisohjeen mukaisesti rehtorin tehtäväkohtaista palkkaa päätettäessä otetaan huomioon osion A 6 ja 10 §:n määräykset.

Tehtävän vaatuvuus

Tehtäväkohtaista palkkaa päätettäessä on otettava huomioon tehtävien vaatuvuus ja vastuullisuus. Palkka-asteikon yläraja voidaan perustellusta syystä ylittää.

Pääsääntöisesti esimiesasemassa olevala tehtäväkohtaisen palkan pitää olla selvästi korkeampi kuin hänen alaisellaan, jolle tästä poikkeamiseen ole erityistä, perusteltua syytä. Johto- tai esimiestehtävissä toimivan tehtäväkohtaista palkkaa harkittaessa on otettava huomioon mm. johdettavan yksikön koko, vastuualueen tai johdettavan yksikön palvelutarjonnan laajuus ja moninaisuus, erikoispalveluiden tuottaminen sekä muut erityispiirteet, yhteistyövaatimus muiden hallinnonalojen ja palvelujen tuottajien kanssa, sekä esimiestyön merkitys toiminnan tuloksellisuudessa ja toimintaedellytysten luomisessa (osio A 6 § 3 mom.).

Rehtorin tehtävän vaativuuteen vaikuttavat oppilaitoksen/koulun koon lisäksi mm. erityisryhmät ja -luokat, koulun erityistehtävä, muun henkilöstön määrä sekä yhteistyö muiden hallinnonalojen kanssa.

Rehtorin opetustuntimäärä

Vuosiluokkien 1–6 koulu	
Palkkaperusteryhmät	Opetustunnit/vko
12–17	11–13
18–23	10–12
24–29	7–10
30–35	5–7
36–41	4–6
42–	–2

Vuosiluokkien 7–9 koulu	
Palkkaperusteryhmät	Opetustunnit/vko
1–3	10–12
4–9	8–10
10–20	6–8
21–25	5–7
26–30	3–5
31–	–2

Erityiskoulu	
Palkkaperusteryhmät	Opetustunnit/vko
1–3	11–13
4–9	9–11
10–20	7–9
21–25	6–8
26–30	4–6
31–	2–4

Tehtävän vaativuuden arviointi, katso **sivu 22**.

Henkilökohtainen lisä, katso **sivu 23**.

Työaika

OVTES, osio B 9–12 §

Peruskoulun, lukion ja aikuislukion rehtorin ja apulaisrehtorin joustava kokonaistyöaika perustuu toimistotyöaikaan. Joustavuuden perustana ovat koulun toiminnalliset vaatimukset. Esimerkiksi rehtorin työmäärä vaihtelee huomattavasti lukuvuoden eri aikoina ja tehtävät ovat osittain sellaisia, että niiden tekeminen toimistotyöajan sisällä on vaikeaa. Lisäksi rehtorilla on sellaisia työtehtäviä, jotka on tarkoituksenmukaista tehdä muualla kuin koululla. Työaikajärjestelmä ei siis edellytä rehtorin olevan koululla koko työaikaansa.

Toimistotyöaikaan perustumisella tarkoitetaan myös työajan pituutta. Koko lukuvuoden keskimääräisen viikkotyöajan pitää olla 36 tuntia 15 minuuttia ja vuosityöajan hiukan alle tai yli 1 600 tuntia vuosiloman pituudesta riippuen. Katso tuntimääriä sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen opettajan työajan kohdalta **sivu 46**.

Rehtorin vuosiloma määräytyy OVTES:n osion A 33 §:n ja KVTE:n IV luvun mukaan. Vuosiloman pituus riippuu palvelussuhteen kestosta. Joustava työaikajärjestelmä ei kuitenkaan edellytä rehtorin olevan koululla kesäkeskeytyksen aikana vuosilomapäiviensä ulkopuolella.

Peruskoulun tai lukion opettajalle, joka siirtyy virastaan 1.8.2012 lukien rehtoriksi tai apulaisrehtorinviran haltijaksi saman kunnan kouluun, on kertynyt seuraavan lomakauden vuosilomaa myös niiltä kuukausilta, jolloin hän toimi opettajana. Kulumassa olevan lomakauden vuosilomaa vähentävät siirtymiskesän laskennallisen vuosiloman päivät.

Rehtoreiden opetustuntimäärille on sovitettu viikoittaiset tai vuotuiset vähimmäis- ja enimmäismäärät. Enimmäismääriä ei voida ylittää. Opetustuntimäärää vahvistettaessa tulee ottaa huomioon mm. koulun koko, toiminta eri toimipisteissä ja muut paikalliset erityisolosuhteet. Rehtorin opetustuntimäärät on esitetty oheisessa taulukossa.

Apulaisrehtorin opetustuntimäärä on vähintään koulun rehtorin opetustuntimääräasteikon yläraja. Työnantaja voi päättää lukion apulaisrehtorin opetustuntimäärän lukuvuosittein enintään kolme viikkotuntia edellä mainittua alemmaksi paikallisista erityisolo-

suhteista johtuvalla perusteella.

Peruskoulun rehtori – lukuun ottamatta vuosiluokkien 1–6 ja 7–9 koulun rehtoria, jonka opetustuntimäärä viikossa on enintään kaksi – voi lukea opetustuntimääräänsä luokanvalvojan tehtävät, demonstraatioiden valmistelutunnit ja tukiopetuksen antamisen sekä erityisestä syystä kirjaston ja kokoelmien hoitamisen, musiikkiesitysten hoitamisen, oppilaanohjauksen, kerhotyön ja opetuksen ohjauksen.

Lukion rehtorin opetustuntimäärään ei voi lukea lukioresurssitunteja. Aikuislukion rehtorin opetustuntimäärään voi sisältyä äidinkielen ja kirjallisuuden harjoitusten ohjaus- ja valvontatehtäviä ja kesäkurssien järjestelytehtäviä.

Peruskoulun rehtorin työajan erityismääräykset

Koulun tai oppilaitoksen toimiessa pysyväisluonteisesti kahdessa tai useammassa erillisessä toimipaikassa, rehtorin, apulaisjohtajan, varajohtajan ja koulunjohtajan viikoittaisen opetustuntien määrään luetaan yhteensä 2–4 viikkotuntia ottaen huomioon heidän tehtävänjakonsa sekä toimipaikkojen koko ja sijainti. Jos toimipaikat ovat erityisen etäällä toisistaan tai toimivat muutoin erityisen vaikeissa olosuhteissa, työnantaja voi lisäksi lukea opetusvelvollisuuteen yhteensä enintään 4 viikkotuntia.

Jos toisen koulun/oppilaitoksen luokkia toimii pysyvästi koulun yhteydessä, koulujen rehtoreiden, apulaisjohtajien, varajohtajien ja koulunjohtajien opetusvelvollisuuteen on luettavissa 1 momentin mukainen tuntimäärä yhteensä edellä mainitun mukaisesti.

Jos koulun tai oppilaitoksen rakennukset sijaitsevat lähellä, vierekkäisillä tai vastakkaisilla tonteilla taikka samalla tontilla muodostaen kiinteän ja yhtenäisen toiminnallisen koulukokonaisuuden, koulun katsotaan toimivan yhdessä toimipaikassa.

Jos rehtori, apulaisjohtaja tai koulunjohtaja on vastuussa oppilaskodista, hänen opetusvelvollisuuteensa luetaan seuraava tuntimäärä:

Oppilaskodissa asuvien oppilaiden lukumäärä	Tuntimäärä/vko
1–50	1
51–100	2
101–	3

Palkat ja palkkiot

www.oaj.fi
→ jäsensivut

Yksityinen yleissivistävä oppilaitos

Yksityisten oppilaitosten opettajien työehtosopimus YOLTES noudattelee pitkälti kunnallisen opetushenkilöstön virka- ja työehtosopimusta. Merkittävä ero on se, että yksityisten oppilaitosten opettajat ovat työsuhteessa, jolloin heihin noudatetaan työsopimuslain määräyksiä. Kunnallisten oppilaitosten opettajat ovat virkasuhteisia ja heihin noudatetaan kunnallista viranhaltijalakia.

Seuraavassa on koottuna yksityisten peruskoulujen ja lukioden sekä aikuislukioden opettajien keskeisimmät poikkeamat kunnallisista sopimusmääräyksistä.

Työaika

Opettajien työaika yksityisissä oppilaitoksissa on lähes samanlainen kuin kunnallisten opettajien työaika. Oppilastyöpäivät, oppituntien pituudet ja kesätyö noudattelevat 31.12.1998 voimassa ollutta lainsäädäntöä, joten ne ovat kuten kunnallisissa oppilaitoksissa. Yksityisissä oppilaitoksissa ei kuitenkaan voida poiketa oppituntien pituudesta eikä kesätyöajasta edes erikseen luottamusmiehen kanssa sopimalla (poikkeaa siis OVTES:sta). **Katso myös sivu 32.**

Koulutyöpäivien lisäksi opettajan on osallistuttava koulutukseen ja suunnittelutyöhön 18 tuntia lukuvuodessa. Työnantaja voi määrätä opettajalle koulun kehittämistyötä sopimuksessa siihen varatun työajan lisäksi. Korvauksena opettaja saa 1,5 tunnin työmäärästä yhden tunnin ylituntipalkkion. Vastaavasti maksetaan myös muusta työnantajan määräämästä lisätyöstä.

Palkkamääräyksiä

Katso peruspalkat www.oaj.fi → Jäsensivut tai Opettaja-lehden palkkaliite.

Kehitysaluelisä

Opettajantoimen haltijalle, jonka toimi sijaitsee entisen Lapin läänin maalaiskunnassa, Kemijärven tai Kuhmon kaupungissa tai Hyrynsalmen, Kuivaniemen, Kuusamon, Pudasjärven, Puolangan, Ristijärven, Sotkamon, Suomussalmen, Taivalkosken, Houtskarın, Iniön, Korppoon, Kustavin, Nauvon, Rymättylän tai Velkuan kunnissa, maksetaan kehitysaluelisää, joka on 3 % peruspalkasta. Kehitysaluelisä ei vaikuta ylituntipalkkioon.

Demonstraatioiden valmistelutunnit korvataan kuten kunnallisissa oppilaitoksissa. **Katso sivu 33.**

Yksityisissä oppilaitoksissa ei käytetä käsitettä palkkaperusteryhmä.

Koulukohtaiset tehtävät

Opettajalle, jolle määrätään koulukohtaisen opetuksen kehittämiseen, suunnitteluun tai hallintoon liittyvä erikseen määrätty tehtävä, maksetaan tehtävän vaativuuden ja vastuullisuuden perusteella erillinen euromääräinen lisä. Koulukohtaisesti tätä tarkoitusta varten käytetään kuukausittain palkkataulukossa oleva summa.

Jos peruskoulu ja lukio toimivat yhdessä, määräytyy kiintiö yhteenlasketun oppilasmäärän mukaan.

Kiertävän opettajan huojenuss

Kahdessa tai useammassa toimipaikassa opettavan opettajan, myös tuntiopettajan, opetusvelvollisuutta huojennetaan kuten kunnallisissa oppilaitoksissa. **Katso sivu 34.**

Opettajien peruspalkat ja ylituntipalkkiokertoimet

Yksityisen opetusalan sopimusta noudattavien oppilaitosten opettajien palkat nousivat 1.3.2012 lähtien yleiskorotuksella 1,6 %.

Kokemuslisät

Maaliskuun 2012 alusta voimaan tullessa yksityisen opetusalan työehtosopimuksessa on opettajien työkokemuksiin perustuvia lisäsiä uudistettu yhdistämällä aikaisemmat työkokemukseen perustuvat lisät eli vuosisidonaiset ja määrävuosisisät uudeksi kokemuslisäksi.

Kokemuslisät yksityisissä oppilaitoksissa 1.3.2012 lähtien on esitetty viereisen sivun taulukossa.

Steinerkoulujen opettajien kokemuslisään oikeuttavaksi ajaksi luetaan 2 vuotta koulutusaikaa toimeen soveltuvasta korkeakoulutai opistoasteen tutkinnosta.

Yhteissuunnittelutyöaika

Opettajalle määräytyvien opetus- ja muiden tehtävien lisäksi opettajan tulee osallistua koulussa koulukohtaisesta toteutuksesta riippuen 2–5 tuntia kahdessa viikossa opetuksen yhteissuunnitteluun, aineryhmittäisiin ja asiarhmittäisiin neuvopitoihin, kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön sekä opetuksen suunnitteluun ja koulun toiminnan kehittämiseen liittyvien tehtävien tekemiseen.

Opetusvelvollisuudet

Opetusvelvollisuudet on esitetty viereisen sivun taulukossa.

Opetusvelvollisuuden huojentaminen

Apulaisrehtorina toimivan opettajan opetusvelvollisuutta huojennetaan kertoimella 0,3–0,8. Koulunjohtajan tai apulaisjohtajan opetusvelvollisuudesta on mahdollisesti koulukohtaisesti sovittu toisin.

Luokanopettajan, jonka opetusryhmään kuuluu kahden tai useamman vuosiluokan oppilaita, vuosittaisesta opetusvelvollisuudesta vähennetään yksi viikkotunti. Kun opetusryhmässä on yksi tai useampi esiluokan oppilas, huojennetaan opetusvelvollisuutta yhdellä tunnilla.

Opetusvelvollisuuteen luettavia tehtäviä

Jos opettajan opetusvelvollisuus ei täyty luokkatunneista, voidaan hänen opetusvelvollisuuteensa laskea erityistehtäviä. Katso tarkemmin kunnallisen oppilaitoksen **sivuilla 37–38.**

Yksityisten koulujen luokanvalvojan palkkio on kaikilla opettajilla äidinkielen lehtorin palkkioperusteen suuruinen, 1.8.2008 lukien peruskoulussa 107,51 ja lukiossa 128,26 euroa. Luokanvalvojan tehtävä voidaan sisällyttää myös opetusvelvollisuuteen kuten ennen.

Lukion opettaja

Lukion opettajan kerroin on 1,1 kuten kunnallisissa lukioissa. Opettajakohtaisen ker-toimen lisäksi osoitetaan työsuunnitelmassa opettajien palkanmaksun perusteeksi lukio-resurssia kunnallisen lukion tapaan mm. ylioppilaskirjoituksiin kuuluvien kokeiden valmistavaan tarkistamiseen. Yksityisissä lukioissa lukioresurssia ei voi käyttää opetukseen.

Aikuislukion opettaja

Aikuislukion ja lukion aikuislinjan opettajan opetusvelvollisuus on 18,5 tuntia viikossa, A1- ja A2- sekä B1-kielissä kuitenkin yhtä viikkotuntia alempi. Opetusvelvollisuuteen voidaan lukea tehtäviä kuten kunnallisissa aikuislukioissa. **Katso sivu 41.**

Tuntiopettaja

Päätoimisen tuntiopettajan palvelusuhteen ehdot ovat samat kuin vastaavan tehtävän toimenhaltijalla.

Kokemuslisät yksityisissä oppilaitoksissa 1.3.2012 lähtien

	3 v	5 v	8 v	13 v	20 v
Lukio ja peruskoulun rehtorit	5 %	5 %	5 %	9 %	6 %
Koulukodinjohtaja ja koulunjohtaja	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %
Johtaja ja apulaisjohtaja (Toivolakoti, Pipola)	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %
Oppilaanohjauksen lehtori	5 %	5 %	5 %	5 %	–
Aikuislukion rehtori	5 %	5 %	5 %	9 %	6 %
Lukion ja peruskoulun opettajat	5 %	6 %	6 %	10 %	6 %
Aikuislukion opettajat	5 %	6 %	8 %	8 %	6 %
	5 v	7 v	10 v	15 v	20 v
Steinerkoulujen opettajat	6 %	6 %	7 %	8 %	6 %

Opetusvelvollisuudet

Lukion lehtori	
Äidinkieli ja kirjallisuus (myös suomi toisena kielenä)	16,5
Toinen kotimainen kieli, vieraat kielet, tietotekniikka	19,5
A1- ja A2- sekä B1-kieli	18,5
Matematiikka, fysiikka, kemia, kuvataide ja musiikki	20,5
Uskonto, filosofia, elämäntietomustieto, psykologia, historia, yhteiskuntaoppi, terveystieto, biologia ja maantieto	21,5
Kotitalous, tekstiilityö, tekninen työ, oppilaanohjaus	22,5
Liikunta ja muut aineet	23,5
Peruskoulun lehtori	
Äidinkieli ja kirjallisuus (myös suomi toisena kielenä)	18,5
Toinen kotimainen ja vieras kieli	20,5
Tietotekniikka	19,5
Matematiikka, fysiikka, kemia, kuvataide ja musiikki	21,5
Oppilaanohjaus	22,5
Uskonto, elämäntietomustieto, filosofia, historia, yhteiskuntaoppi, kotitalous, kaupalliset aineet, terveystieto, biologia ja maantieto	23,5
Tekstiilityö, tekninen työ, käsityö, liikunta, maa- ja metsätalous ja puutarhanhoito	24,5
Muut aineet	23,5
Luokanopetuksen ja erityisopetuksen opettaja	
Esiluokan opettaja	24,5
Luokanopettaja	24,5
Erityisopettaja	24,5
Erityisluokan opettaja, erityisopettaja (kehitysvammaiset)	22,5

Kunnallinen ammatillinen oppilaitos

Ammatillisten oppilaitosten opettajien palvelussuhteen ehdoista on sovittu kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa KV-TES:ssa ja opetusalan virka- ja työehtosopimuksen OVTES:n osiossa A. Kaikkia opettajia koskevat yhteiset määräykset ovat tämän suunnittelupaketin alkupäässä. Lisäksi ammatillisten opettajien palvelussuhteen ehtoja tarkennetaan OVTES:n osiossa C ja oppilaitoskohtaisissa liitteissä:

Liite 4 ammattioppilaitos

Liite 5 kauppaoppilaitos

Liite 6 taide- ja viestintäkulttuurioppilaitos

Liite 7 sosiaali- ja terveysalan oppilaitos

Liite 8 metsä- ja puutalousoppilaitos

Liite 9 merenkulkuoppilaitos

Ammattioppilaitoksen (liite 4) opettajia koskevia virka- ja työehtosopimuksen määräyksiä sovelletaan seuraavilla koulutusaloilla:

– tekniikan ja liikenteen ala lukuun ottamatta merenkulkuoppilaitoksissa annettavaa opetusta

– matkailu-, ravitsemis- ja talousala

– sosiaali- ja terveysalaan kuuluva kauneudenhoitokoulutus (ellei paikallisesti ole toisin sovittu)

– kulttuurialaan kuuluva käsi- ja taideteollisuuskoulutus

– luonnonvara-ala lukuun ottamatta metsä- ja puutalousalaa.

Monialaisessa ammatillisessa oppilaitoksessa opettajanviran haltijan palvelussuhteen ehdot määräytyvät sen oppilaitosmuodon palvelussuhteen ehtojen mukaisina, mihin virka on perustettu tai määrätty. Päätoimiselle tuntiopettajalle lasketaan tarvittaessa eri oppilaitosmuodoissa pidettävien tuntien perusteella painotettu peruspalkka ja opetusvelvollisuus.

Työaika

Opettajien opetus- ja koulutustyöpäivien lukumäärä, oppitunnin pituus ja opetus- ja muun työajan sijoitus määräytyvät 31.12.1998 voimassa olleen lainsäädännön ja työsuunnitelmasta tai sitä vastaavasta asiakirjasta ilmenevän vakiintuneen käytännön mukaisesti. Tämä OVTES:n osion A yleisen osan 32 §:n määräys tarkoittaa, että opettajan työajasta työnantajan määrättävissä oleva osuus säilyy määrällisesti ja ajallisesti entisellään. Toisin sanoen opettajalle annetaan edelleen syys-, joulu- ja urheiluloma sekä kesällä entistä vastaava vapaa-aika opetuksesta ja muusta opettajan työstä. Määräys koskee myös kokonaistyöajassa olevien opettajien vuosilomien sekä

opetuksen päättymisen ja alkamisen välisiä aikoja.

Ammatillisissa oppilaitoksissa on pääsääntöisesti 190 opetustyöpäivää, joita vähentävät muiksi arkipäiviksi kuin lauantaiksi sattuvat loppiainen, vapunpäivä ja itsenäisyyspäivä. Opetusvelvollisuustyöajassa opettajien koulutus-/suunnittelupäiviä on yleensä viisi tai kaksi.

Ammattioppilaitoksen, kauppaoppilaitoksen, taide- ja viestintäkulttuurioppilaitoksen ja merenkulkuoppilaitoksen opettajien työajan ja palkkauksen perustana ovat vuotuiset opetusvelvollisuus- ja ylitunnit.

Opinto-ohjaajan, apulaisrehtorin, aikuiskoulutusjohtajan ja rehtorin työaika

Kokonaispalkkauksessa olevan opinto-ohjaajan, apulaisrehtorin, aikuiskoulutusjohtajan ja rehtorin työaika on oppilaitoksen toiminnalliset vaatimukset huomioon ottava toimistotyöaika, keskimäärin 36 tuntia 15 minuuttia viikossa lukuvuoden aikana.

Vuosiloma määräytyy OVTES:n osion A yleisen osa 33 §:n mukaan. Vuosiloma on pismmillään 38 työpäivää.

Opetustuntimäärä vahvistetaan paikallisesti lukuvuosittain ottaen huomioon oppilaitoksen koko ja muut paikalliset olosuhteet. Opinto-ohjaajalla voi olla enintään 500 tuntia lukuvuodessa, apulaisrehtorilla 760, aikuiskoulutusjohtajalla enintään 350 ja rehtorilla enintään 456 tuntia. Monialaisen ammatillisen oppilaitoksen rehtorin opetustuntimäärä voi olla enintään 320 tuntia.

Sosiaali- ja terveysalan sekä metsä- ja puutalousoppilaitosten opettajien työaika

Opettajan työaika on kokonaistyöaika, joka on soveltuvin osin oppilaitoksen toiminnalliset vaatimukset huomioon ottava toimistotyöaika. Opettajan tehtävistä osa on sellaisia, joiden tekeminen toimistotyöajan sisällä on vaikeaa sekä osa sellaisia, jotka voidaan taroituksenmukaisemmin tehdä muualla kuin työpaikalla. Näistä syistä työaika muodostuu joustavaksi lukuvuoden eri aikoina ja päivittäinkin poiketen tältä osin toimistotyössä noudatettavasta työajasta.

Kunkin opettajan työajan jakaantumisesta opetus- ja muuhun työhön päätetään paikallisesti kussakin oppilaitoksessa. Muuhun työhön on varattava sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksissa vähintään 752 tuntia lukuvuodessa ja metsä- ja puutalousalan oppilaitoksissa vähintään 700 tuntia lukuvuodessa. Opetta-

jan lukuvuotinen kokonaistyöaika riippuu siitä, miten pitkä vuosiloma hänellä on vuosiloman ansaintasääntöjen mukaan.

Opettajan lukuvuotinen kokonaistyöaika lasketaan vähentämällä lukuvuoden kalenteripäivistä lauantait ja sunnuntait, työaikaa vähentävät arkipyhät ja opettajan vuosilomapäivät. Näin saatu työpäivien lukumäärä kerrotaan päivittäisellä työajalla, joka on 7 tuntia 15 minuuttia. Tästä lukuvuotisesta tuntimäärästä tulee sosiaali- ja terveysalalla varata vähintään 752 tuntia ja metsä- ja puutalousalalla vähintään 700 tuntia muuhun kuin opetukseen.

Lukuvuosi 2012–2013		
Vuosilomaoikeus 38 työpäivää		
	päivinä	tunteina
Työpäiviä vuodessa	262	
arkipyhät	-9	
vuosilomat	-38	
	215	1559
Vuosilomaoikeus 30 työpäivää		
Työpäiviä vuodessa	262	
arkipyhät	-9	
vuosilomat	-30	
	223	1617
Vuosilomaoikeus 28 työpäivää		
Työpäiviä vuodessa	262	
arkipyhät	-9	
vuosilomat	-28	
	225	1631
Vuosilomaoikeus 23 työpäivää		
Työpäiviä vuodessa	262	
arkipyhät	-9	
vuosilomat	-23	
	230	1668

Suunnittelutyöaika

Opetusvelvollisuustyöajassa merenkulkuoppilaitoksen opettajan henkilökohtainen suunnittelutyöaika on 1,5 tuntia ja taide- ja viestintäkulttuurioppilaitoksen opettajan 1,0 tuntia viikossa. Suunnittelutyöaika luetaan opettajan opetusvelvollisuuteen. Ammattioppilaitoksessa opettajan tulee osallistua keskimäärin 1,5 tunnin ajan viikossa oppilaitoksen toiminnan kannalta tarpeelliseen suunnittelu työhön, jota ei lueta opetusvelvollisuuteen.

Suunnittelutyöaika koskee kokoaikaisten viranhaltijoiden lisäksi oppilaitoksen tunti-

ja päätoimisuuteen luettavien muiden tehtävien varassa päätoimiseksi tulevaa tuntiopettajaa (keskimäärin vähintään 16 viikkotuntia) sekä niitä osa-aikaisia viranhaltijoita, joilla on vähintään päätoimisuuden edellyttämä tuntimäärä (16 tuntia). Määräyksen soveltaminen edellyttää lisäksi, että opettajan palvelussuhde oppilaitokseen kestää yli viikon.

Suunnittelutyöhön kuuluu osallistuminen osastokokouksiin ja vastaaviin kokouksiin sekä opettajien väliin opetuksellisiin ja kasvatuksellisiin kysymyksiin liittyviin kokouksiin ja neuvonpitoihin, yhteydenpito paikalliseen elinkeinoelämään ja vastaaviin sidosryhmiin sekä opiskelijoiden vanhempiin sekä oman opetuksen suunnitteluun ja oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen liittyvät tehtävät. Jos sopimusmääräysten mukainen aika ei näihin tehtäviin riitä, tulee ne korvata erikseen eräitä opettajalle määrättäviä, muita kuin luokkopetustöitä koskevien määräysten mukaan.

Kokonaistyöajassa vastaavat tehtävät tulee resursoida tunteina vuosittaiseen työaikasunnitelmaan.

Eräät muut kuin luokanopetustehtävät

OVTES osio C 12 §

Työssäoppimisjaksolla olevan opiskelijan ohjaamistehtävä.

Jos ammatillisen oppilaitoksen opettaja määrätään hoitamaan työssäoppimisjaksolla olevan opiskelijan ohjaamistehtävää, luetaan työhön käytettäväksi määrätty tuntimäärä opettajan opetusvelvollisuuteen ja myös kokonaistyöajassa olevan opettajan kokonaistyöaikaan. Sen, missä laajuudessa ohjausta annetaan, esimerkiksi kuinka usein opettaja käy työpaikalla, määrää opettajan työnantaja. Työnantaja vastaa työssäoppimisjakson laadusta ja päättää käytettävän resurssin suuruuden.

Tärkeää on siis, että opettaja tietää etukäteen ohjaamistehtävän sisällön ja tuntimäärän, jonka mukaisesti hän työssäoppimista ohjaa. Tehtävä työ on siis suhteutettava varattuun tuntimäärään ja työstä maksettavaan korvaukseen.

Työpaikoilla käynnit ovat KVTES:n liitteen 16 mukaan virantoimitusmatkoja, joilla tarkoitetaan viranhaltijan tai työntekijän tavanomaiseen virkatoimintaan tai tavanomaisiin työtehtäviin liittyviä matkoja työpisteestä toiseen tai määrätystä lähtöpaikasta toiseen ja takaisin virantoimituspaikkakunnalla tai muuten virkapiiriin kuuluvalla alueella. Matkoista maksetaan matkakustannusten korvausta liitteessä 16 määrätyn perustein.

Eräät opettajalle määrättävät muut tehtävät

Opettajalle korvataan työnantajan määräämä

- ammattitutkinnon/erikoisammattitutkinnon/ammattiosaamisen näytön (ellei ole työssäoppimisen ohjaustyötä) järjestely-, vastaanottamis- ja arviointitehtävä
- etäopetuksena suoritettavan kurssin ohjaustyö
- opiskelijan itseopiskelun ohjaamistehtävä
- oppilaitoksen tai koulutusalan opetus- ja kasvatustoiminnan kehittämiseen liittyvä tehtävä tai maksulliseen palvelutoimintaan liittyvä suunnittelu- ja konsultointitehtävä.

Opetusvelvollisuustyöaikaa tekeväle opettajalle maksetaan työmäärää vastaava palkkio, jonka perusteena käytetään opettajan omaa ylituntipalkkiota siten, että yhtä ylituntipalkkiota vastaava työmäärä on 1,5 muun työn tuntia. Tehtävä, joka on mitoitettu vastaamaan 38:aa ylituntipalkkiota (57 tuntia), voidaan lukea opettajan opetusvelvollisuuteen yhtenä vuosiviikkotuntina.

Kokonaistyöajassa olevalle opettajalle työmäärän vaikutus toisaalta opetustuntien, toisaalta muun työn määrään tulee ottaa huomioon siten, että opettajalle jää riittävästi aikaa oman opetuksen suunnitteluun, valmisteluun ja arviointiin ja että muuhun kuin opetustyöhön varataan vähintään 752/700 tuntia. Mitoitusperusteena käytetään soveltuvin osin aiempia sopimuksia. Aikaisemmin nämä työt mitoitettiin opetusvelvollisuustunteina ja yhtä opetusvelvollisuustuntia vastaava työmäärä oli kaksi tuntia.

Korvauksen saamisen edellytyksenä on, että tehtävät ovat työnantajan määräämiä. Etukäteen on tärkeää sopia työnantajan kanssa tehtävistä, jotka opettajan edellytetään tekävän ja määritellä aikamäärä, jonka sisällä tehtävät pyritään tekemään. Mikäli tehtävien tekemiseen kuluu enemmän aikaa, on ylityksestä syytä sopia etukäteen.

Ilta-, viikonloppu- ja lomaopetuslisä

Osio C 11 §

Päätoimiselle opettajalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle maksetaan korvauksena oppitunnilta, joka pidetään alkaen klo 16.30 tai sen jälkeen, iltapetuslisä. Lisän suuruus on puolet opettajan ylituntipalkkiosta. Kokonaistyöajassa olevan opettajan iltapetuslisän suuruus on hänen varsinainen palkkansa jaettuuna luvulla 152.

Iltaopetuslisän suuruinen lisä maksetaan kultakin oppitunnilta myös lauantaille ja sunnuntaille (viikonloppulisä) sekä oppilaitoksen

loma-aikoihin määrätystä opetuksesta (lomaopetuslisä). Samasta työstä voidaan maksaa lisistä vain yhtä. Lomaopetuslisää ei makseta ainoastaan loma-ajaksi otetulle opettajalle.

Oppilaitoksen loma-ajoilla tarkoitetaan syys-, joulu-, urheilu- ja pääsiäislomaa sekä kesäkeskeytysaikaa, joka alkaa oppilaitoksen lukuvuoden päättäjäispäivän jälkeisenä kalenteripäivänä. Luonnonvara-alalla annettavan tavanomaisen kesätyöjakson opetus ei oikeuta lomaopetuslisään.

Lukio-opetus

Osio C 10 §

Lehtorille, jolla on lukion aineenopetuksen opettajan kelpoisuus ja joka opettaa lukion opetussuunnitelman mukaisesti ammatillisen oppilaitoksen opiskelijoista koottua ylioppilastutkintoon valmentautuvaa opetusryhmää äidinkielessä ja kirjallisuudessa, toisessa kotimaisessa kielessä, vieraassa kielessä tai matematiikassa, lasketaan painotettu opetusvelvollisuus siten, että äidinkielessä ja kirjallisuudessa opetusvelvollisuus on 16, toisessa kotimaisessa ja vieraassa kielessä 19 ja matematiikassa 20 tuntia.

Ylioppilaskirjoitusten valmistavasta tarkistamisesta maksetaan opettajalle kutakin koetta kohden 347,05 euron suuruinen palkkio ja kirjallisen kuulustelun valvojana toimivalle opettajalle kultakin valvontatunnilta asianomaisesta virasta maksettava varsinainen palkka jaettuna luvulla 152, jos valvonta ei tapahdu jonkin muun palkatun tehtävän ohessa.

Ylitunnit

Opettajalle maksetaan opetusvelvollisuuden ylittäviltä tunneilta ylituntipalkkio, joka laskeaan kalleusluokan mukaisesta lisäkertoimilla lisätystä peruspalkasta. I kalleusluokassa kerroin on 0,83 ja II kalleusluokassa 0,84.

Ylituntipalkkio on myös muista kuin virkaan kuuluvista tunteista sama kuin viran mukaisista ylitunneista.

Epäpätevyysalennus

Osio A 8 §

Jos opettajalla ei ole kelpoisuusasetuksessa (986/1998) säädettyä kelpoisuutta, hänen palkkansa maksetaan vähintään 6 % ja enintään 20 % alempana kuin virkanimikkeen ja asetuksessa säädetyn tutkinnon tai tutkintotason mukaan muutoin maksettaisiin.

Jos epäpätevän opettajan palkka muodostuisi korkeammaksi kuin siirtymäsäännösten nojalla pätevyuden säilyttäneen vastaavien aineiden opettajan palkka, voi epäpätevyysalennus olla enintään 25 %.

Ammatillinen aikuiskoulutuskeskus

Kunnan/kuntayhtymän ammatillisissa aikuiskoulutuskeskuksissa opettajan palvelussuhteen ehtoista on sovittu kunnallisessa yleisessä virkaehtosopimuksessa KVTES:ssä ja opetusalan virka- ja työehtosopimuksessa OVTES:n osioissa A ja E.

Yksityisten ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten opettajien palvelussuhteen ehtoista on sovittu Sivistystyönantajat ry:n ja OAJ:n välisellä ammatillisten aikuiskoulutuskeskusten työehtosopimuksella.

Työaika

Kunnallisissa aikuiskoulutuskeskuksissa koko-aikaisen opettajan viikoittainen työaika on 38,25 tuntia ja osa-aikaisella opettajalla 16–38,25 tuntia. Säännöllinen viikoittainen työaika voidaan järjestää siten, että se tasoittuu enintään vuoden tasoitusjakson aikana.

Yksityisissä aikuiskoulutuskeskuksissa työaika on 37 tuntia 50 minuuttia ja käytössä enintään vuoden tasoittumisjakso. Työajan ylitys korvataan molemmissa tapauksissa rahakorvauksella, joka saadaan jakamalla kuukausipalkka luvulla 163.

Sivutoimisen tuntiopettajan säännöllinen viikoittainen työaika on alle 16 tuntia.

Vuosilomat määräytyvät kunnallisissa aikuiskoulutuskeskuksissa KVTES:n IV luvun mukaan ja yksityisissä aikuiskoulutuskeskuksissa vuosilomalain ja työehtosopimuksen 13 §:n mukaan.

Palkkaus

Opettajan palkat määräytyvät erillisen palkkataulukon mukaan. Jos opettajalla ei ole kelpoisuusasetuksen (986/1998) mukaista kelpoisuutta, voi epäpätevyysalennus olla enin-

tään 30 % asteikon alarajasta.

Osa-aikaisen opettajan kuukausipalkka on samassa suhteessa kokoaikaisen opettajan palkkaa alempi kuin hänen viikoittainen työaikansa on kokoaikaisen opettajan työaikaa lyhyempi.

Jos opettaja on suorittanut opettajankoulutuksen, palkkaryhmittelyn ala- ja ylärajoja korotetaan 10 prosentilla. Määrävuosikorotukset kertyvät seuraavasti: 3 palvelusvuotta 5 %, 7 palvelusvuotta 5 %, 10 palvelusvuotta 5 %, 15 palvelusvuotta 5 % ja 20 palvelusvuotta 5 %.

Sivutoimiselle tuntiopettajalle maksetaan kunnallisissa ja yksityisissä aikuiskoulutuskeskuksessa pidetyltä oppitunnilta erikseen sovitava tuntipalkka.

Ammattikorkeakoulu

Kunnallisissa ammattikorkeakouluissa yliopettajien, lehtorien sekä kokoaikaisten tuntiopettajien palvelussuhteen ehdot määräytyvät kunnallisen opetusalan virka- ja työehtosopimuksen sekä ammattikorkeakouluja koskevan osion D mukaisesti. Kaikkia kunnallisia opettajia koskevan osion A määräykset löytyvät tämän liitteen alusta.

Yksityisiin ammattikorkeakouluihin sovelletaan vastaavasti joko yksityistä opetusalaan ja sivistystyötä koskevaa työehtosopimusta (OAJ ja Sivistystyönantajat ry, EK) ja sen ammattikorkeakouluja koskevia sopimusmääräyksiä tai PTY:n (Palvelulaitosten työnantajajyhdistys ja OAJ) yleistä työehtosopimusta ja opetusalaan koskevan sopimuksen määräyksiä.

Kaikki ammattikorkeakoulujen yliopettajat, lehtorit sekä tuntiopettajat kuuluvat kokonaispalkkausta ja vuosityöaikaa koskevien sopimusten piiriin. Ulkopuolelle jäävät tällä hetkellä osa-aikaiset tuntiopettajat sekä muilla kuin EK-sektorilla muuta pedagogista hallinto-, johto- ja suunnittelutyötä tekevät henkilöt.

On kuitenkin huomattava, ettei ammattikorkeakoulun työajajärjestelmän piirissä olevaa opettajaa tarvitse siirtää opetusalan sopimuksesta yleiseen sopimukseen esimerkiksi projektitehtävien tai vastaavien takia, vaan työaika-suunnitelmassa voidaan huomioida mahdollinen tehtävien muutos. Kunnan so-

pimusalueella vähintään 760 tuntia työvuodessa tekevä on kokonaispalkkausta ja -työaikaa koskevan sopimuksen piirissä.

Kunnan/kuntayhtymän ammattikorkeakoulussa yliopettajat, lehtorit ja tuntiopettajat, jotka tulivat ammattikorkeakoulun opettajiksi ammattikorkeakoulun taustana olevan oppilaitoksen opettajan tehtävistä, voivat vielä valita, pysyvätkö he vanhassa palkkausjärjestelmässä vai siirtyvätkö työnantajansa kanssa tekemällään sopimuksella uuteen palkkausjärjestelmään.

Tuntiopettajien (muiden kuin kokoaikaisien eli alle 760 tuntia vuodessa työtä tekevien) palkkaus määräytyy alakohtaisesti opetusalan virka- ja työehtosopimusten yleisten sekä koulutusalaakohtaisten määräysten mukaan.

Työaika-suunnitelma

Jokaiselle opettajalle tulee lukuvuosittain tai kalenterivuositteittain etukäteen vahvistaa työaika-suunnitelma, joka sisältää suunnitelman erilaisille töille varatuista ajoista sekä suunnitelman vapaajaksojen sijoittumisesta. Jos tietyille töille varatut ajat eivät näytä riittävän tai opettajalle määrätään lisää työtehtäviä, pitää työaika-suunnitelmaa välittömästi tarkistaa tai muuttaa yhdessä esimiehen kanssa etukäteen, ennen lisätyön tai työajan ylittävän työn tekemistä.

Työaika-suunnitelmassa 1 600 tunnin yli-

tyksestä tulee vuosittain maksaa ylityskorvaus, joka on kunnassa varsinainen palkka jaettuna 152:lla ja yksityisissä ammattikorkeakouluissa vuosipalkka jaettuna 1 600:lla.

Vapaajakso

Opettajalle on annettava 2.5.–30.9. välisenä aikana kahdeksan viikon (56 kalenteripäivän) mittainen vapaajakso, johon työnantaja ei saa sijoittaa työaika. Vapaajakso voidaan antaa enintään kahdessa osassa.

Opettajalle on lisäksi annettava muuna aikana neljän viikon (28 kalenteripäivän) pituinen vapaajakso ja se voidaan antaa enintään neljässä jaksossa. Opettajan kanssa voidaan sopia vapaajakson sijoitusajankohdasta ja jaksotuksesta toisin.

Lukuvuotta lyhyemmäksi ajaksi otetun opettajan palvelussuhteen päättyessä maksetaan opettajalle sopimuksen mukainen kesä-vapaakorvaus.

Osa-aikainen tuntiopettaja

Tuntiopettaja, jonka työaika on vähintään 760 tuntia työvuodessa ja keskimäärin vähintään 19 tuntia viikossa, on vuosityöaika ja -palkkausta koskevan sopimuksen piirissä.

Omavalintaisen työajan ja -paikan osuus on 25 % vahvistetusta työajasta. Palkka määritellään työajan suhteessa kokoaikaisen palkasta.

Musiikkioppilaitos

Työvuosi ja työaika

Opettajan työvuosi sisältää 38 viisipäiväistä työviikkoa, josta vähintään 35 viikkoa on opetusta ja enintään 3 muuta opettajatyötä (OVTES osio F, liite 10, 6 §, YOLTES, oppilaitoskohtaiset määräykset 9 §, PTYOTES 9 §).

Tuntiopettajan vuotuisesta työajasta ei ole erikseen sopimusmääräyksiä. Tuntiopettajan työvuoteen sisältyvät pelkästään opetusviikot, joten tuntiopettajalla on alempi palkkaus kuin virassa tai toimessa.

Virka- ja työehtosopimusten yleisissä osissa on sovittu työajan sijoittamisen periaatteista kaikkien oppilaitosmuotojen osalta (kunnan OVTES yleinen osa, III luku, 32 §, yksityisen opetusalan YOLTES:n opetushenkilöstön palkka- ja työaikasopimuksen 20a § sekä yksityisen opetusalan PTYOTES:n yleisen osan III luku 15 §).

Opetustunnilla tarkoitetaan 45 minuutin opetusjaksoa. Käytännössä oppituntien pituus vaihtelee. 30 minuutin oppitunti on melko tavallinen nuorimmilla oppilailla, ja tunti-kirjanpidossa se on 2/3 oppituntia. Vastaavasti 60 minuutin opetusjakso on 1 1/3 opetustuntia ja 90 minuutin opetusjakso 2 opetustuntia. Tämä laskentatapa on käytössä myös Opetushallituksen vahvistamissa laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteissa.

Työviikko on viisipäiväinen. Muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiaksi osuva itsenäisyyspäivä, loppipäivä ja vapunpäivä vähentävät vuotuisia työpäiviä.

Koska päätoimisiin tuntiopettajiin sovelletaan samaa palkkausjärjestelmää kuin viran- ja toimenhaltijoihin, nämä arkipäiviksi osuvat työpäivät vähennetään opetuspäivistä.

Jos oppilaitos määrää tästä huolimatta pidettäväksi arkipäivän puuttuvat tunnit, niistä tulee maksaa ylituntipalkkio. Viran-/toimenhaltijalla voidaan 35 opetusviikon jälkeen pidettävät tunnit ylituntipalkkion sijasta kirjata muun työn osuutta vähentävinä työaika-määräyksissä sovitun mukaisesti: 45 minuuttia opetusta tai säästystä vähentää muun työn osuutta 120 minuuttia.

Rehtoreiden ja apulaisrehtoreiden viroissa/toimissa noudatetaan joustavaa kokonaistyöaika, jolloin rehtori/apulaisrehtori työskentelee soveltuvin osin toimistotyöaika koskevien määräysten mukaisesti. Huomioon on kuitenkin otettava rehtorin/apulaisrehtorin työn erikoisluonne. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että työaikaan liittyvistä tehtävistä osa voidaan tehdä muualla kuin varsinaisella työpaikalla, joten työpaikalla oloaika ei ole sama kuin toimistotyössä.

Rehtoreiden ja apulaisrehtoreiden virat ja

toimet ovat vuosilomajärjestelmän piirissä.

Palkkaus ja opetusvelvollisuudet

Musiikkioppilaitoksia on kolmella eri sopimusalueella. Kullakin näistä (kunnan OVTES, yksityiset YOLTES ja PTYOTES) palkkaus ja sen perusteet poikkeavat toisistaan.

Päätoimisen tuntiopettajan viikkotuntimäärän ollessa alle opetusvelvollisuustuntimäärän palkka saadaan jakamalla kuukausipalkka sen perusteena olevalla opetusvelvollisuustuntimäärällä ja kertomalla tulos opettajan viikkotuntimäärällä.

Yksittäisen opetustunnin hinta, kerta-tuntipalkkio, saadaan kertomalla kuukausittainen ylituntipalkkio luvulla 12 ja jakamalla se luvulla 35.

Sivutoiminen tuntiopetus

EK:n Yksityisen opetusalan liiton Sivistystyönantajat ry:n (YOLTES) kanssa on sovittu, että niihin sivutoimisiin tuntiopettajiin, jotka on tällä sopimusallalla otettu vähintään koko lukuvuodeksi ja joilla ei ole koko-aikatyötä muualla, sovelletaan päätoimisia tuntiopettajia koskevia määräyksiä.

Henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat kunnan sopimusalueella:

	5 v	8 v	10 v	15 v	20 v
Rehtori ja apulaisrehtori	–	–	5 %	4 %	6 %
Opettaja ja päätoiminen tuntiopettaja	2 %	4 %	9 %	6 %	6 %

Yksityisissä oppilaitoksissa yhdistettiin 1.3.2012 lukion määrävuosisilät ja vuosisidonnaiset lisät uudeksi kokemuksiläksi.

	3 v	5 v	8 v	13 v	20 v
Rehtorit	5 %	5 %	5 %	5 %	–
Opettajat	5 %	6 %	6 %	9 %	3 %

PTYOTES 1.2.2012 lukien:

	5 v	8 v	10 v	15 v	20 v
Rehtori ja apulaisrehtori	–	–	6 %	2 %	6 %
Opettaja, lehtori ja päätoiminen tuntiopettaja	4 %	3 %	9 %	6 %	6 %

Matkakilometreihin perustuvat lisät

Opettajanviran tai -toimen haltijalle ja päätoimiselle tuntiopettajalle, joka opettaa pääkoulun lisäksi yhdessä tai useammassa sivutoimipisteessä, maksetaan korkeampaa palk-

kaa kuin muutoin riippuen pääkoululta tai asunnosta sivutoimipisteeseen tai -pisteisiin viikoittain kulkeman matkan pituuden perusteella seuraavasti:

Kilometrimäärä viikossa	OVTES	YOLTES	PTYOTES
100–149	1 vko-tunti	+ 3,5 %	+ 0,03
150–199	2 vko-tuntia	+ 7,0 %	+ 0,05
200– tai enemmän	3 vko-tuntia	+ 10,5 %	+ 0,07

Yksityisissä oppilaitoksissa nämä lisät vaikuttavat ylituntipalkkio-perusteeseen.

Sivutoimipisteen johtajan tehtävät

Sivutoimipisteen johtajan tehtävistä maksetaan tehtävään määrätylle opettajalle lisäpalkkiona 1–4 viikkotunnin korvaus vähimmillään 20:n ja enimmillään yli 200 oppilaan sivutoimipisteessä.

Aineryhmän vastaavana toimiminen

Opettajan, joka on nimetty aineryhmän vastuuopettajaksi (ainekollegion, tutkintolautakunnan tai muun vastaavan koollekut-suja, kurssitutkintomateriaalista ja -pöytäkirjoista huolehtiminen ynnä muut perinteiset lehtorin tehtävät), peruspalkkaa korotetaan YOLTES-oppilaitoksissa 3,5 %:lla.

Oikeus työmatkakorvauksiin

Tuntiopettajalle, joka opettaa yhdessä musiikkiopistossa alle 16 tuntia viikossa ja asuu toimipisteen sijaintikunnan ulkopuolella, maksetaan työmatkasta aiheutuneet kustannukset. Korkeimman hallinto-oikeuden 31.10.1986 tekemän päätöksen (KHO 1986 II 591) mukaan sivutoimisille opettajille maksettua matkakustannusten korvauksia ei pidetty enakkoperintälain tarkoittamina matkakustannusten korvauksina asunnosta varsinaiseen työpaikkaan eikä palkkana. Tätä KHO:n ratkaisua on käytetty perusteluna myöhemmissä hallinto-oikeuksien ratkaisuissa, mm. Kouvolan hallinto-oikeuden 31.7.2007 antamassa päätöksessä nro 07/0398/2.

Kunnan sopimusalueella kustannusten korvaus on harkinnanvarainen.

Tässä yhteydessä on huomattava, että yhteispäätoiminen opettaja voi olla verotuksen kannalta sivutoiminen toissijaisessa oppilaitoksessa, vaikka palkkaukseen sovelletaan päätoimisia tuntiopettajia koskevia määräyksiä.

Kelpoisuusvaatimukset

A) Voimassa olevan lainsäädännön perusteella

Musiikkialan ammatillisten opintojen opetusta antamaan on kelpoinen henkilö, jolla on soveltuva ammatillisen korkeasteen tai opistoasteen tutkinto (esimerkiksi konservatoriossa suoritettu musiikkioppilaitoksen opettajan tutkinto) ja jonka palvelussuhde tässä opetustehtävässä on alkanut vuoden 2009 loppuun mennessä. Tämän lisäksi vaaditaan vähintään 35 opintoviikon laajuiset opettajan pedagogiset opinnot sekä vähintään kolmen vuoden pituinen työkokemus tehtävää vastaavalla alalla.

Vuodesta 2010 tutkintovaatimuksena on vähintään soveltuva amk-tutkinto.

Siirtymäsäännösten nojalla ei erillisiä opettajan pedagogisia opintoja eikä työkokemusta vaadita, jos konservatorion lehtorin kelpoisuus on saavutettu tai siihen johtavat opinnot on aloitettu ennen vuotta 1999.

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetusta, jota mm. musiikkiopistojen sekä konservatorioiden musiikkiopisto-osastojen opetus on, on kelpoinen antamaan henkilö, jolla on opetettavalta taiteen alalta vähintään opistoasteinen opettajatutkinto.

Musiikkioppilaitoksen rehtorin kelpoisuusvaatimukset täyttää a) henkilö, jolla on mikä tahansa ylempi korkeakoulututkinto ja koulutusmuodon opettajan kelpoisuus sekä riittävä opetushallinnon tuntemus, tai b) henkilö, jolla on alan ylempi korkeakoulututkinto ja riittävä opetushallinnon tuntemus.

B) Palkkauksen perusteena olevat kelpoisuudet ja tutkintotasot

Sopimusmääräyksissä on sellaisia hinnoitteluperusteita, joita nykyisessä lainsäädännössä ei ole (esimerkiksi entinen lehtorin kelpoisuus, jolla perusopetuksessa tarkoitetaan viimeisimmässä, 1998 kumotussa musiikkioppilaitosasetuksessa säädettyä musiikkiopiston lehtorin kelpoisuutta).

Vaikka nykyisten kelpoisuussäädösten mukaan esimerkiksi konservatorion lehtorin virkaan tai toimeen voi tulla valituksi ilman aiemmin vaadittua ylempää korkeakoulututkintoa, virka tai toimi ei takaa ylemmän korkeakoulututkinnon mukaista peruspalkkaa.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen yleiskirjeeseen A 63/1990 sisältyvässä edelleen voimassa olevassa soveltamisohjeessa todetaan: ”Musiikin perusopetuksen opettajien palkkaus määräytyy 1.10.1990 sen mukaan, mikä kelpoisuus opettajalla on. Tällöin kelpoisuutta ei ole sidottu siihen virkaan, jota opettaja hoitaa vaan palkkaus on esimerkiksi lehtorin kelpoisuuden mukainen, olipa virka musiikkileikkikoulussa, musiikkikoulussa tai musiikkiopistossa. Kelpoisuus ei siis ole sidottu hoidettavaan virkaan vaan opettajan kelpoisuuteen ylipäänsä.”

Tämän lisäksi KT:n yleiskirjeessä A 79/1990 on todettu, että ”Lehtorin kelpoisuuden mukaan maksetaan palkka myös silloin, kun opettajalla on lehtorin kelpoisuus

muussa opetusaineessa kuin virkanimikkeen mukaisessa opetusaineessa.”

Vaikka siis sopimusmääräysten mukaisen soveltuvan tutkinnon soveltuvuudesta päättää työnantaja, se ei anna oikeutta perusopetuksessa katsoa tutkintoa soveluttamattomaksi sillä perusteella, että opettajan suorittama tutkinto on muussa musiikkioppilaitoksen opetusaineessa kuin mitä opettaja on määrätty opettamaan.

Epäpätevysalennus

Jos opettajalla ei ole asetuksessa säädettyä kelpoisuutta, on epäpätevysalennus työnantajan harkinnan mukaan 6–20 % kunnan opetus alalla, 4–25 % YOL:n yksityisellä opetus alalla ja 6–25 % PTY-opetus alalla.

Euromääräiseen palkkaukseen siirryttäessä sovittiin, että kenenkään palkkaa ei alenneta sen johdosta, että prosentuaalinen epäpätevysalennus olisi suurempi kuin aiempi palkkaluokkina määräytynyt alennus.

Erivapaus ja kelpoisuustodistus

Erivapauden saaneen opettajan peruspalkka määräytyy yksityisessä oppilaitoksessa erivapauden saamisajankohtana voimassa olleiden kelpoisuusehtojen (ei siirtymäsäännösten) mukaisen kelpoisuustason peruspalkan perusteella.

Musiikkioppilaitoksissa opettajien erivapautta vastaava käytäntö on nimeltään kelpoisuuden toteaminen.

Tämä tarkoittaa sitä, että jos esimerkiksi musiikkioppilaitoksen lehtorin kelpoisuus on viranomaispäätöksellä todettu ennen 1.8.1995, kelpoisuustaso vastaa ylemmän korkeakoulututkinnon kelpoisuustasoa riippumatta siitä, onko asianomainen suorittanut jotakin tutkintoa.

Kunnan sopimuksessa ei tällaista palkkausmääräystä ole, joten palkkaus määräytyy opettajan suorittaman tutkinnon mukaan.

EILA URPILAINEN

Lasten ja nuorten taidekoulut

Kunnallisten lasten ja nuorten taidekoulujen opettajien palvelusuhteen ehdoista on sovittu kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopimuksessa (KVTES) ja opetusalan virka- ja työehtosopimuksen (OVTES) osion F liitteessä 11. Yksityisten kuvataide- sekä monitaiteellisten koulujen opettajien palvelussuhteen ehdot ovat yksityisessä opetushenkilöstön työopimuksessa (YOLTES) ja sen oppilaitoskohtaisissa määräyksissä.

Peruspalkat [www.oaj.fi](#) → Jäsensivut tai Opettaja-lehden palkkalitteen

Rehtorit

Rehtoreiden palkkausta ja opetusvelvollisuutta määrittäessä tulee ottaa huomioon mm. koulun opetuspisteiden lukumäärä ja sijainti sekä koulun muun henkilökunnan määrä. Opetusvelvollisuus on kunnallisissa oppilaitoksissa 6–14 viikkotuntia ja yksityisissä oppilaitoksissa 5–14 viikkotuntia.

Työaika ja vuosiloma määräytyvät kuitenkin muidenkin oppilaitosmuotojen rehtoreilla.

Opettaja

Kuvataidekoulujen opettajan työajassa on kaksi vaihtoehtoa: joko opettajan vuosityöaika on 790 tai 1 200. Molemmissa opetustuntien määrä on enintään 578.

OVTES:n vuosisidonnaiset lisät on selvitetty kaikkia oppilaitosmuotoja koskevis-

sa yhteisissä määräyksissä.

YOLTES:n kokemuslisät ovat samat kuin muidenkin yksityisten oppilaitosten opettajilla.

Päätoimisen opettajan työ- ja opetusvelvollisuutta vähennetään muuksi arkipäiväksi kuin lauantaisi sattuvan loppiaisen johdosta laskennallisesti yhden päivän työ- ja opetusvelvollisuutta vastaavalla osalla.

Kunnallisessa taidekoulussa johtajana toimivan opettajan opetusvelvollisuus on 1–4 tuntia alempi kuin muutoin.

Yksityisessä taidekoulussa koulunjoh-tajana toimivan opettajan palkka on korkeampi ja opetusvelvollisuus alempi kuin muutoin.

Tuntiopettaja

Tuntiopettaja palkka määräytyy pidettävien tuntien mukaan. Lisäksi opettajalle maksetaan näyttelyiden suunnittelusta ja järjestämisestä 50 % tuntipalkkiosta. Tuntipalkkiot: ks. OAJ:n Jäsensivut.

Lomakorvaus maksetaan vuosilomailain ja lomarahaa työehtosopimuksen mukaan. OVTES:n mukaan lomakorvausta ei makseta, jos tuntiopettaja saa samanaikaisesti vuosilomaa, lomakorvausta tai lomarahaa saman työnantajan muun palvelussuhteen perusteella.

Palkalliseen sairauslomaan, äitiysvaapaaseen ja tilapäiseen hoitovapaaseen on oikeus tuntiopettajalla, joka opettaa keskimäärin vähintään 14 tuntia viikossa.

Palkat ja palkkiot

[www.oaj.fi](#)
→ jäsensivut

Vapaan sivistystyön oppilaitos

Lainsäädännössä luokitellaan vapaaksi sivistystyöksi kansalais- ja työväenopistojen sekä kansanopistojen lisäksi opintokeskukset, kesäyliopistot ja liikunnan koulutuskeskukset. Tässä yhteydessä käsittelemme näistä kahta ensiksi mainittua opistomuotoa.

A) Kansalais- ja työväenopistot

Kunnan sopimusmääräyksissä kansalaisopisto-nimikkeellä tarkoitetaan opistoja, joiden nimenä on kansalaisopisto tai työväenopisto. Yksityisen opetusalan sopimusmääräyksissä käytetään kumpaakin nimitystä.

Opettajan työaika

Työvuosi alkaa 1.8. ja päättyy 31.7. Työ- ja loma-aikojen jaksotuksesta ei ole säädöksiä eikä määräyksiä, mutta niihin sovelletaan virka- ja työehtosopimusten yhteisissä määräyksissä soveltuvia periaatteita.

Vuotuinen työvelvollisuus jakaantuu opetusvelvollisuuteen ja muuhun työvelvollisuuteen.

Yhteiskunnallisten aineiden, kasvatustieteellisten aineiden, äidinkielen, toisen kotimaisen ja vieraan kielen sekä matemaattisluonnontieteellisen aineen opetusvelvollisuus on 530 tuntia ja muiden aineiden 580 tuntia.

Jos opettaja opettaa useampia aineita, joiden tuntimäärät ovat erilaiset, lasketaan hänen opetustuntiansa määrä vuodessa eri aineiden mukaan painotettuna.

Opettajan muu työvelvollisuus on 350 tuntia työvuodessa.

Jos opettaja eri toimipisteissä työskentelyn vuoksi matkustaa viikossa keskimäärin 200 kilometriä, luetaan matkustamiseen käytetystä ajasta enintään 75 tuntia muuhun työvelvollisuuteen.

Kunnallisessa opistossa voidaan opetusvelvollisuus määrätä pienemmäksi, jolloin lisätään muuta työvelvollisuutta 1½ tuntia jokaista vähennettyä opetustuntia kohden. Opettajan suostumuksella opetusvelvollisuus voidaan vahvistaa myös suuremmaksi vähentämällä vastaavalla periaatteella muuta työvelvollisuutta. Tällöin muu työvelvollisuus on kuitenkin vähintään 200 tuntia työvuodessa. Sekä yksityisellä että kunnallisella opetus-alalla on sovittu opetusvelvollisuuden huojennuksista apulaisrehtorin tehtävien, erityistehtävien, osastonjohtajan ja opetusalan johtavan opettajan tehtävien johdosta.

Opetusvelvollisuuteen kuuluvan opetustunnin pituus on laskennallisesti 45 minuuttia

ja muuhun työvelvollisuuteen kuuluvan tunnin pituus laskennallisesti 60 minuuttia.

Opetustunteihin sisältyy opetuksen valmistelu samoin kuin opetukseen kuuluvien kertaus, kokeiden ja muiden tehtävien valmistus ja korjaus sekä osallistuminen opettajainkokouksiin.

Opettajan muuhun työvelvollisuuteen kuuluvat opiston erityisluonteesta johtuen yleiset järjestelyt, opetussuunnitelman laatiminen, opetuksen kehittäminen, opiskelijan ohjaus, opistolaiskuntatoimintaan osallistuminen sekä muut samantapaiset tehtävät.

Kunnallisissa opistoissa on lisäksi sovittu suunnittelijaopettajan työajasta, jota voidaan soveltaa opettajan suostumuksella muihinkin kuin suunnittelijaopettajan virkanimikkeellä oleviin. Tällöin vuotuinen tuntimäärä voi olla 1 200 tuntia siten, että opetusvelvollisuus on enintään sama kuin muilla vastaavan aineen opettajilla.

Opettajan työ- ja opetusvelvollisuus vähenee muuksi arkipäiväksi kuin lauantaiksi sattuvan loppiaisen johdosta laskennallisesti yhden päivän. Vuotuista työvelvollisuutta

vastaavat osat vähennetään työ- ja opetusvelvollisuuksista.

Rehtorin ja apulaisrehtorin työaika

Rehtorin ja apulaisrehtorin virassa/toimessa noudatetaan kokonaistyöaikaa, jolloin asianomainen työskentelee soveltuvin osin toimitotyöaikaa koskevien määräysten mukaisesti kuitenkin rehtorin/apulaisrehtorin työn erikoisluonne huomioon ottaen.

Palkat

Palkat ja palkkiot → www.oaj.fi tai palkkaliite Opettajassa.

Kunnallisessa opistossa opettajalle, joka määrätään opettamaan vähintään puolet opetustunneista kello 16 jälkeen, maksetaan palkkaliitteessä ilmenevä erillinen korvaus.

Suunnittelijaopettajan palkka kunnallisessa opistossa ks. palkkaliite.

OVTES:n rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajien vuosisidonnaiset lisät on selvitetty kunnallisen opetusalan yhteisissä määräyksissä **sivu 24**.

Opetushenkilöstöön kuuluva päätoiminen toimihenkilö saa YOLTES:n kokemuslisät alla olevan taulukon mukaisesti.					
Vuosisidonnainen lisä	3 v	5 v	8 v	13 v	20 v
Rehtorit	5 %	5 %	5 %	5 %	6 %
Opettajat	5 %	6 %	7 %	7 %	6 %

PTYOTES:ssa vuosisidonnaiset lisät ja määrävuosilisät on yhdistetty.				
Vuosisidonnainen lisä	5 v	10 v	15 v	20 v
Rehtori	–	6 %	3 %	6 %
Apulaisrehtori	–	6 %	4 %	6 %
Opettaja	6 %	2 %	6 %	6 %

B) Kansanopistot

Rehtorin ja opettajan työaika

Yleismääräykset työajan jaksotuksesta sekä opetusvelvollisuuden huojennuksista ovat pääosin samat kuin kansalais- ja työväenopistossa.

Opettajiin sovelletaan vaihtoehtoisesti vuosityövelvollisuutta (kunnan sopimuksessa vaihtoehto 1) tai kokonaistyöaikaa (kunnan sopimuksessa vaihtoehto 2)

Kunnallisessa sopimuksessa vaihtoehtodsa 1 opetusvelvollisuustuntimäärä on ¾ kokonaistyövelvollisuudeksi sovitusta tuntimäärästä. Opetusvelvollisuus äidinkielessä on 700 tuntia, opiskelijalle vieraassa kielessä, matematiikassa, fysiikassa ja kemiassa 800 tuntia sekä muissa aineissa 870 tuntia. Muun työn työvelvollisuus on 315 tuntia, jollei opetusvelvollisuustuntimäärää ole sovittu toisin.

Vaihtoehdossa 2 opetusvelvollisuus äidin-

kielessä on 525 tuntia, opiskelijalle vieraassa kielessä, matematiikassa, fysiikassa ja kemiasa 600 tuntia sekä muissa aineissa 652 tuntia. Vaihtoehdossa 2 opettajalla on soveltuvin osin toimitotyöaika. Sopimuksessa mainituin edellytyksin opetusvelvollisuustuntimäärä voi olla pienempi tai suurempi.

YOLTES:n kansanopistojen työaika on 1 600 tunnin kokonaistyöaika, jossa noudatetaan vapaajaksojärjestelmää.

Palkkaus

Palkat ja palkkiot → www.oaj.fi tai palkkaliite Opettajassa.

OVTES:n rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajien henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaiset osat on selvitetty kunnallisen opetusalan yhteisissä määräyksissä.

Opetushenkilöstöön kuuluva päätoiminen toimihenkilö saa YOLTES:n kokemuslisät on kuten kansalaisopistoissa.

C) Tuntiopettajat

Palkat ja palkkiot → www.oaj.fi tai palkkaliite Opettajassa.

Opettajalle palkka maksetaan pidettyjen tuntien mukaan. Palkkataulukon mukaiset euro-määrät ovat vähimmäispalkkaperusteita, joihin ei sisälly pätevyyslisä eikä määrävuosikorotusta.

Tuntiopettajalle maksetaan sopimuksissa määrätyin kelpoisuusehdoin korkeampaa tuntipalkkiota (5 % tai 10 %) kunnallisissa opistoissa ja yksityisissä PTY-opistoissa 10 % korkeampaa tuntipalkkiota. Yksityisissä YOLTES-opistoissa on sovittu A- ja B-hinnoittelutasot pätevyyden perusteella siten, että työnantajan harkinnan mukaan täyden pätevyyslisän voivat saada myös ne tuntiopettajat, joilla on opetettavan aineen ammatillinen koulutus sekä työn kautta hankittu kokemus, josta on olennaista hyötyä opetustyössä.

Kunnan sopimusalueella maksetaan 6 %:n suuruista määrävuosikorotusta vähintään keskimäärin 16 viikotuntia opettavalle tuntiopettajalle, joka on kolme vuotta opettanut vähintään keskimäärin 16 tuntia työviikossa joko omassa tai jossain muussa kansalaisopistossa.

Tuntiopettajalla on oikeus vuosilomakorvaukseen ja lomarahaan. Kunnallisessa opistossa oikeutta lomakorvaukseen ei ole, jos saa samanaikaisesti vuosilomaa, lomakorvausta tai lomarahaa saman työnantajan muun palvelussuhteen perusteella.

Yliopisto

Kokonaistyöaika

Yliopistojen TES 5 luku, 1–5 § ja pöytäkirja 19.3.2010

Määräykset kokonaistyöajasta koskevat yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstöä, joihin sovelletaan yliopistojen palkkausjärjestelmässä opetus- ja tutkimushenkilöstön arviointijärjestelmää 5 luvun 1 §:ssä mainituin poikkeuksin.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön vuosittainen työaika on 1 600 tuntia. Jokainen henkilö laatii vuosittain ennen seuraavan lukukauden alkamista työsuunnitelman yhteistyössä esimiehensä kanssa. Työsuunnitelmaan kirjataan 1 600 tunnin työajan kohdentaminen eri tehtäväalueille seuraavan lukukauden aikana, ja laadinnassa otetaan huomioon henkilön osallistuminen opetukseen, tutkimustoimintaan ja muihin tehtäviin. Yliopisto hyväksyy työsuunnitelmat organisaationsa mukaisesti.

Työntekijä vastaa omasta työajastaan ja sen käyttämisestä työsuunnitelmassa oleviin tehtäviin. Lukukauden aikana työntekijä ja esimies voivat tarkastella työsuunnitelman toteutumista ja työn tuloksia kokonaistyöajan puitteissa.

Kontaktiopetuksen enimmäistuntimäärät

Yliopistojen 1.3.2012 voimaan tulleen yleisen työehtosopimuksen mukaan kenenkään sellaisen henkilön, jolla on 392 tunnin enimmäisopetusvelvollisuus, kontaktiopetuksen määrä ei voi kasvaa. Myöskään muut kontaktiopetuksen enimmäismäärät eivät voi nousta. Korkeammat opetuskatot ovat edelleen käytössä mutta kuitenkin niin, että niiden suhteellinen osuus yliopistoissa säilyy ennallaan eikä kasva.

Työehtosopimuksen mukaan opetuspainotteisissa tehtävissä työsuunnitelmaan sisällytettävän kontaktiopetuksen enimmäistuntimäärä on 392 tuntia lukuvuodessa (TES 5 luku, 5 §, 7 mom.). Tämä tarkoittaa sitä, että mikäli henkilöllä on kontaktiopetusta 392 tuntia, käytännössä vuosittainen työaika 1 600 tuntia täyttyy. Tällöin voi työsuunnitelmaan mahtua enintään noin 100 tuntia esimerkiksi opetusohjelman yleistä suunnittelua tai muita laitoshallinto-tehtäviä.

Kontaktiopetuksen enimmäistuntimäärä voi olla 448 tuntia lukuvuodessa ainoastaan sellaisissa tavanomaista vähemmän valmistelua vaativissa opetustehtävissä, joissa tehtävän velvollisuuksiin ei varsi-

naisesti sisälly tutkimusta (TES 5 luku, 5 §, 8 mom.). Tutkimuksen puuttuminen ei ole automaattinen peruste korkeamman opetustuntikatona käytölle. Samalla tulee ottaa huomioon, että sopijaosapuolten (pöytäkirja 19.3.2010) välillä on sovittu, että korkeampien opetuskattojen suhteellinen osuus yliopistoissa ei saa muuttua.

Yliopistojen palkkausjärjestelmä YPJ

Yliopistojen TES, 6 luku, 1–6 § sekä liitteet 1 ja 3

Palkkataulukot: www.oaj.fi → Jäsensivut.

Palkka yliopistoissa muodostuu tehtävien vaativuuteen perustuvasta tehtäväkohtaisesta palkanosasta ja henkilökohtaiseen suoriutumiseen perustuvasta palkanosasta sekä 31.12.2009 voimassa olleeseen virkattai työsuhteeseen liittyvästä, silloin voimassa olleeseen virka- ja työehtosopimukseen perustuvasta palkan takuusuudesta.

Tehtäväkohtainen palkanosa

Tehtäväkohtainen palkanosa määräytyy tehtävän vaativuustason perusteella. Tehtävän vaativuusarviointi perustuu työnantajan määrittelemään tehtävään, tehtävänkuvaukseen ja tehtävään sovellettavaan arviointijärjestelmään. Yliopistoissa on kaksi arviointijärjestelmää: opetus- ja tutkimushenkilöstöön sovellettava arviointijärjestelmä sekä muuhun henkilöstöön sovellettava arviointijärjestelmä.

Vaativuusarvioinnissa käytettävät päävaativuustekijät ovat opetus- ja tutkimushenkilökunnan järjestelmässä työn luonne ja vastuu, tehtävän edellyttämät vuorovai- kutustaidot sekä tehtävän edellyttämät tiedolliset ja taidolliset valmiudet. Opetus- ja tutkimushenkilökunnan arviointijärjestelmässä tehtävien vaativuustasoja on 11. Vaativuusarvioinnin tulee pohjautua tehtävän vaativuuden arviointiin eikä nimikkeen pohjalta tehtävään sijoitteluun eri vaativuustasoille.

Tehtävien vaativuutta ja vaativuustasoa tarkastellaan henkilön ja hänen esimiehensä välisissä arviointikeskusteluissa. Esimies tekee suorittamansa arvioinnin perusteella ehdotuksen vaativuustasosta. Tämän jälkeen yksikön johtaja ja yliopiston yhteinen arviointiryhmä ottavat kantaa. Lopuksi työnantaja vahvistaa vaativuustasot esimiesten ja arviointiryhmien ehdotukset saatuaan. Työnantajan

taja voi vain perustellusta syystä poiketa arviointiryhmän esityksestä.

Henkilökohtainen palkanosa

Henkilökohtainen palkanosa määräytyy henkilön suoritusason perusteella. Opetus- ja tutkimushenkilökunnan henkilökohtaisen suoriutumisen tasoja on 9.

Opetus- ja tutkimushenkilöstön henkilökohtaisen suoriutumisen arviointijärjestelmän pääarviointitekijät ovat opetukselliset ansiot, tutkimukselliset ansiot sekä yhteiskunnalliset ja yliopistoyhteisölliset ansiot.

Henkilökohtaista työsuoritusta ja suoritustasoa tarkastellaan henkilön ja hänen esimiehensä välisissä arviointikeskusteluissa. Arviointikeskustelut käydään koko yliopiston tasolla kahden vuoden välein.

Suoritusarviointi koskee henkilön suoriutumista tehtävässään ja hänelle asetetuista tavoitteista. Henkilökohtainen suoriutuminen arvioidaan suhteessa työtehtäviin ja työsuunnitelmaan tai muulla vastaavalla tavalla asetettuihin tavoitteisiin. Lisäksi suoriutumista arvioidaan vertaamalla työtehtäviin liittyviä ansioita muiden vastaavilla aloilla, samoissa vaativuusryhmissä ja vastaavan tyyppisissä tehtävissä toimivien ansioihin eli opettajan ansioita verrataan muiden yhtä vaativissa tehtävissä toimivien ansioihin.

Esimies tekee suorittamansa arvioinnin perusteella ehdotuksen työsuorituksen arvioinniksi ja suoritustasoksi. Työnantaja vahvistaa henkilökohtaisen suorituksen tason. Työnantaja voi perustellusta syystä poiketa esimiehen suoritusarvioinnista.

Vaativuuslisä

Yliopistojen TES, 6 luku, 7a §
Tehtäväkohtaisen palkanosan lisäksi työnantaja voi maksaa vaativuuslisää, joka 50 % henkilön tehtävän vaativuustason ja sitä seuraavan ylemmän vaativuustason välisestä palkkaerosta, ottaen huomioon myös henkilökohtaisen palkanosan. Vaativuuslisä voidaan myöntää myös määrääjaksi.

Vaativuuslisä ei vaikuta vaativuustasokarttojen tai vaativuuskehikon tulkintaan tai vaativuuskehikon sisältöön. Tehtävät määritellään vaativuustasolle palkkausjärjestelmän mukaisesti. Suoritusasoa ei arvioida uudelleen vaativuuslisää myönnettäessä.

Harjoittelukoulujen opetushenkilöstö

Harjoittelukoulut eivät ole yliopistoissa käytössä olevan opetus- ja tutkimushenkilökunnan 1 600 tunnin kokonaistyöajan piirissä vaan opettajat ovat opetusvelvollisuustyöajassa kuten kunnallisten ja yksityisten yleissivistävien oppilaitoksien opettajat.

Harjoittelukoulujen palkkausjärjestelmä

Yliopistojen TES, harjoittelukouluja koskevat määräykset (kirja 2), 1 luku, 2–11 § sekä liitteet 1 ja 2

Harjoittelukoulujen opetushenkilöstön varsinainen palkka muodostuu tehtävien vaativuuteen perustuvaista tehtäväkohtaisesta palkanosasta, henkilökohtaiseen työsuoritukseen perustuvasta henkilökohtaisesta palkanosasta sekä 31.12.2009 voimassa olleesta, aikaisemmin voimassa olleeseen sopimukseen perustuvasta takuupalkasta tai vastaavasta palkkatekijästä.

Tehtäväkohtainen palkanosa

Tehtäväkohtainen palkanosa määräytyy tehtävien vaativuustason perusteella harjoittelukoulujen opetushenkilöstön arviointijärjestelmän mukaisesti. Harjoittelukoulujen arviointijärjestelmässä vaativuustasoja on 11.

Tehtävien vaativuusarviointi perustuu työnantajan määrittelemään tehtävään ja tehtäväkuvaukseen. Arvioinnissa käytettävät päävaativuustekijät ovat työn luonne ja vastuu, vuorovaikutustaidot sekä tiedolliset ja taidolliset valmiudet.

Tehtävien vaativuutta ja vaativuusta-

soa tarkastellaan henkilön ja hänen esimiehensä välisissä arviointikeskustelussa. Esimies tekee suorittamansa arvioinnin perusteella ehdotuksen vaativuustasosta. Tämän jälkeen, samalla tavalla kuin yliopistoissa, työnantaja vahvistaa vaativuustasot esimiesten ja arviointiryhmien ehdotukset saatuaan. Työnantaja voi perustellusta syystä poiketa arviointiryhmän esityksestä.

Henkilökohtainen palkanosa

Henkilökohtainen palkanosa määräytyy henkilön suoritusason perusteella ja se on enintään 50 % kulloinkin maksettavasta tehtäväkohtaisesta palkanosasta. Harjoittelukoulujen opetushenkilöstön henkilökohtaisen palkanosan taulukossa on 13 tasoa.

Henkilökohtaisen suoriutumisen arvioinnin pääarviointitekijät ovat ammatinhallinta, laatu ja työn tulokset sekä vastuullisuus työssä ja toiminta työyhteisössä.

Henkilökohtaista työsuoritusta ja suoritustasoa tarkastellaan henkilön ja hänen esimiehensä välisissä arviointikeskusteluissa. Keskustelut käydään vähintään kahden vuoden välein.

Suoritusarviointi koskee henkilön suoriutumista tehtävässään ja hänelle asetetuista tavoitteista. Suorittamansa arvioinnin perusteella esimies tekee ehdotuksensa työsuorituksen arvioinniksi ja suoritustasoksi. Työnantaja vahvistaa henkilökoh- taiset työsuoritusarvioinnit ja -tasot sekä henkilökohtaiset palkanosat.

KRISTIIINA JOHANSSON, TIMO MÄKI

Päiväkoti

Kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen (KVTES) palkkausjärjestelmän mukainen palkkaus koostuu tehtäväkohtaisesta palkasta ja henkilökohtaisesta palkanosasta eli henkilökohtaisesta lisästä ja henkilökohtaisen lisän vuosisidonnaisesta osasta.

Tehtäväkohtainen palkka perustuu tehtävän vaativuuteen

Tärkein palkan osa on tehtäväkohtainen palkka, joka perustuu tehtävien vaativuuteen. Palkkahinnoittelussa on käytössä hinnoittelukohdat, joissa on mainittuna pääasialliset tehtävät ja vähimmäisperuspalkat (KVTES liite 5).

Tehtäväkohtaisesta palkasta päätettäessä tehtävän vaativuus tulee ottaa mahdollisimman objektiivisesti huomioon. Tavoitteena on, että samaan palkkahinnoittelukohtaan kuuluvien tehtäväkohtaiset palkat ovat tehtävien vaativuuden edellyttämässä suhteessa toisiinsa.

Tehtävän vaativuus arvioidaan kokonaisarviointina, joka perustuu ennalta määriteltyihin vaativuustekijöihin. Tehtävän vaativuutta arvioitaessa otetaan huomioon tehtävän edellyttämä osaaminen (tiedot, taidot, harkinta), työn vaikutukset ja vastuu (laajuus pysyvyys, johtaminen ja vaikutukset johtamisedellytyksiin) sekä tehtävän edellyttämät yhteistyötaidot (vuorovaikutustaidot ja ihmishuuhdevaatimukset) ja työolot. Tehtävän edellyttämällä osaamisella on tehtävän vaativuuden arvioinnissa suurin painoarvo (KVTES II luku 9 §).

Palkkahinnoittelun soveltamisohjeessa (KVTES liite 5) on esimerkkejä opetus- ja kasvatushenkilöstön vaativuustekijöistä kuten vastuu esiopetuksesta ja lapsiryhmän hoitoisuusaste. Hoitoisuusasteella tarkoitetaan muun muassa vastuuta monimuotoisesta lapsiryhmästä.

Tehtävän vaativuuden arviointi tapahtuu palkkahinnoittelukohdittain eli lastentarhanopettajan tehtävän vaativuutta verrataan toisen lastentarhanopettajan tehtävään. Erityislastentarhanopettajan tehtäväkohtaisen palkan tulee olla selvästi lastentarhanopettajan palkkaa korkeampi, koska erityislastentarhanopettajalta edellytetään erikoistumiskoulutusta (KVTES II luku 9 § 1 mom. sov. 3.1 Koulutus).

Vaikka tehtäviä vertaillaan pääsääntöisesti samaan palkkaryhmään kuuluvien välillä, on toisinaan tarkoituksenmukaista tarkastella samanaikaisesti muitakin palkkaryhmiä. Esimerkiksi päiväkodinjohtajan ja hänen johtamansa henkilöstön tehtäväkohtaisten palkko-

jen eron pitää olla riittävän suuri.

Tehtävien vaativuuden arvioinnin tulee perustua tehtäväkuvaukseen, josta käyvät ilmi pääasiallinen työtehtävä, työn tarkoitus ja siihen kuuluvat olennaiset tehtäväkokonaisuudet. Kaikkien työntekijäryhmien mallitehtäväkuvaukset tulee laatia yhteistyössä työnantajan edustajan ja asianomaisen ammattiryhmän edustajan kanssa.

Jos tehtäväkuvauksissa määriteltyjä tehtäväkokonaisuuksia muutetaan vähäistä merkittävämmiin, tarkistetaan myös tehtäväkuvaukset muuttuneen tilanteen mukaisiksi ja arvioidaan työn vaativuus uudelleen työn kokonaisvaativuudessa tapahtuneiden muutosten selvittämiseksi. Sen jälkeen arvioidaan muutosten mahdolliset vaikutukset tehtäväkohtaisiin palkkoihin.

Varhaiskasvatuksen johto- ja asiantuntijatehtävien palkkaryhmät

KVTES liite 5 1–2 §

Hinnoittelutunnus	Palkkaryhmä
05PKO02B	Varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatustehtävät. Tähän ryhmään kuuluvien pääasialliset tehtävät muodostuvat varhaiskasvatuksen opetus- ja kasvatustehtävistä. Tehtävänimike-esimerkit: lastentarhanopettaja, erityislastentarhanopettaja. Huomioitavaa: Erityislastentarhanopettajan tehtäväkohtaisen palkan pitää olla selvästi lastentarhanopettajan palkkaa korkeampi.
05PKO011	Pienten päiväkotien tai päivähoidon muun toimintayksikön tai osa-alueen vastaavat viranhaltijat/työntekijät. Pääasialliset tehtävät ovat opetus- ja kasvatustehtäviä, joiden ohella päivähoidon yksikön tai osa-alueen/-toiminnan vastaavina viranhaltijoina/työntekijöinä ja henkilöstön välittöminä esimiehinä toimiminen. Tarkoittaa esimerkiksi suurehkon toimintakokonaisuuden antamista viranhaltijan/työntekijän vastattavaksi. Tehtävänimike-esimerkit: varajohtaja, vastaava lastentarhanopettaja, vastaava erityislastentarhanopettaja
05PKO014	Päivähoidon/varhaiskasvatuksen johto- ja esimiestehtävät. Ammatilliset johtotehtävät, jossa pääasialliset tehtävät ovat päivähoidon/varhaiskasvatuksen toiminta-alueen tai -yksikön johtaminen tai henkilöstön työn johtaminen ja suunnittelu sekä johdettava tai vastuulla olevan alueen tai yksikön toimintaa koskeva päätöksenteko ja päätöksenteon valmistelu. Tehtäviin voi kuulua myös alan asiantuntijatehtävien hoitamista ja osallistumista hoito- ja kasvatus-työhön. Virkanimike-esimerkit: päiväkodinjohtaja, varhaiskasvatusyksikön johtaja, perhepäivähoidon ohjaaja.
Tunnukseton, ns. hinnoittelun ulkopuolinen	Päivähoidon/varhaiskasvatuksen hallinnollinen johto. Päivähoidon hallinnollinen ylin johto, jonka päätehtävänä on kunnan päivähoidon johtaminen, kehittäminen ja koordinointi sekä työn johtaminen pääsääntöisesti alaistensa esimiesten välityksellä tai viranhaltija/työntekijä, jonka päätehtävänä on päivähoidon/varhaiskasvatuksen suunnittelu-, kehittämis- yms. asiantuntijatehtävät, on hinnoittelun ulkopuolinen. Virkanimike-esimerkit: varhaiskasvatuspäällikkö tai -johtaja, päivähoidon johtaja tai -päällikkö, varhaiskasvatuksen suunnittelija tai konsultti tai asiantuntija

Yleistyöaika päiväkodin johto- sekä opetus- ja kasvatustehtävissä

Päiväkodin johto- sekä opetus- ja kasvatustehtävissä työskentelevän säännöllinen työaika määräytyy yleistyöajan mukaisesti. Yleistyöajassa säännöllinen työaika on enintään 9 tuntia vuorokaudessa ja 38 tuntia 15 minuuttia viikossa (KVTES III luku 7 §, PTYTES 49 §) tai 38 tuntia 20 min (SOSTES 6 §).

Yleistyöaika voidaan myös järjestää siten, että viikkotyöaika on keskimäärin 38 tuntia 15 minuuttia enintään kuuden viikon ajanjaksoissa. Viikkoa pidempää tasoittumisjaksoa on perusteltua käyttää vain silloin, kun se on päiväkodin toiminnan kannalta tarpeellista. Käytännössä 2–4 viikon tasoittumisjakso on yleensä riittävä.

Mikäli käytössä on tasoittumisjakso, työvuoroluettelo on laadittava ennalta koko jaksolle (KVTES III luku 30 §, PTYTES 33 §, SOS-

TES 6 §). Yleistyöajassa on määritelty sekä vuorokautinen että viikoittainen ylityöraja. Ylityötä ei voi korvata tunti tunnista -periaatteella.

Lisätyötä voi muodostua vain osa-aikatyöntekijälle tai KVTES:n ja PTYTES:n mukaan täyttää työaika tekevälle arkipyhäviikolla.

Virka- ja työehtosopimuksissa on sovitettu lastentarhanopettajien työaika koskevista erityismääräyksistä, joilla on haluttu turvata opetustyöhön tarvittava suunnittelu-, valmistelu- ja arviointiaika (KVTES III luku 6 § ja liite 5, PTYTES 49 §, SOSTES liityntäpöytäkirja 3 §).

Työaika koskevien erityismääräysten mukaisesti tulee varata kulloinkin riittävä aika (vähintään 8 % koko työajasta) lapsiryhmän ulkopuolisiin tehtäviin, kuten toiminnan yh-

teiseen suunnitteluun, oman lapsi ryhmän toiminnan suunnitteluun ja valmisteluun sekä vanhempien ym. yhteistyötohojen ta-paamisiin. Osa työajasta voidaan tehdä esimiehen ohjeen mukaan myös työpaikan ulkopuolella.

Esiopetuksesta vastaavalle lastentarhanopettajalle tulee tämän lisäksi varata aikaa opetussuunnitelman laatimiseen ja lapsi- ja ryhmäkohtaisen esiopetussuunnitelman tekemiseen. Lapsiryhmässä toimivan johtajan työajassa pitää ottaa huomioon myös päiväkodin johtamiseen ja esimiestyöhön tarvittava aika.

Työaikamääräyksiä pitää noudattaa sopimusmääräysten mukaisesti. Mikäli päiväkodissa on työaikaan liittyviä ongelmia, kannattaa olla yhteydessä luottamusmieheen.

Ylityön muodostuminen yleistyöajassa viikkoa pidemmässä tasoittumisjaksossa

Päiväkodissa työvuoroluettelo on laadittava koko tasoittumisjaksoksi. Tasoittumisjakson viikko- ja työpäivien työajoissa otetaan etukäteen huomioon ajanjaksoon sijoittuvat työajantarpeet, esimerkiksi vanhempien tapaamiset ja koulutustilaisuudet, jotka tasoitetaan tasoittumisjakson työajoissa. Tasoittumisjaksossa ei kuitenkaan ole tarkoituksena tasoittaa ajanjakson aikana syntyviä suunniteltujen työtuntien yllättäviä ylityksiä.

Kaikkien työpäivien tai tasoittumisajanjaksoon kuuluvien viikkojen työaika ei tarvitse suunnitella samanpituisiksi, kunhan viikkotyöaikojen yhteenlaskettu työaika on oikein. Esim. 3 viikon tasoittumisjakson yhteenlasketun viikkotyöajan pitää olla yhteensä 3 x 38,25 h, mutta eri viikkojen säännöllinen työaika voi olla esimerkiksi: 39 h + 37,5 h + 38,25 h.

Ylityötä on työnantajan aloitteesta tehty työ, joka ylittää sekä työvuoroluettelo-merkityn säännöllisen työajan että seuraavat ylityörajat:

–vuorokautinen ylityöraja on 8 tuntia tai tätä korkeampi työvuoroluettelo-merkityn etukäteen merkitty tuntimäärä, kuitenkin enintään 9 tuntia
–viikoittainen ylityöraja on 38 h 15 min (SOSTES 38 h 20 min). Viikkoa pidemmässä tasoit-

tumisjaksossa viikkoylityöraja on työvuoroluetteloon merkitty kunkin viikon säännöllinen viikkotyöaika.

Työvuoroluettelo on saatettava kirjallisesti työntekijöiden/viranhaltijoiden tietoon vähintään viikkoa ennen siinä tarkoitettujen ajanjakson alkua. Tämän jälkeen työvuoroluetteloa ei voi muuttaa kuin työntekijän/viranhaltijan suostumuksella tai perustellusta syystä.

Työtuntien muodostuminen ylityöksi ei ole tällainen sopimuksen tarkoittama perusteltu syy muuttaa työvuoroluetteloa. Työaikojen ylityksistä syntyy pääsääntöisesti ylityötä, ja ylityön muoto riippuu siitä, ylittyykö työvuoroluetteloon suunnitellun työajan lisäksi vuorokautinen vai viikoittainen ylityöraja.

Yleistyöaika on myös päiväkodinjohtajan työaikamuoto riippumatta siitä, työskenteleekö hän lapsiryhmässä tai ei. Päiväkodinjohtajat toimivat ammatillisen työn johtajina ja alaistensa välittöminä esimiehinä, minkä vuoksi heillä on täysi oikeus työaikakorvauksiin.

Työaika koskevia sopimusmääräyksiä tulee noudattaa täsmällisesti myös silloin, kun käytössä on sähköinen työvuorojen suunnittelu- ja laskentaohjelmisto, kuten esimerkiksi MD Titania.